

HUMAK[®]

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Väläyksiä Humakista 8

Mikko Äärynen ja Emma-Karoliina Reponen (toim.)

Mikko Äärynen ja Emma-Karoliina Reponen (toim.)
Väläyksiä Humakista 8

ISBN 978-952-456-469-4 (verkko)
ISSN 2343-0664 (painettu)
ISSN 2343-0672 (verkkojulkaisu)

Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 185

© Humanistinen ammattikorkeakoulu, 2024, Helsinki

Taitto: Emma-Karoliina Reponen

Oikoluku: Kieliluotsi Oy, Jutta Posti

Englanninkielisten artikkelien oikoluku: Eeva Pekanheimo

Alkusanat

Vuosi on jälleen vierähtänyt, ja on aika pysähtyä tarkastelemaan Humakin monipuolista ja merkityksellistä toimintaa kuluneen vuoden ajalta. Ammattikorkeakoulumme toiminta jatkuu vahvana ja monipuolisena, kun rakennamme tulevaisuuden korkeakoulua yhdessä osaavan henkilöstömme ja opiskelijoidemme kanssa. Tämä vuosijulkaisu, Väläyksiä Humakista 8, tarjoaa kattavan läpileikkauksen koulutuksen ja tki-toiminnan saralla tehdystä vaikuttavasta työstä sekä kuvaa korkeakoulumme jatkuvaa pyrkimystä kehittää omaa toimintaansa, ja jättää kädenjälki yhteiskuntaan. Samalla se heijastaa sitä, kuinka yhteisöllisyys, vastuullisuus ja inhimillisyys ovat toimintamme ytimessä – arvoja, jotka kantavat meitä eteenpäin myös epävarmoina aikoina.

Tunnen ylpeyttä siitä, että Humak läpäisi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toteuttaman laatu järjestelmän auditoinnin hyväksytysti. Tämän myötä meille myönnettiin kuusivuotinen laatuleima, joka on voimassa vuoteen 2030 asti. Auditoinnissa saimme kiitosta muun muassa osallistavasta toimintakulttuuristamme, joka kannustaa henkilöstöä kokeiluihin ja hankkeisiin kumppaneiden kanssa, sekä valmennuspedagogisesta strategiasta, joka muodostaa luontevan viitekehyksen opetukselle ja oppimiselle.

Nämä saavutukset eivät olisi mahdollisia ilman sitoutunutta ja osaavaa yhteisöämme. Haluan kiittää kaikkia opiskelijoita, henkilöstöä ja yhteistyökumppaneita aktiivisesta osallistumisesta ja panoksesta Humakin kehittämiseen. Yhdessä olemme luoneet perustan, jolta voimme jatkaa matkaamme kohti entistä laadukkaamman ja vaikuttavamman korkeakoulun rakentamista.

Toivon antoisia lukuhetkiä tämän julkaisun parissa ja innostusta tuleviin yhteisiin saavutuksiin!

Jukka Määttä

Rehtori, Toimitusjohtaja

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Sisällys

Jukka Määttä

Alkusanat	3
------------------------	---

Osaamisen kehittäminen

Jonna Aakkula, Tiina Heimo, Anna Pikala ja Oona Tikkaaja

Luontolähtöinen ja eläinavusteinen työskentely Humakissa	10
---	----

Leena Janhila

Työelämälähtöinen jatkuva oppiminen tarjoaa täsmäosaamista joustavin ratkaisuin	14
--	----

Kati Tikkamäki ja Sari Huttu

Moninaisemman työelämän jäljillä – TREENI-Työelämän yhteistreenit –hanke ..	16
--	----

Erja Anttonen, Nina-Elise Koivumäki ja Anu Leskinen

Yhdessä osallisiksi -ryhmähanke tukee sosiaalista toimintakykyä	18
--	----

Maarit Honkonen-Seppälä

Aktiivisuutta ja opiskelukykyä edistävä oppilaitos	20
---	----

Milla Leinonen ja Juha Niiranen

Yhteistyöllä mielen hyvinvointia Pohjois-Savoon	24
--	----

Sikke Leinikki

Freelancerin osaamisen kehittämiseen erilaisia malleja	26
---	----

Laura Päiviö-Häkämies

Humak mukana kehittämässä verkostoyhteistyötä Turun matkailuakatemiassa - Juhlavuoden teema: Minäkin olen matkailualalla	28
---	----

Sanna Pekkinen

Tuottajakeskus Living Lab vastaa tuottajien täydennyskoulutustarpeeseen	30
--	----

Sari Huttu ja Otso Mäkelä

Digitaalinen sairaalanuorisotyö - sensitiivisen työotteen toimintamuoto	32
--	----

Eeva Mäntylä ja Päivi Timonen

Suurkiitos että saitte järjestymään tämän Erätauon osaksi opintojaksoa	35
---	----

Sanna Pekkinen

Kulttuurituottajakoulutus palasi Tampereelle	38
---	----

Milla Holmberg

Kurkistuskurssit: Matala kynnyks tutustua korkeakouluopintoihin	40
--	----

Zita Kóbor-Laitinen

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto ennätysajassa valmiiksi	42
--	----

Minna Rajalin, Anna Leino ja Hanna Putkonen

Keski-Suomen korkeakouluviikko lukiolaisille	44
---	----

Anna-Maria Lintunen ja Petri Katajarinne

Mistä on jatkuva oppiminen tehty? – UusioUra -messukävijöiden työelämäosaamisen kehittämisen tarpeet ja tavoitteet	46
---	-----------

Maarit Honkonen-Seppälä

Mistä on harjoittelu tehty?	48
--	-----------

Hoda Saastamoinen

Kohti kaksikielisiä tutkintoja	50
---	-----------

Niina Autiomäki, Sanna Lukkarinen, Päivi Timonen, Suvi Tuominen ja Niila Tamminen

Vertaispalaute ja –arviointi yhteisöllisyyden luoja	52
--	-----------

Kestävä kehitys

Laura Päiviö-Häkämies

Luovuuden, elinvoiman ja kestävyiden lähteillä Kainuussa - Suunnitteilla kulttuurituotannon luonto- ja kestävyyspainotteinen koulutuskokeilu	58
---	-----------

Arto Lindholm

Arkielämän ympäristöpolitiikka	60
---	-----------

Sari Granader

E-kirjan lainaaminen on ympäristöteko	62
--	-----------

Markus Suomi

Humak ja luovat alat kiertotaloutta edistämässä	66
--	-----------

Marcin Poprawski

Modes of Cultural Production and the Regenerative Mindset	68
--	-----------

Digitalisaatio ja tekoäly

Arto Lindholm

Tekoäly innovatiivisessa kehittämistyössä	72
--	-----------

Päivi Rainò

Turkkilaiset tekoälytoimijat löytöretkellä suomalaisessa viittomakielessä	74
--	-----------

Päivi Timonen

Pala tutkittua tietoa kohtaa yhteisöllisen verkko-opiskelun käytännön	76
--	-----------

Päivi Timonen

Saavutettava oppimateriaali on laadun perusta	78
--	-----------

Hanna Putkonen

Lehtori on (vain) ihminen	80
--	-----------

Pasi Toivanen

Opettajuuden evoluutio – fläppitaululta virtuaaliluokkaan	82
--	-----------

Niina Autiomäki

Käyttäjälähtöisyys valaisee tiedontuotantopalvelun projektikaaren	84
--	-----------

International Activities

Anna-Maija Riutta

Building Global Human Capital by exporting Humak's Expertise in Activity-Based Methods	88
---	----

Merja Kylmäkoski

International collaboration at Nyris 2024	92
--	----

Merja Kylmäkoski and Rukiye Gülerce

An encounter at Nyris leads to internal handicraft idea exchange	94
---	----

Merja Kylmäkoski

A field trip with international colleagues	96
---	----

Eeva Sinisalo-Juha

Young people need youth work when facing disasters	98
---	----

Eeva Sinisalo-Juha

Some notes from a project kick-off meeting	100
---	-----

Hanna-Kaisa Hokkanen and Minna Hult

Learning about sustainable youth and social work in English through BIP	102
--	-----

Marcin Poprawski and Elisa Kraatari

Open Innovation and the Policy Landscape of Cultural and Creative Industries in Europe	104
---	-----

Kim Lindblad

Erasmus+ Mobility are Back	108
---	-----

Kim Lindblad

International Year of Excellence	110
---	-----

Konsta Ylimaunu

Towards More Responsible Research Assessment	112
---	-----

Konsta Ylimaunu

Research Security is a Balancing Act	114
---	-----

Outi Kuvaja

Enhancing the training of deaf sign language interpreters: A collaborative effort between Humak and the University of Stockholm	116
--	-----

Pekka Vartiainen

Kansainvälisten konferenssien tuomaa	118
---	-----

Päivi Mäntyneva ja Sikke Leinikki

Kansainvälisen osaamisen kehittäminen Erasmus+ ohjelmassa – oppia Brysselistä ja Utrechtista	120
---	-----

Pia Lundbom ja Päivi Timonen

Kokemuksia Weiterbildung Burgenlandista	122
--	-----

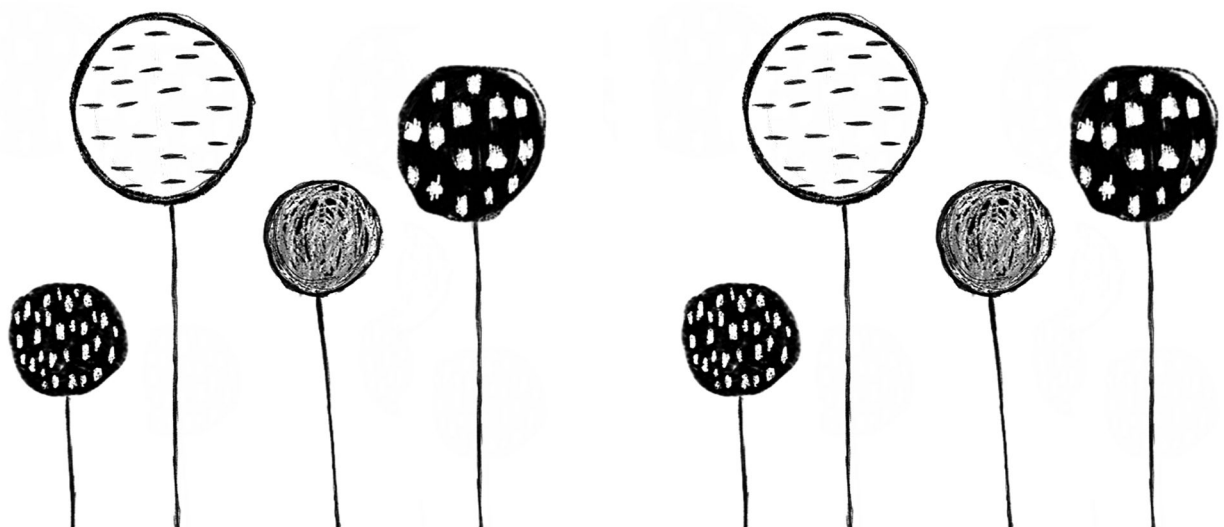
Merja Kylmäkoski

Kansainvälisen yhteistyön haasteita – "I am so sorry, but I can't access your Teams"	126
---	-----

Hoda Saastamoinen	
Korkeakoulujen rooli kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ja suomalaisen työelämän kohtaamisessa	128
Maarit Honkonen-Seppälä	
Kansainvälistyä voi myös kotimaisilla kielillä	130
Tanja Gavrilov	
Tulevat ammattilaiset elefantin kimpussa Sloveniassa	132
Juha Manunen	
EUMASLI – Kansainvälinen viittomakielen tulkkauksen maisteriohjelma laajentaa näkökulmia ja kehittää osaamista	134

Uudistuva organisaatio

Kari Keuru	
Tervetuloa Tampereelle, Humak!	138
Johanna Henriksson ja Titta Pohjanmäki	
Humakin auditointi 2024: Arvopohja ja osallisuus keskiössä	140
Merja Kylmäkoski	
DMPTuuli tuli Humakiin	142
Anniina Aunola ja Jenny Honka	
Dialogi Hyvinvoiva Humak -hankkeen lähtökohtana	144
Päivi Timonen	
Kohti yhteistä digityö- ja -taukotilaa	146
Kati Tikkamäki	
Aamukahvien jatkot -kokeilu – tilaa moniammatillisille dialogeille	149
Sikke Leinikki, Anne Holappa, Pirjo Hölttä, Minna Rajalin, Piia Mylly ja Kristina Tilev	
Yhdessä sovitut pelisäännöt työhyvinvointia edistämässä.....	152
Eeva Sinisalo-Juha	
Henkilöstön työhyvinvoinnin sivutuotteena syntyä tunnistettava Humak-brändi.....	154
Leena Janhila	
Hankeyhteistyö tuottaa hyvinvointia asiantuntijatyössä	156

Osaamisen

kehittäminen

Luonto- lähtöinen ja eläinavusteinen työskentely Humakissa

Jonna Aakkula, Tiina Heimo,

Anna Pikala ja Oona Tikkaaja

Luontolähtöisiä ja eläinavusteisia menetelmiä on 2020-luvulla otettu käyttöön Humakissa sekä opetus sisältöinä että ohjaamisen muotoina. Tässä artikkelissa kerromme, milaista toimintaa Humakissa on aiheen tiimoilta käynnissä. Artikkelin kirjoittajina toimivat Humakin lehtorit, jotka kaikki ovat hankkineet luontolähtöisiin tai eläinavusteisiin menetelmiin liittyvää täydennyskoulutusta.

Luontolähtöiset ja eläinavusteiset menetelmät kiinnostavat ja vaikuttavat

Luontolähtöisten ja eläinavusteisten menetelmien käyttö ja opetus ovat lisääntyneet Suomessa 2000-luvun aikana vahvasti. Esimerkiksi sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden työntekijöissä hyödynnetään nykyään yhä useammin työparina koiraa, ja muutoinkin kiinnostus koirien kanssa työskentelyyn on kasvussa.

Luna valmiina töihin työhuivi kaulassaan.
Kuva: Emma-Karoliina Reponen

Yhteisöpedagogiopiskelijoiden Turvallisuus ohjauksessa -oppitunti metsässä.

Eläinavusteisuus tarkoittaa eläimen ottamista mukaan edistämään ihmisten hyvinvointia siten, että myös eläimen hyvinvointi lisääntyy. Työ on suunniteltua ja tavoitteellista.

Luontolähtöisiä menetelmiä hyödynnettäessä luontoa käytetään tietoisesti, ammatillisesti ja tavoitteellisesti sekä ihmisen hyvinvoinnin tukemiseksi että sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi.

Monissa tutkimuksissa on todettu luontoympäristön ja eläinten myönteinen vaikutus ihmiseen ja myös ihmisen myönteinen vaikutus eläimeen. Eläinten on todettu esimerkiksi vähentävän psyykkistä stressiä ja edistävän positiivista vuorovaikutusta. Luonnossa oleilun puolestaan on havaittu vähentävän stressiä ja parantavan mielialaa.

Eläin- ja luontoavusteisuus Humakissa: kampuskoiria, opetusta ja julkaisuja

Eläinavusteiset ja luontolähtöiset menetelmät soveltuvat luontevasti yhteisöpedagogin työkalupakkiin. Kulttuurialalla taas luonto ja eläimet mahdollistavat uudenlaisia sisältöjä ja näkökulmia tuotantoihin. Humakissa näiden teemojen parissa on viime vuosina työskennelty opetussisältöjen, kampuskoiratoiminnan ja julkaisujen muodossa. Suunnitteilla on myös luontolähtöiseen ja eläinavusteiseen yritystoimintaan valmentamiseen liittyvää hanketoimintaa sekä aihepiiriin keskittyvä opintojakso. Yhteisen suunnittelun ja tiedonkulun mahdollistaa Humakissa toimiva luonto- ja eläinavusteista menetelmistä kiinnostuneiden opettajien ryhmä.

Humakissa eläinavusteisia ja luontolähtöisiä menetelmiä on opetettu osana yhteisöpedagogin tutkintoa 2020-luvulta alkaen. Lähes kaikilla kampuksilla ensimmäisen vuoden opiskelijat viedään päiväksi metsään tai eläinavusteisuutta käyttävälle maatilalle oppimaan elämyksellisesti aidossa ympäristössä sekä turvallisuutta ohjauksessa että näiden menetelmien hyödyntämistä osana yhteisöpedagogin työkalupakia. Lisäksi osa opiskelijoiden ryhmävalmennuksista pidetään luonnossa.

Kampuskoirat työskentelevät Kauniaisten- ja Turun-kampuksilla lehtorien työpareina. Turun-kampuksella kultainennotaja Luna on toiminnut lehtorin ja opion työparina keväästä 2023 alkaen. Luna on ollut mukana kampuksen työskentelypäivissä, pienryhmäohjauksessa ja yksilöohjauksessa sekä yhteisöpedagogien opetuksessa. Saatujen kokemusten perusteella koiran läsnäolo tuo iloa ja hyvää mieltä sekä innostaa opiskelijoita osallistumaan. Koira myös lisää liikettä, vähentää paineistusta, helpottaa ryhmään kiinnittymistä ja toimii sosiaalisena liimana.

Vuonna 2024 perustetun "Eläinavusteisuus ja luontolähtöisyys hyvinvoinnin tukena" -blogisarjan julkaisut avaavat tarkemmin sitä, miten Humakissa hyödynnetään eläinavusteisia ja luontolähtöisiä menetelmiä opiskeli-

Ryhmävalmennuksessa luonnossa syntyy keskustelun lisäksi kahvia Trangialla.

joiden ohjauksessa ja toimialojen kehittämisessä. Tavoitteena on saada levitettyä hyviä käytäntöjä laajemminkin Suomen (korkea)koulukentälle.

Vaikka edellä esitetyt toimintatavat ovatkin vielä uusia, Humakissa työskennellään monin tavoin luonto- ja eläin kohtaamisen integroimiseksi osaksi opiskelu- ja työympäristöä. Tätä työtä pyrimme jatkamaan monipuolisesti, sillä luonto- ja eläinavusteisuus tarjoavat oppimisyhteisöllemme monia mahdollisuuksia ammatillisen kehittymisen ja hyvinvoinnin näkökulmista.

Annetaan siis jatkossakin opetuksen mennä metsään!

Lähteet

Eduskunnan Eläinavusteinen työryhmä. (2023). Eläinavusteisuus Suomessa. Facebook-ryhmä.

Ervast, L. & Raukola-Lindblom, M. (2021). Hevoset ja koirat eläinavusteisessa työssä. Tutkittua tietoa ja kokemuksia. Sanasilta.

Luonnonvarakeskus. (2021). Uutinen: Green Care -toiminta luo hyvinvointia ja vahvistaa paikallista kestävää kehitystä. Haettu 6.11.2024 osoitteesta <https://www.luke.fi/uutiset/green-care-toiminta-luo-hyvinvointia-ja-vahvistaa-paikallista-kestavaa-kehitysta>.

Paasonen, T. (2023). Eläinavusteinen valmentaja. Sanasilta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (n.d.). Luonto ja osallisuus. Haettu 11.9.2024.

Tyrväinen, L., Halonen, J. I., Pasanen, T., Ojala, A., Täubel, M., Kivelä, S., Leskelä, A.-R., Pennanen, P., Manninen, J., Sinkkonen, A., Haahtela, T., Haveri, H., Grotenfelt-Enegren, M., Lankia, T. & Neuvonen, M. (2024). Luontoympäristön terveysvaikutukset ja niiden taloudellinen merkitys. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 76/2024. Luonnonvarakeskus.

Kirjoittajat:

Jonna Aakkula, lehtori, KUTU, Humak

Tiina Heimo, lehtori, YP, Humak

Anna Pikala, lehtori, YP, Humak

Oona Tikkaola, lehtori, YAMK, Humak

Blogisarja

Eläinavusteisuus ja luontolähtöisyys hyvinvoinnin tukena

LUE TÄSTÄ

Työelämälähtöinen jatkuva oppiminen tarjoaa täsmäosaamista joustavin ratkaisuin

Leena Janhila

Humakin jatkuvan oppimisen palvelutarjontaan kuuluvat avoimen ammattikorkeakoulun verkko-opintotarjonnan lisäksi hankkeissa ja liiketoimintana tarjottavat kohdennetut koulutuspalvelut. Avoimen AMK:n tarjonta on koostunut pitkälti tutkintojen osista. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Jotpan valtionavustusrahoituksella toteutetuissa koulutuksissa sen sijaan sisältöjä on pystytty eriyttämään tutkinnon osien perustasosta vastaamaan tarkemmin työelämän ja ennen kaikkea yritysten kohdennettuihin osaamistarpeisiin.

Humakissa Jotpa-rahoitteisia osaamiskokonaisuuksia on vuonna 2024 ollut käynnissä kolme: Freelancer osaa -kokonaisuus kulttuurialan freelancereille, Volume-ohjelma luovien alojen yksinyrittäjien kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen sekä syksyllä käynnistynyt Reload – Bisnesosaamista luovien alojen vientiyrityksille puhtaaseen siirtymään -osaamiskokonaisuus.

Työelämäyhteistyö onnistumisen taustalla

Jotpa-rahoitteisissa osaamiskokonaisuuksissa sisällöt on suunniteltu vastaamaan työelämän tunnistettuja tarpeita. Yhteistyö toimialajärjestöjen kanssa jo valmisteluvaiheessa on ollut ensiarvoisen tärkeää. Sisällönmäärittelyn poh-

jana ovat toimineet toimialajärjestöjen kartoitukset alojen yritysten osaamistarpeista sekä yritysten toiveet koulutusten toteutustavoista, kuten joustavuudesta.

Yhteistyö toimialajärjestöjen kanssa on mahdollistanut myös koulutusten kohderyhmien tavoittamisen sujuvasti. Järjestöjen omaa palvelutarjontaa on voitu täydentää tapahtumia ja koulutustilaisuuksia laajemmalla sisällöllä. Yhteistyössä on pystytty myös vastaamaan paremmin eri kieliryhmille suunnattuun tarjontaan: esimerkiksi kaksivuotinen Volume-ohjelma luovien alojen yksinyrittäjille toteutettiin sekä suomeksi että englanniksi.

Työelämä- ja rahoittajayhteistyön kautta on pystytty jo valmisteluvaiheessa ennakoimaan muuttuvia osaamistarpeita ja reagoimaan

muutoksiin hyvissä ajoin. Tästä esimerkkinä on Business Finlandin vuonna 2025 lanseerattaviin uusien tutkimus- ja kehittämisrahoitusten hyödyntämiseen vastaava soveltavan tutkimusosaamisen opintojakso Ennakointia datalla. Reload-osaamiskokonaisuuteen rakennettu täsmäkurssi tarjoaa vientiyrityksille näkökulmia tutkimuksen toteuttamiseen yhteistyössä tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kanssa sekä osaamista tutkimustiedon hyödyntämiseen liiketoiminnassa.

Sisältöyhteistyöllä yritysten kanssa avataan uusia näkökulmia

Yrittäjille suunnatuissa osaamiskokonaisuuksissa koulutusten sisällöissä on huomioitu erityisesti soveltavan tutkimuksen ja käytännön esimerkkien yhdistely. Jotpa-rahoitteisissa kokonaisuuksissa tarjotaan opintopisteytettyjä korkeakouluopintoja, jolloin myös niiden sisältöjen taso noudattaa korkeakouluopintojen laatu- ja tasovaatimuksia. Jotpa-tarjonta poikkeaa tässä usein muista TKI-hankkeissa tarjottavista sisällöistä. Tutkimuslähtöisyys on tarjonnassa läsnä kautta linjan.

Osallistuville yrittäjille ja yritysten henkilöstölle on ollut soveltavan tutkimuksen lisäksi olennaista tarjota uusimpia yritysmaailman esimerkkejä. Niiden kautta luodaan samaistuttavuutta ja avataan käytännön ratkaisuja teoria- ja tutkimustiedon hyödyntämiseen omassa toiminnassa. Koulutusten aineistona on hyödynnetty tutkimusten lisäksi artikkeleita, raportteja, videoita, podcasteja ja yrittäjätarinoita.

Myös Reload-osaamiskokonaisuuden 14 verkkokurssia on suunniteltu tyyliltään ja rakenteeltaan vastaamaan yritys-elämästä tuttuja formaatteja: verkkokurssien osat rakentuvat artikkelimaisen sisältöytimen ympärille ja tehtävät koostuvat niin pohdinta-, keskustelu- kuin monivalintatehtävistä. Yritysyhteistyö koulutussisältöjen toteuttamisessa on ollut erityisen tärkeää ja hedelmällistä myös koulutusten suunnittelijoille.

Vertaisoppiminen, verkostot ja joustavuus saavat yrittäjät liikkeelle

Osallistuville yrityksille uuden tarjonnan kiinnostavuutta ovat lisänneet Jotpan mahdollistamat ohjauspalvelut. Volumen ja Reloadin osallistujille on ollut kuukausittain tarjolla verkkotapaamisia vertaisoppimiseen. Ryhmäneuvontakonseptilla toteutetut tapaamiset ovat perustuneet vertaisyrittäjän avaamiin ratkaisuihin liiketoiminnassa sekä ratkaisujen pohtimiseen osallistujien tilanteisiin yhdessä. Osallistujilla on ollut mahdollisuus verkostoitua muiden samassa tilanteessa olevien yrittäjien kanssa, ja tapaamiset ovat johtaneet uusiin yhteistyön alkuihin.

Joustavuus koulutuksiin osallistumisessa ja opintojen suorittamisessa on ollut osallistuville yrittäjille täsmäsältöjen lisäksi tärkein kriteeri. Osallistujat ovat arvostaneet myös mahdollisuutta valita laajasta kokonaisuudesta itselleen sopivimmat kurssit omien tarpeidensa ja aikataulujensa mukaan.

Huolimatta siitä, että opintojaksot ovat itsenäisesti suoritettavia, niiden osalta ei voi puhua täysin ”kylmäkursseista”. Vaikka esimerkiksi Reloadin tarjonnassa olevat opintojaksot ovat aikaan ja paikkaan sitomattomia, itsenäisesti suoritettavia niin sanottuja automatisoituja opintojaksoja, osallistujilla on mahdollisuus olla vuorovaikutuksessa keskenään ja oppia myös yhdessä. Lisäksi uusien oppimismenetelmien kehittämisessä hyödynnetään teknologiaa. Reloadin opintojaksototeutuksissa tavoitteena on testata tekoälyavusteisesti monipuolisempia automatisoituja ratkaisuja oppimisympäristössä ja suoritustavoissa.

Kirjoittaja

Leena Janhila, asiantuntija, liiketoiminta ja yrittäjäyys, kulttuurituotanto, Humak

Moninaisemman työelämän jäljillä –TREENI – Työelämän yhteistreenit -hanke

Kati Tikkamäki ja Sari Huttu

Nuorten ja työelämän kohtaanto-ongelmista puhutaan nykyisin paljon. Työnhakijoiden ja työnantajien tarpeet ja asenteet eivät tällä hetkellä koh-
taa. Siksi työelämässä ja yhteiskunnassa tarvitaan uudenlaista ajattelua
sekä uusia toimintatapoja, joilla turvataan mahdollisimman monelle nuo-
relle polku työelämään.

TREENI – Työelämän yhteistreenit -hanke ha-
luaa etsiä ja löytää ratkaisuja tähän kohtaanto-ongelmaan. Euroopan unionin osarahoitta-
ma kehittämishanke toteutetaan yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa ajanjak-
solla 1.10.2023–30.9.2026. Pää toteuttajana on Laurea, ja Humak vastaa työpaketeista, jot-
ka liittyvät nuorten innostamiseen ja valmen-
tamiseen sekä työpaikkojen koulutukselliseen
valmentamiseen. Hankkeen tavoitteena on löy-
tää sosiopedagogisella työotteella ratkaisuja
nuorten työllistymisen haasteisiin sekä edistää
työyhteisöjen moninaisuutta ja yhdenvertai-
suutta. Tässä artikkelissa kuvaamme Humakin
työpakettien parissa tähän mennessä tehtyä
kehittämistyötä.

Nuoria innostetaan ja tuetaan monin eri tavoin

Hankkeen kohderyhmänä ovat nuoret, jotka
ovat työllistymisen näkökulmasta heikommas-
sa asemassa kuin muut. Heikommen aseman
taustalla on monia syitä. Yhdenvertaisuuden
näkökulmasta tavoitteena on tuoda moninaisia
ääniä yhteiskunnalliseen diskurssiin. Nuorilla
on oikeus kokea osallisuutta yhteiskunnassa,
vahvuusajattelun mukaisesti osallistua yhteis-
kuntaan ja työelämään omien yksilöllisten ky-

kyjensä ja resurssiensa mukaan, tehdä miele-
kästä työtä sekä kuulua johonkin yhteisöön.

Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi nuoria on in-
nostettu hankkeessa usealla tavalla. On jalkau-
duttu nuorten toimintaympäristöihin ja kerätty
nuorten ääntä valmennusten ja yhteiskunnalli-
sen vaikuttamistyön tueksi. Nuoret media-alan
opiskelijat ovat työstäneet kerätystä tiedosta
rakennetun käsikirjoituksen avulla videon, jos-
sa nuoret avaavat työelämää koskevia pelko-
jaan, toiveitaan ja odotuksiaan. Linkki videoon
löytyy lähteistä.

Parhaiten viesti menee yleensä perille, kun
viestin välittäjänä on vertainen. Syksyllä star-
tattiin nuorten somekampanja, jossa kolme va-
littua nuorta somevaikuttajaa tuovat hank-
keemme teemoja esille omissa kanavissaan
(Tiktok, Instagram). Kampanjan valmistelemin-
en yhdessä vaikuttajien kanssa on ollut mie-
lenkiintoista. Kampanjasta saatavan datan
perusteella voidaan arvioida kyseisen hanke-
toimen vaikuttavuutta, siitä saatua palautetta
sekä toimen mahdollista uusimista.

Innostamisen lisäksi nuoret saavat hankkees-
sa heille räätälöityä valmennusta, jolla tähdä-
tään nuorten työelämätaitojen vahvistamiseen
ja työelämään pääsyn helpottamiseen.

TREENI-hankkeen toimet pähkinänkuoressa.

Työpaikkavalmennukset dialogisen oppimisen foorumeina

Nuorten lisäksi valmennusta tarjotaan työpaikoille. Työpaikoilla on selvästi tarve ja halu oppia lisää työyhteisöjen monimuotoisuudesta ja yhdenvertaisuudesta, täsmätyökyvystä sekä nuorten kohtaamisesta ja perehdyttämisestä. Esimerkiksi perehdyttämistä ei ole monellaan työpaikalla mietitty erityisesti nuorten tai neuroepätyypillisyyteen, oppimisvaikeuksiin ja mielenterveyteen liittyvien tarpeiden näkökulmasta. Hanketoimet mahdollistavat työpaikoille myös kokemusten ja oppien jakamisen sekä vertaistuen saamisen.

Nuorisotyön ammattilaisten viisas ääni

Hanke osallistui NUORI2024-tapahtumaan Tampereella keväällä 2024 ja kartoitti siellä kyselyn avulla nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten ajatuksia nuorten moninaisemman työelämän edistämisen keinoista. Nuorisotyön ammattilaisten vastauksissa (47 vastaajaa) korostuivat työnantajien tarve ymmärtää moninaisuutta, työhön perehdyttämisen tärkeys laadun ja resursoinnin näkökulmasta, ennakoluulojen poistaminen, nuorten ottaminen mukaan suunnitteluun sekä työtehtävien pilkkominen. Nämä olivat tärkeitä huomioita ja nostoja.

Hankkeen punainen lanka on yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Moninaisuuden ja yhden-

vertaisuuden sanomaa on tärkeää levittää laajasti – nuorille, työyhteisöihin, työllistämisen asiantuntijoille, oppilaitoksiin, yleiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä päätöksentekijöille. Hanketoimissa eri toimijoilla on mahdollisuus kohdata, käydä dialogia sekä oppia ja oivaltaa yhdessä. Tätä tärkeää kehittämistyötä TREENI-hankkeella on onneksi mahdollisuus tehdä vielä lähes kahden vuoden ajan.

TREENI – Työelämän yhteistreenit -hanketta voi seurata Instagramissa ja LinkedInissä: #treeni-hanke #työelämänyhteistreenit.

Lähteitä

[Blogi:](#) Minkä pitäisi muuttua? Nuorten kanssa työskentelevien ajatuksia moninaisemman työelämän edistämisestä - Humak

[Blogi:](#) TREENI - Työelämän yhteistreenit -hanke kutsuu edistämään nuorten työelämäpolkuja ja työelämän moninaisuutta

[Blogi:](#) TREENI-hankkeessa mahdollistetaan onnistumisia nuorille työelämässä

[Video:](#) Mahdollistetaan nuorille onnistumisia työelämässä!

Kirjoittajat

Kati Tikkamäki, lehtori, projektipäällikkö, Humak

Sari Huttu, lehtori, Humak

Yksissä tuumin – Kuopion ryhmän osallistajat laavuretkellä Puijonnokalla Kuopiossa kesäkuussa 2024. Kuva on osallistujien valitsema ryhmän yhteishenkeä kuvaava sommitelma. Kuva: Milla Bouquerel (Humakin yhteisöpedagogiopiskelija)

Yhdessä osallisiksi -ryhmähanke tukee sosiaalista toimintakykyä

Erja Anttonen, Nina-Elise Koivumäki ja Anu Leskinen

Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0 -ryhmähanke tukee 16–64-vuotiaiden pohjoissavolaisten mielen hyvinvointia ja päihteettömyyttä. Hankkeessa toteutetaan arjen taitoja, voimavaroja ja elintapoja tukevaa ryhmätoimintaa. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama, ja sitä rahoittaa myös osa Pohjois-Savon kunnista. Ryhmähankkeessa toteutetaan kolmea erilaista ryhmätoimintaa, joista Humak on toteuttamassa Yksissä tuumin- ja Osallisix-toimintoja.

Yksissä tuumin -ryhmässä minullakin on merkitystä

Yksissä tuumin -ryhmätoiminnan taustalla on sote- ja järjestökumppaneiden esiin tuoma yli 29-vuotiaiden aikuisten vertaistuellisen ryhmätoiminnan tarve. Yksissä tuumin -ryhmiin

osallistuneet ovat tuoneet esille yksinäisyyden kokemuksiaan ja tarvettaan kohdata muita ihmisiä. Mielen hyvinvoinnin haasteet, pitkäaikainen päihteiden käyttö ja työttömyys ovat osaltaan johtaneet yksinäisyyden kierteeseen, jota on mahdotonta katkaista ilman kosketusta muihin ihmisiin.

Yksissä tuumin -toiminta on tarjonnut osallistujille matalan kynnyksen kohtaamispaikan, porukan, johon kuulua, sekä ryhmä- ja yksilötyökentelyä oman elämän keskeisten kysymysten äärellä. Ryhmätehtävien tarkoituksena on herätellä toiveikkuutta, vahvistaa itsemyötätuntoa, auttaa havaitsemaan omia vahvuuksia sekä löytää itselle sopivia askeleita eteenpäin. Yksilöllisiä merkityksellisyyden kokemuksia ovat vahvistaneet vertaistuelliset keskustelut, joissa osallistujat ovat omia kokemuksiaan jakamalla auttaneet toisia ryhmäläisiä elämän pulmatilanteissa.

Olemme oppineet, että keskeisin tekijä luottamuksellisen ryhmäkokemuksen rakentumiseksi on ollut arvostava kohtaaminen: kunnioittava, kuunteleva, hyväksyvä ja myötätuntoinen läsnäolo, jossa jokainen osallistuja kohdataan ainutkertaisena ihmisenä – juuri sellaisena ja siinä elämäntilanteessa, jossa hän sillä hetkellä on. Kohtaamiselle ja keskustelulle, mutta myös hiljaisuudelle ja pohdiskelulle, on ollut tärkeää antaa tilaa ja aikaa.

Yksissä tuumin -ryhmiin osallistuneiden kokemuksia yhdistää erään ryhmäläisen sanoittama ja meitä jokaista koskettava inhimillinen perustarve nähdyksi ja kuulluksi tulemisesta: ”Joku halusi kuulla, mitä minä ajattelen ja mitä minulle kuuluu. Se sai minut tuntemaan, että minullakin on merkitystä.”

Yhdessäolo on Osallisix-toiminnan tärkein tavoite

Osallisix-toiminnan nuoret aikuiset ovat tuoneet esiin tarpeen kohdata muita samanikäisiä, lähteä liikkeelle kodeistaan sekä totutella olemaan ryhmässä, jotta esimerkiksi opintojen aloittaminen tuntuisi helpommalta. Monilla on kokemuksia yksinäisyydestä, mielenterveyden pulmista ja vastoinkäymisistä. Onneksi moni on kuitenkin löytänyt apua eri viranomaisien ja palveluntarjoajien piiristä haasteidensa työstämiseen.

Osallisix-ryhmissä pyrimme myönteiseen tunnistamiseen ja rentouteen. Etsimme yhdessä nuorten kanssa sitä kaikkea hyvää, mitä jokaisesta nuoresta löytyy. Nuori saa tulla toimintaamme juuri sellaisena kuin on silloin, kun

jaksaa ja haluaa. Ryhmässä oleminen tuo kaivattua vaihtelua arkeen.

Annamme arvoa hengailulle – se on mielestämme parasta sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamista. Hengailussa korostuu nuorten toimijuus: nuorten ideat ja itse tekeminen ovat keskiössä. Hengailussa vertaisten kanssa oleminen on tärkeää nuoren osallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Se tarjoaa hengähdystauon arjen vaatimuksista ja kokemuksia tavallisesta nuoruudesta.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten kohtaaminen vaatii erityistä osaamista, jota olemme kasvattaneet yhdessä järjestö- ja kuntakumppaneidemme sekä toimintaamme osallistuneiden nuorten kanssa. Olemme oppineet, että keskeistä on aktiivinen kuuntelu, aito kiinnostus nuoren ajatuksia kohtaan sekä taito nähdä hyvää. Tärkeää on kohdata nuori aikuinen haasteiden ja tuen tarpeiden takana arvostavasti ja ilman holhoavaa asennetta.

Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0 -hanke jatkaa syksyyn 2027 asti. Jatkamme yhteistä osaamisen kehittämistyötä kumppaneidemme kanssa, jotta haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt osattaisiin kohdata erilaisissa yhteisöissä entistä paremmin. Tavoitteenamme on vahvistaa osallistujien sosiaalista toimintakykyä mahdollistamalla merkityksellisyyden ja nähdyksi tulemisen kokemuksia.

Keskeinen osa ryhmien toteutusta on myös jatkuvuuden varmistaminen. Ryhmät suunnitellaan ja toteutetaan aina osallistujien tarpeiden pohjalta yhteistyössä järjestö- ja/tai kuntakumppaneiden kanssa. Ryhmätoimintakokonaisuudet mallinnetaan kumppaneiden hyödynnettäviksi hankkeen päättymisen jälkeen.

Kirjoittajat

Erja Anttonen, lehtori, Humak

Nina-Elise Koivumäki, asiantuntija, Humak

Anu Leskinen, projektipäällikkö, Yhdessä osallisiksi -ryhmähanke, Humak

Aktiivisuutta ja opiskelukykyä edistävä oppilaitos

Maarit Honkonen-Seppälä

Opetus- ja kulttuuriministeriön tukemina ovat useita vuosia pyörineet Liikkuvat ohjelmat: Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu, Liikkuva aikuinen, Ikiliikkuja ja Liikkuva perhe. Jyväskylän alueella toimivat neljä korkeakoulua laittoivat reilut kolme vuotta sitten hynttyyt yhteen ja hakivat ja saivat OKM:ltä tukea Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -hankkeelle. Toiminta on osa Liikkuva opiskelu -ohjelmaa.

Aktiivinen ja
hyvinvoiva
korkeakoulu

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIO

jamk | Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

HUMAK®

Humakin Bestis-päivillä Tampereella elokuussa hanke lahjoitti kehystetyn mallin rehtori Jukka Määtälle (vas.), HUMAKO-opiskelijajärjestön puheenjohtaja Elina Liekkiselle sekä hankkeen ohjausryhmässä toimineelle TKI-päällikkö Eeva Sinisalo-Juhalle. Humakin henkilöstöstä Liikuttavan lehtorin kunniakirjan saivat Kim Lindblad pääkaupunkiseudulta, Minna Hautio Turusta, Hanna-Kaisa Turja Kuopiosta sekä Minna Rajalin ja Marjo Kolehmainen Jyväskylästä. Hankkeen projektipäällikkö oli Maarit Honkonen-Seppälä (neljäs oikealta). Kuva: Emma-Karoliina Reponen.

Jyväskylän yliopiston, Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Humakin sekä Ilmasotakoulun työn tuloksena on syntynyt Aktiivisuutta ja opiskelukykyä edistävä toimintamalli korkeakouluille. ”Vaikka malli on tehty korkeakouluille, se on helposti siirrettävissä kaikille kouluasteille”, kertoo projektipäällikkö Essi Heimovaara Jyväskylän ammattikorkeakoulusta.

kemän Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (KOTT) mukaan korkeakouluopiskelijat istuvat koulupäivinä keskimäärin jopa 11 tuntia. ”Lisäksi meidän oman tutkimuksemme mukaan opiskelijat toivovat, että sekä lähi- että etäopetuksessa niin paikallanolon tauottaminen, liikuskelu kuin väljumpatkin olisivat opettajajohtoisia.”

Yhdessä tutkien ja kehittämässä

”Teimme mallin kuunnellen opiskelijoitamme, opettajiamme ja muuta henkilökuntaamme sekä hyvinvoinnin asiantuntijoita. Myös tuoreimmat tutkimukset olivat keskiössä, kun hahmotimme, mitä kaikkea on huomioitava, jotta opiskelijat liikkuisivat enemmän, tauottaisivat opiskeluaan ja voisivat paremmin ja jotta yhteisöllisyyskin kukoistaisi enemmän”, kertoo Jamkin liikunnan lehtori Maija Jylhä mallinteon prosessia. Jylhä toimi projektin asiantuntijana ja muistuttaa, että tuoreimman THL:n te-

Taukoteko on hyvinvointiteko

Työterveyslaitoksen SitFit-tutkimuksen mukaan istumista olisi hyvä tauottaa 30 minuutin välein. Tehokkain tapa on kahden minuutin toimistokävely istumatyön haitallisten terveysvaikutusten vähentämiseksi. ”Sama pätee myös korkeakouluissa. Opetettavaa asiaa ei tarvitse luonnollisestikaan keskeyttää, vaan pieni kehotus tai esimerkiksi taukotarra diaesityksessä välittää osallistujille viestin, että nyt on oikea hetki joko nousta ylös, istua alas, venytellä, kävellä paikallaan tai katsoa hetki horisonttiin”,

Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist (vas.) tutustuu malliin Jyväskylän yliopiston asiantuntija Olga Kilkin, Humakin Maarit Honkonen-Seppälän ja Jyväskylän yliopiston Vilma Mietolan opastamana Seinäjoella Liikkuva ja oppiva yhteisö -seminaarissa huhtikuussa. Seminaarin järjestivät opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus sekä Jamkin Likes. Kuva: Essi Heimovaara.

jatkaa Jylhä ja muistuttaa, että sama käytäntö olisi hyvä ottaa myös kokouksiin ja palaveriin.

Pienillä puroilla iso vaikutus

Aktiivisuutta ja opiskelukykyä edistävässä mallissa on pieniä ja suurempia asioita, joista muodostuu kokonaisuus. ”Monipuoliset tilat ja kalusteratkaisut, yhteiset pedagogiset pelisäännöt istumisen vähentämiseksi ja taukojen lisäämiseksi, salliva, innostava toimintakulttuuri, aktiiviset opiskelumatkat, etäopinnoissa liikuskeluun kannustaminen – vaikkapa webinaarien seuraaminen ulkoillen – sekä johdon sitoutuminen ovat esimerkkejä mallin peruspilareista. Mallin tarkempi kuvaus löytyy net-tisivuiltamme, eli käykäähän tutustumassa”, kannustaa liikunnan lehtori Jylhä.

Uusi hanke jatkaa

Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -projektin työ jatkuu Suomi liikkeelle -ohjelman Liikkuva opiskelu -kehittämisavustuksen tuella. ”Uuden projektin nimi on Koko korkeakouluyhteisö liikkeellä – Kohti aktiivisuutta ja opiskelukykyä edistävää toimintakulttuuria eli tuttavallisemmin Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu – liikkeellä. Tämän nykyisen yhteishankkeen toteutuksesta ovat päävastuussa Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Humak ja uutena vah-

vistuksena Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO. Kumppaneina toimivat Ilmasotakoulu ja Jyväskylän yliopisto”, kertoo projektipäällikkö Heimovaara. ”Toteutuksen kesto on lukuvuosi 2024–2025, ja tavoitteena onkin viestiä ja markkinoida mallia sekä juurruttaa mallin toimet korkeakouluihimme.”

Lisätietoja sekä Aktiivisuutta ja opiskelukykyä edistävän toimintamallin kuvaus löytyvät osoitteista www.jamk.fi/aktiivinenjahyvinvoivakorkeakoulu sekä [Aktiivisuutta ja opiskelukykyä edistävä korkeakoulu | Innokylä \(innokyla.fi\)](http://Aktiivisuutta_ja_opiskelukykyä_edistävä_korkeakoulu_|_Innokylä_(innokyla.fi)).

Ota projektin somekanava seurantaan: IG @aktiivinenkorkeakoulu.

Lähde

Työterveyslaitoksen SitFit-tutkimus: Kävelytauoilla aktiivisuutta ja terveyttä istumatyöhön. Mänttari, Satu; Karkulehto, Jutta; Säynäjäkangas, Pihla; Rauttola, Ari-Pekka; Paajanen, Teemu; Lukander, Kristian; Oksa, Juha (2024). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-391-163-5>.

Kirjoittaja

Maarit Honkonen-Seppälä (FM, KM), Humakin lehtori, joka on myös saanut toimia yhtenä hankkeen ja mallin kehittäjistä

**Tutustu hankkeessa
tehtyihin tauko-
tarroihin ja ota
käyttöön opetus-
tai kokous-
materiaaleissasi!**

Taukotarrat

Euroopan unionin
osarahoittama

Yhteistyöllä mielen hyvinvointia Pohjois-Savoon

Milla Leinonen ja Juha Niiranen

Vuonna 2021 käynnistetyn kymmenvuotisen Mieliteko-ohjelman tavoite on kunnianhimoinen: kääntää maamme sairaimman alueen, Pohjois-Savon, tulevaisuus terveemmäksi. Mieliteko-ohjelman (ESR+) ensimmäinen kausi (2021–2023) sai jatkoa Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 -hankkeen (ESR+, 2023–2026) muodossa, ja uudella kaudella toimia suunnataan myös työikäisiin. Hankkeessa edistetään pohjoissavolaisen työikäisen väestön mielenterveyttä ja mielen hyvinvointia työhyvinvoinnin näkökulmasta. Humakista hankkeesta ovat mukana työyhteisöjen kehittäjäkoulutuksen asiantuntijat.

Yhteistyön voima

Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 -hanketta toteutetaan neljän organisaation voimin. Jokainen toteuttaja tarjoaa ilmaisia yritysvalmennuksia pohjoissavolaisille työpajoille. Humak, Kuopion kaupunki (pää toteuttaja), Savonia ja Itä-Suomen yliopisto ovat yhdistäneet voimansa, ja yhteistyö eri toimijoiden välillä on ollut keskeisessä roolissa koko toiminnan ajan. Jokainen osatoteuttaja tuo mukanaan ainutlaatuista osaamista ja näkökulmia, jotka täydentävät toisiaan ja luovat vahvan perustan hankkeen tavoitteiden saavuttamiselle. Hanke on erinomainen esimerkki siitä, kuinka laajalla rintamalla voidaan edistää sekä yksilöiden että yhteisöjen hyvinvointia.

Hankkeen jokaisella toteuttajalla on omat vahvat aseensa mielen hyvinvoinnin edistämiseen. Humanistisen ammattikorkeakoulun täsmätyökykyvalmennuksen keskiössä ovat työyhteisöt, eivät yksittäiset työntekijät.

Valmennus perustuu työpajoissa tapahtuvaan vuorovaikutukseen ja yhteiseen pohdintaan. Tavoitteena on pyrkiä sekä tunnistamaan ja vahvistamaan toimivia käytäntöjä että löytämään ratkaisuja haasteisiin. Prosessi alkaa työyhteisöön liittyvän tiedon keräämisestä. Työpajoissa tarkastellaan, arvioidaan ja reflektoidaan arjen toimivuutta. Toiminnallisilla menetelmillä luodaan psykologisesti turvallinen tila, jossa jaetaan kokemuksia ja ideoita. Keskustelujen perusteella suunnitellaan konkreettiset työyhteisön kehittämisen toimenpiteet työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Kuopion kaupungin aseina ovat työhyvinvoinnin muutosvalmennus ja aktiivinen muutosviestintä. Itä-Suomen yliopisto taas tuottaa tietoa organisaatioiden mielenterveysjohtamisesta sekä edistää työpaikkojen mielen hyvinvointia ABC-toimintamallin avulla. Savonian

Hankkeen asiantuntijat Juha Niiranen, Humak (edessä vasemmalla), Liisa Pietikäinen, Kuopion kaupunki, Milla Leinonen, Humak (takana vasemmalla), Katariina Moilanen, Savonia, ja Hanna Tervo, UEF, järjestivät touko-kuussa aamukahvitilaisuuden kuopiolaisille yrittäjille. Kuva: Kristiina Kuisma.

yrittäjävalmennuksissa puolestaan on erityispiirteenä traumatietoinen lähestymistapa.

Työhyvinvoinnin merkitys epävarmoina aikoina

Vaikka hanke on lähtenyt hyvin liikkeelle, yhteiskunnallinen tilanne heijastelee vahvasti yritysten rekrytointiin ja osallistumishalukkuuteen. Epävarmat tulevaisuuden näkymät ja kustannusten nousu asettavat yritykset vaikeiden päätösten eteen. Joudutaan tasapainoilemaan kustannusten hallinnan ja kilpailukykyyn säilyttämisen välillä, mikä voi johtaa säästötoimenpiteisiin ja resurssien uudelleenkehittämiseen. Mikä ennen nähtiin tärkeänä, voi nyt joutua leikkausuhan alle. Tämä vaikuttaa suoraan ja epäsuoraan työntekijöiden hyvinvointiin ja työkykyyn. Henkilöstövähennykset ja resurssien niukkuus lisäävät työntekijöiden työtaakkaa ja stressiä.

Vaikka yhteiskunnallinen tilanne asettaa haasteita, on tärkeää muistaa, että työntekijöiden hyvinvointi on avainasemassa yrityksen menestyksessä. Jos milloin niin epävarmoina aikoina pitäisi siis panostaa työntekijöihin. Työntekijät ovat yrityksen tärkein resurssi, ja heidän hyvinvointinsa heijastuu suoraan yrityksen menestykseen. Työhyvinvointiin panostaminen ei ole siis vain työntekijöiden etu vaan myös strateginen investointi yrityksen parempaan tulevaisuuteen.

Apua epävarmuuteen

Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 -hanke on osoitus siitä, kuinka monialaisella yhteistyöllä voidaan parantaa työikäisten mielen hyvinvointia ja työhyvinvointia. Hankkeen tarjoamat ilmaiset yrittäjävalmennukset ja asiantuntijoiden tuki ovat arvokkaita resursseja, jotka auttavat työpaikkoja navigoimaan yhteiskunnallisesti epävarmojen aikojen keskellä. Mikä hienointa, hankkeen yhteistyöverkoston ansiosta yritys voi käydä läpi vaikka kaikki neljä hankkeessa tarjottavaa valmennusta. Ja koska kyseessä on kymmenvuotinen Mieliteko-ohjelma, on mielenkiintoista nähdä, mitä tulevat vuodet tuovat tullessaan Pohjois-Savon tilanteen parantamiseksi.

Kirjoittajat

Milla Leinonen, TtM, projektipäällikkö, Humak

Juha Niiranen, YTM, lehtori, Humak

Erilaisia malleja freelancerin osaamisen kehittämiseen

Sikke Leinikki

Työn tekemisen ja teettämisen tapojen muuttuessa on yhteiskunnallisesti tärkeää vahvistaa freelancereiden osaamista. Ilman työyhteisöä he jäävät helposti yksin ja heille syntyy paine suostua epätoivottaviin työolosuhteisiin tai tehtäviin tai syrjivään kohteluun. Toisaalta työn hallinnointi vaatii omanlaistaan osaamista. Esimerkiksi vahvistamalla freelancereiden työelämäosaamista tuemme heitä heidän oikeuksiensa ja reilun kohtelun vaatimisessa ja edistämisessä. Tämä freelancereiden osaamisen kehittymisen varmistaminen oli Humakin Freelancer osaa! -hankkeen tavoitteena. Tältä pohjalta suunnittelimme koulutuksia ja valmennussarjan sekä markkinoimme niitä yhteistyökumppaneidemme kautta freelance-työtä tekeville. Seuraavaksi tarkastelen osaamisen kehittymistä yksilön, oppilaitoksen ja freelance-töitä tilaavien organisaatioiden kautta.

Työpajoilla selkeyttä omalle ammattilliselle polulle

Yksilön omaehtoisen ammatillisen kehittymisen tueksi hankkeessa kehitettiin työpajamalli. Työpajamallissa on runko ja aikataulu, mutta painotuksia ja käsittelytapoja ohjaavat osallistujat. Työpajoissa irrottauduttiin osallistujien työhistorioista ja koulutustaustoista pohtimaan, mitä itse kukin osaa, millainen kokonaisuus erilaisista vahvuuksista syntyy, mihin suuntaan kukin haluaa osaamistaan kehittää ja millaista työtä kunkin ainutlaatuinen osaaminen voisi

luoda erilaisille toimintakentille. Työpajat etenivät siten, että ensin tutustuttiin ja luotiin luottamuksellinen ilmapiiri ja sitten virittäydettiin työn mielekkyyteen ja paneuduttiin työhyvinvointiin liittyviin kysymyksiin. Lisäksi käsiteltiin arjen ja ajankäytön haasteita projektimaaisessa, sirpaleisessa työssä, neuvottelutaitoja ja -tilanteita, työn ja osaamisen hinnoittelua, markkinointia ja myymistä sekä jokaisen ammatillisen tulevaisuuden kirkastamista. Osassa ryhmis-

tä käsiteltiin myös freelance-työn eri muotoihin ja freelancerin työmarkkina-asemaan liittyviä haasteita ja säädöksiä. Ryhmissä koettiin tärkeäksi se, että kaikki työskentelevät freelancereina. Näin syntyi vertaistuellista keskustelua, eikä omaa tilannettaan tarvinnut selittää. Vertaisuus on myös oiva keino kehittää omaa ammatillista osaamistaan.

Hankkeessa tuotettiin opintojaksoja freelancereille, jotta he voisivat opiskella haluamiaan aiheita ilmaiseksi. Tämä toimintamalli ei kuitenkaan tavoittanut freelancereita aivan ennakoidulla tavalla, vaikka hankkeessa tuotettiin esimerkiksi tekoälyn työkäyttöön opastava kurssi juuri freelance-työtä tekeville. Tarve tälle kurssille tunnistettiin haastatteleamalla freelance-työtä pitkään tehneitä.

Organisaation tavoitteet ohjaavat yhteistyön tapoja

Tarkastelimme freelance-työtä myös tilaajan näkökulmasta. Hankkeessa tutustuttiin erilaisien organisaatioiden toimintamalleihin, joilla organisaatiot varmistavat freelancereiden osaamisen. Myös toimintamallit ovat keskenään hyvin erilaisia. Niitä ohjaavat erityisesti freelance-työn luonne ja freelance-suhteen ennakoitu kest. Yksi perehdyttää freelancereita kolmen päivän ajan ennen työn alkamista sekä tekee hyvinvointikyselyn ja käy kehityskeskustelun teettämiensä töiden päätteeksi. Tällöin tavoitteena on kestävä freelance-suhde. Toinen organisaatio antaa freelancereiden osallistua tarjoamiinsa koulutuksiin ja kokouksiin omalla ajallaan. Heillä freelance-työn tarve vaihtelee, ja tarjolla on runsaasti halukkaita. Kolmas ottaa freelancerin osaksi työtiimiään ilman erillistä perehdytystä – toki alkuvaiheessa käydään läpi yhteiset tavoitteet ja se, mitä freelancerilta odotetaan. Heillä työtehtävät ovat selkeitä ja ne tehdään tiimityönä. Neljäs järjestää freelancereille palkitsevia yhteisiä retkiä yhteisöllisyyden edistämiseksi ja yhteistyösuhteen varmistamiseksi. Heillä tavoitteena on kestävä, tilaajaan sitoutunut freelance-suhde, vaikka itse työ on varsin itsenäistä. Tämän haastattelukierroksen perusteella voi todeta, että työn tilaajan luomat tekijöiden osaamisen kehittämisen käytännöt levittyvät moneen suuntaan ja niitä ohjaa organisaation toiminnan luonne.

Hankkeessa vierailtiin myös Työelämän tutkimuspäivillä. Monipaikkaisuus ja etätyö koskettavat useimpia freelance-työtä tekeviä, ja näitä käsitelleissä työryhmissä heräsikin kiinnostavia ajatuksia. Esimerkiksi minä jäin pohtimaan, suojaako freelance-työn autonomia uupumiselta, vaikka sosiaalisen median työkäyttö ja hybridityö ovat arkipäivää.

Työn tekemisen ja teettämisen monimuotoistuminen saattaa laajentaa freelance-työtä yhä uusille aloille. Siksi olisi tärkeää, että luovuttaisiin työn tekemisen muotojen arvottamisesta ja etsittäisiin monimuotoisesti tukea ihan jokaisen osaamisen kehittämiseksi.

Lue myös hankkeen "Vapautta, vaihtuvia työyhteisöjä ja vahvistuvaa osaamista" -julkaisu [tästä](#).

Kirjoittaja

Sikke Leinikki, lehtori, Humak

Humak mukana kehittämässä verkostoyhteistyötä Turun Matkailuakatemiassa

– Juhlavuoden teema: Minäkin olen matkailualalla

Laura Päiviö-Häkämies

Turun Matkailuakatemia on juhlinut tänä vuonna 20. toimintavuottaan. Humakin kulttuurituotannon vahvuusala on ollut sen aktiivinen jäsen alusta alkaen. Matkailuakatemialla on monenlaista vuosittaista tutkimukseen, opiskelijayhteistyöhön, yritys yhteistyöhön, TKI-toimintaan ja erilaisiin seminaareihin liittyvää toimintaa.

Matkailuakatemian jäsenyhteisöjä ovat Turun ja Porin alueiden tiede- ja ammattikorkeakoulut, jotka tarjoavat alan koulutusta: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu, Turun yliopisto, Yrkeshögskolan Novia ja Åbo Akademi. Vuoden 2024 alussa mukaan liittyi myös Högskolan på Åland.

Vuonna 2024 tuotettiin podcast-sarja kaikkien kuunneltavaksi

Juhlavuoden kunniaksi Matkailuakatemia tuotti opiskelijoille ja kaikille alasta kiinnostuneille podcast-sarjan, joka julkistettiin marraskuussa 2024. Podcasteissa alumnit kertovat omista kokemuksistaan ja tarjoavat vinkkejä matkailualasta haaveileville. Kaikki podcastit ovat kuunneltavissa Matkailuakatemian sivustolla.

Humakin osalta podcast-sarjan jaksoja olivat toteuttamassa lehtori Minna Hautio ja yliopettaja Laura Päiviö-Häkämies. Lisäksi yliopettaja Pekka Vartiainen oli mukana toimituskunnassa. Podcast-projektin päätoteuttaja oli Turun am-

mattikorkeakoulu, joka on myös toiminut kuluvana vuonna akatemian puheenjohtajana. Puheenjohtajuus on kiertävä ja vaihtuu vuoden välein.

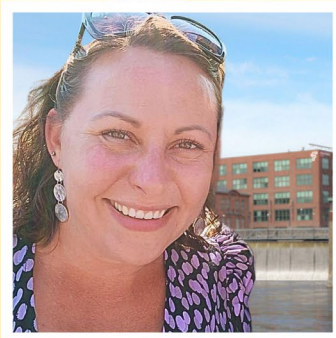
Humakin alumnit Ilona Numminen (Ruisrock-organisaatiosta) ja Jessica Stortz (Tampereen kaupungilta) pohtivat omissa jaksoissaan muun muassa sitä, miten he kannustaisivat kulttuurituotannon opiskelijoita tunnistamaan omia työmahdollisuuksiaan matkailun parissa.

Minäkin olen matkailualalla -seminaari oli juhluvuden kohokohta

Verkoston juhlaseminaari järjestettiin Turun ammattikorkeakoulun EduCityssä 31.10.2024. Rehtori Vesa Taatila avasi tapahtuman, minkä jälkeen Matkailuakatemian ensimmäisenä puheenjohtajana toiminut Arja Lemmetyinen Turun yliopiston kauppatieteellisestä tiedekunnasta valotti tutkimuksiinsa perustuvassa esityksessään matkailukohteen lumovoimaa.

Ilona Numminen

Jessica Stortz

Kuuntele podcast

Seminaarissa tarkasteltiin useita matkailualan muutosilmiöitä, kuten kestäväää matkailua. Kasnäsin perhehotellia johtava Tanja Liljeqvist kertoi yrityksen kasvusta sekä siitä, mitä vastuullisuus tarkoittaa heidän yrityksessään konkreettisesti nyt ja tulevaisuudessa.

Väitöskirjatutkija Mikko Manka esitteli interrail-matkailun historiaa ja valotti sitä, mikä merkitys konseptilla oli nuorille etenkin 1970- ja 1980-luvuilla – aikana ennen internetiä, matkapuhelimia, rajatonta Eurooppaa tai yhteistä valuuttaa. Manka on tutkinut aihetta eri tulo-kulmista. Interrail merkitsi monille lomamatkan lisäksi vapauden tunnetta, seikkailua, irtiottoa arjesta ja toisten nuorten kohtaamista. Mankan tutkimusten mukaan interrail avasi suomalais-ten nuorten maailmankuvaa merkittäväällä tavalla. Nuoret pääsivät myös ylittämään rautaesiripun ja kokemaan mielikuvien muuttumisen omakohtaisiksi kokemuksiksi. Esitys inspiroi miettimään matkailun eri merkityksiä.

Seminaarin yhteydessä toteutettiin Learning café -osio, ja paneelikeskustelussa puntaroitiin matkailutyön ja -koulutuksen muutossuuntia. Päivän aikana mietittiin, millaista matkailu voisi olla vuonna 2060, jolloin useimmat nykyopiskelijat oletettavasti ovat vielä työelämässä. Mitä ilmiöitä tulee kestävä ja uudistavan matkailun jälkeen? Matkailun sekä siihen liittyvän inhimillisen, vieraanvaraisen vuorovaikutuksen uskot-

tiin säilyvän ja olevan tae matkailukoulutuksen ja -työn jatkuvuudelle. Myös kulttuuri- ja elämysmatkailu olivat aihealoja, joilla nähtiin työ-sarkaa tulevaisuuden kulttuurituottajille.

Humakin kulttuurituotannon opiskelijat ovat myös tulevaisuudessa lämpimästi tervetulleita inspiroitumaan matkailualasta ja verkostoitumaan muiden korkeakoulujen opiskelijoiden kanssa Turun Matkailuakatemia yhteisissä projekteissa.

Lähteet

Manka, M., 2022. Interrail-muistoja. SKS, Helsinki.

Turun Matkailuakatemia sivusto: www.turunmatkailuakatemia.fi.

Kirjoittaja

Laura Päiviö-Häkämies, yliopettaja, FT, Kulttuurituotannon vahvuusala, Humak

Tuottajakeskus Living Lab vastaa tuottajien täydennys- koulutustarpeeseen

Sanna Pekkinen

Tuottajakeskus Living Lab -hankkeessa on järjestetty vuoden 2024 aikana lyhyitä verkkokoulutuksia ja pidempikestoisia lähikoulutuksia luovien alojen tuottajille. Tavoitteena on vastata alalla toimivien koulutustarpeisiin.

Koulutustarpeita kyseltiin huhti-toukokuussa 2024 niin sanotun aloituskyselyn avulla. Kysely lähetettiin hanketoimijoiden verkostossa oleville luovien alojen tuottajille tai tuottajan työn kaltaista työtä tekeville Keski-Suomessa, Pirkanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja pääkaupunkiseudulla. Kyselyyn vastasi 73 henkilöä. Kyselyssä sai toivoa itselleen sopivaa koulutusmuotoa (verkkoluennot, workshopit, lähikoulutukset), kellonaikaa ja viikompäivää. Lisäksi osallistujat saivat valita itseään kiinnostavia koulutussisältöjä.

Päivitystä perustuottajataitoihin

Tärkeimmiksi koulutussisältötoiveiksi nousivat tekijänoikeuskysymykset, sopimustekniik-

ka ja neuvottelutaidot, kulttuuripalveluiden ja -tuotantojen ansaintalogiikat sekä palveluiden saavutettavuus. Vastaajia kiinnostivat myös työhyvinvointi, digitaalisen myynnin kehittäminen, toimiminen verkostoissa ja niiden johtaminen, budjetointi, hankerahoitus ja -kirjoittaminen sekä sponsorointi ja kumppanuudet. Myös ekologinen vastuullisuus, työturvallisuus kulttuurialalla, itsensä johtaminen, johtajuus ja esihenkilötyö sekä yrittäjän/työnantajan oikeudet ja velvollisuudet (esim. rekrytointi, irtisanominen) kiinnostivat jonkin verran.

Sen sijaan striimausten tuottaminen tai VR-sisällöt eivät vastaajia juurikaan kiinnostaneet, mutta muut digisisällöt, kuten virtuaalitapahtumat ja somesisällöt, saivat kyllä ääniä. Kysely kertoi, että perustuottajataitojen päivittäminen koetaan tärkeäksi.

tuottajakeskus
**LIVING
LAB**

**Seuraa meitä somessa
@tuottajakeskuslivinglab**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

HUMAK®

**Tampereen
ammattikorkeakoulu**

SeAMK

Metropolia

**LIVE
FIN**

Loppukevään ja syksyn aikana koulutustarvekyselyn toiveisiin on tartuttu. Kukin hankkeessa mukana oleva korkeakoulu on järjestänyt omasta aihealueestaan verkkokoulutuksia, joihin on voinut osallistua etänä tai tulemalla etälivekatsomoon korkeakoulun tiloihin. Ajatuksena on ollut mahdollistaa verkostoituminen ja jakaminen kokoamalla osallistujia samaan luokkatilaan. Koulutusten osallistujamäärät ovat vaihdelleet 10:stä 30:een per kerta. Uskoisin, että osallistujamäärä kasvaa, kun tietoisuus hankkeesta ja sen tarjonnasta leviää edelleen.

Koulutusta verkossa ja lähiopetuksessa

Verkossa olemme kokeilleet myös pidempikestoisia kokonaisuuksia. Tarjolla ovat olleet Musiikkiala ja esittävät taiteet liiketoimintana 1–3 ja Tuottaja kulttuurihyvinvointialalla 1–3 sekä keväällä 2025 tuleva neliosainen Kohti kesävampaa kulttuurituotantoa. Kokonaisuudet koostuvat verkkoluennosta ja tehtävistä.

Verkkokoulutusten lisäksi hanke on järjestänyt mentorikoulutusta ja työnohjausta eri puolilla Suomea sekä lähiopetuksena hankekirjoitusleirin ja ekosysteemeissä toimimisen retriitin kahden päivän kokonaisuuksina.

Mentoreita on koulutettu noin 20, ja kaikille heille on saatu yksi tai kaksi aktoria. Myös työnohjaukseen on ollut hyvin kiinnostusta.

Hankekirjoitusleiri Nurmijärvellä sai hyvää palautetta. Siellä osallistujilla oli mahdollisuus kahden päivän ajan uppoutua kirjoittamaan ja ideoimaan omaa hankeaihiotaan, saada kollegiaalista tukea ja sparrausta sekä kuulla rahoittajien esittelyä rahoitusmahdollisuuksista.

Ekosysteemeissä toimimisen retriitissä pohdittiin verkostoissa toimimista ja niiden rakentamista. Osallistujat kehuivat mahdollisuutta uppoutua ja rauhoittua aiheen äärelle sekä jakaa ajatuksia keskenään. Myös lähikoulutukselle on siis edelleen tarvetta.

Koulutukset ovat avoimia myös opiskelijoille

Tuottajakeskus Living Labin tarjoamat koulutukset ovat avoimia myös korkeakoulun loppuvaiheen opiskelijoille, joiden on tarkoitus pian siirtyä työelämään. Hanke pyrkii omalta osaltaan vastaamaan tuottajien täydennyskoulutustarpeeseen tarjoamalla lyhytkestoisia, matkan kynnyksen koulutuksia. Osallistujilta pyydetään myös jatkuvasti ajatuksia tulevien koulutusten sisällöiksi.

Tuottajakeskus Living Lab -hanke luo vuosien 2024–2026 aikana valtakunnallisen tuottajakeskusverkoston sekä sen toiminta- ja organisaatiomallin. Hanke kehittää taide- ja kulttuurialan tuottajaverkoston toimintaa tukien tuottaja- ja välittäjäportaan ammatillista verkostoitumista ja alueellisen yhteistyön kehittämistä.

Hanketta koordinoi Tampereen ammattikorkeakoulu. Muina korkeakoulukumppaneina ovat Humak, Metropolia ja SeAMK. Valtakunnallinen elävän musiikin edunvalvontajärjestö LiveFIN ry edustaa hankkeessa työelämätoimijaa. Hanke on Euroopan unionin

Kirjoittaja

Sanna Pekkinen, kulttuurituotannon lehtori, Humak

Digitaalinen sairaala- nuorisotyö – sensitiivisen työotteen toimintamuoto

Sari Huttu ja Otso Mäkelä

Digitaalinen sairaalanuorisotyö on uudenlainen nuorisotyön toimintamuoto. Sen kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret, jotka elävät haastavassa, eristäytyneessä elämäntilanteessa vakavan sairautensa vuoksi. Hanke on tarjonnut verkkovälitteistä ammatillista nuorisotyötä kohderyhmälle nyt jo kolmatta vuotta Etelä-Suomen AVIn rahoituksella. Artikkelissamme kerromme päällimmäiset kuulumisemme kolmannen vuoden tullessa päätökseen.

Digitalisaatio tuo sairaalanuorisotyölle hyvät mahdollisuudet

Toimintamuodon kehittämisen vetovastuu on ollut Humakilla, mutta rinnalla tiiviisti kulkevana kumppaneina kehittämisessä ovat olleet mukana Kymppin Lapset ry, Helsingin kaupungin nuorisopalvelut ja HUS:n Uusi lastensairaala. Hankkeen kohderyhmän lapset ja nuoret elävät hyvin eristettyä elämäntilannetta vakavan sairautensa johdosta. Heidän verkostonsa ja toimintamahdollisuutensa ovat kaventuneet. Verkossa järjestettävä toiminta mahdollistaa osallistumisen niin sairaalasta kuin kotoakin käsin. Osallistua saa ja voi omien voimavarojensa mukaan.

Toimintaa järjestetään Discordissa, joka on yksi digitaalisen nuorisotyön peruspalareista. Discord on Microsoftin omistama viestintäalusta, jonka kautta etenkin aktiivisesti internetiä käyttävät ja videopelejä pelaavat nuoret kommunikoivat. Discordin funktionaalisuus on täysin verrattavissa esimerkiksi Teamsiin. Discord toimii digitaalisen nuorisotyön alustana erinomaisesti ja on myös käyttäjilleen ilmainen. Alustalla nuorille mahdollistuu anonyymi osallistuminen toimintaan.

Ohjaustoiminnassa ammatillisuus on tärkeässä roolissa

Digitaalisen sairaalanuorisotyön "SNuta" on avoinna maanantai-iltaisina. Nuorten kanssa keskustellaan päivänpolttavista aiheista ja pelaillaan. Nuoret saavat päättää, mikä tekeminen milloinkin tuntuu heille parhaalta. Keskustelut nuorten kanssa ovat usein syväisiäkin. Huomioitavaa on, kuinka selvä käsitys nuorilla on omasta haastavasta, epävarmasta elämäntilanteestaan. Moni heistä on joutunut nuoresta iästään huolimatta jo kokemaan suur-

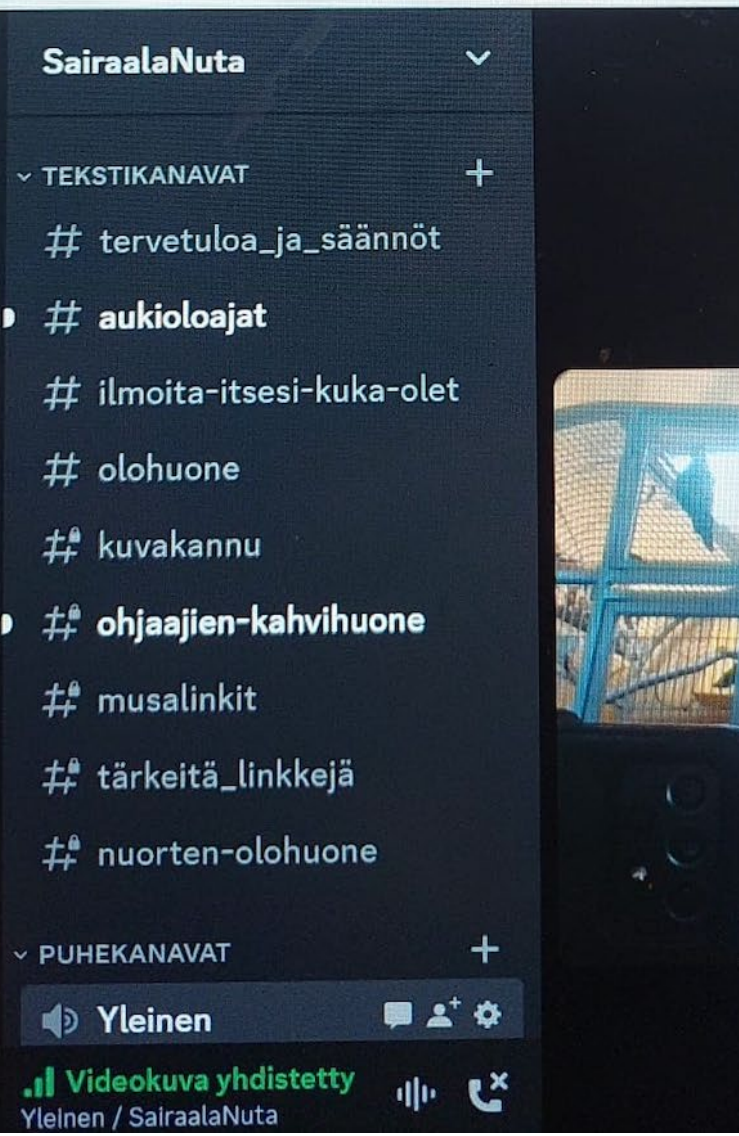
ta kipua ja tuskaa sairautensa takia. Ohjaajana onkin tärkeää pystyä ohjaamaan keskustelua välillä pois masentavimmista aiheista.

Toimintaan osallistuvat nuoret ovat saaneet SNutasta itselleen viikoittaisen, toistuvan sosiaalisen toimintaympäristön, jonka kautta he ovat päässeet vaikeasta fyysisestä ja psyykkisestä tilastaan huolimatta kommunikoidaan aikuisten ja muiden nuorten kanssa. Nuorten toiminnasta saama vaikutus on ollut erityisen suuri sekä nuorten itsensä että heidän vanhempiensa mielestä. Osalle nuorista on kehittynyt vahva sosiaalinen rooli viikoittaisten tapaamisten johdosta. Voisi siis päätellä toiminnan auttavan pitkäaikaissairaita nuoria kehittämään omaa identiteettiään muunkin kuin sairauden ympärille. Toimintaa ohjaavat tuntipalkkaiset nuorisotalan ammattilaiset apunaan työharjoittelussa olevat yhteisöpedagogiopiskelijamme.

Terveisiä Irlannista

Digitaalinen sairaalanuorisotyö on kiinnostanut kansainvälisestikin. Irlantilaisen Foroige-järjestön aloitteesta olemme aloittaneet pienimuotoisen kumppanuushankkeen EU:n tuella ja saaneet mahdollisuuden tutustua toistemme järjestämään digitaaliseen nuorisotyöhön. Irlantilaiset vierailivat Suomessa alkuvuodesta 2024, ja me vierailimme Dublinissa toukokuussa.

Olemme yhteistyössä järjestäneet työpajoja, joissa jaetaan osaamista molempien organisaatioiden henkilökunnalle. Yhteistyö on ollut upeaa ja molempia organisaatioita kehittävä. Foroige-järjestö on suuri toimija Irlannissa, ja heillä on laajaa osaamista digitaalisen nuorisotyön järjestämisestä, muun muassa VR-teknologiasta. Alkuvuonna saimme mahdollisuuden viedä irlantilaiset vieraam-

me tutustumaan Uuteen lastensairaalaan, ja he olivat hyvin vaikuttuneita sairaalan lapsille ja nuorille tarjoamista mahdollisuuksista. Pyrimme jatkamaan yhteistyötämme uuden, isomman koalition hankeyhteistyön merkeissä ensi vuonna.

Nuorisotyö kuuluu kaikille!

Pitkän aikavälin tavoitteenamme on ollut toiminnan valtakunnallistaminen ja osallistumismahdollisuuden avaaminen kaikkien yliopistollisten sairaaloiden lapsipotilaille. Tällä hetkellä olemme saaneet yhteistyösopimukset solmittua Uuden lastensairaalan lisäksi Kuopion yliopistollisen sairaalan ja Oulun yliopistollisen sairaalan kanssa. Loppusyksystä saimme sopimukset voimaan myös Turun yliopistollisen sairaalan kanssa, ja Tamperekin on lupautunut mukaan, mikäli hankkeelle saadaan jatkohoitua. Parhaillaan odottelemme päätöstä siitä. Pidetään peukkuja, sillä nuorisotyö todellakin kuuluu kaikille!

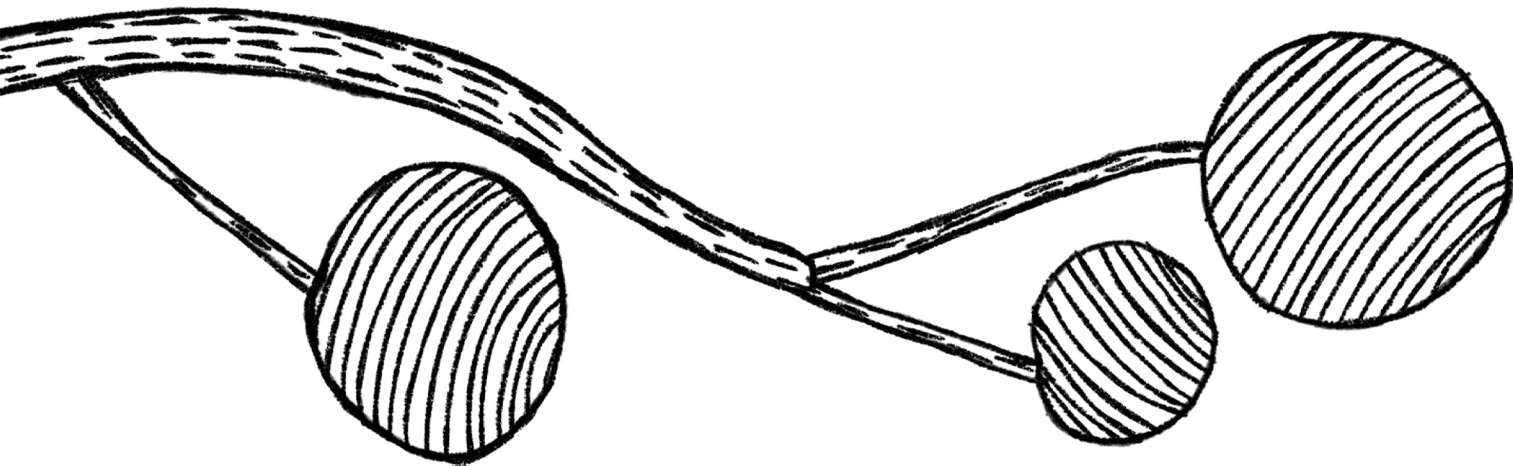

HUMAK[®]

Kirjoittajat

Sari Huttu, lehtori,
yhteisöpedagogikoulutus, Humak

Otso Mäkelä,
yhteisöpedagogiopiskelija, Humak

Suurkiitos että saitte järjestymään tämän Erätauon osaksi opintojaksoa

Eeva Mäntylä ja Päivi Timonen

Erätauko-säätiö on merkittävä työelämän yhteistyökumppani Humakin yhteisöpedagogitutkinnon Yhteisöllinen pedagogiikka -opintojaksossa. Humakin yhteisöpedagogiopiskelijat saavat opintojakson aikana Erätauko-ohjaajakoulutuksen, joka antaa valmiudet suunnitella ja fasilitoida Erätauko-menetelmällä toteutettuja keskusteluja. Yhteisöllisen pedagogiikan 5 opintopisteen laajuinen kokonaisuus sijoittuu opintojen ensimmäiseen vuoteen.

Työelämäyhteistyöllä on tärkeä rooli Humakin tutkintokoulutuksissa. Opintojaksoilla opiskelijat pääsevät tekemään erilaisia projekteja työelämäkumppanien kanssa tai saavat räätälöityä koulutusta tai muuta työelämäosaamista Humakin eri koulutusalojen yhteistyötahoilta. Erätauko-säätiö on merkittävä työelämän yhteistyökumppani yhteisöpedagogikoulutuksen Yhteisöllisen pedagogiikan opintojaksolla. Erätauko-yhteistyö lähti liikkeelle, kun uutta opintojaksoa rakennettaessa pohdimme, millaista yhteistyötä työelämän kanssa voisimme tehdä opintojaksolla.

Yhteisöllinen pedagogiikka koostuu seuraavista kokonaisuuksista: 1) yhteisöllisen oppimisen ja yhteisöllisen pedagogiikan monitieteinen perusta, 2) sosiaalipedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen ja 3) erilaiset oppimiskäsitykset sekä 4) kohderyhmän, tavoitteen ja toimintaympäristön huomioiminen (Humakin ops 2023). Opintojakson keskiössä on yhteisöllinen oppiminen ja tavoitteena on, että opiskelija saa omakohtaista kokemusta yhteisöllisestä oppimisesta ja myös työkaluja ja menetelmiä tuottaa itse oppimistilanteita, jotka perustuvat yhdessä oppimiseen.

RAKENTAVA YHTEISKUNNALLINEN KESKUSTELU

Tästä kuviosta hahmotat rakentavan yhteiskunnallisen keskustelun prosessin kokonaisuudessaan. Näet nopealla vilkaisulla, mitä vaiheita kuhunkin prosessin vaiheeseen kuuluu. Sovella vapaasti omaan tarpeeseesi,

1. ALOITA	2. VALMISTELE	3. KUTSU	4. VALMISTAUDU	5. OHJAA	6. PAKETOI	7. OPI
Kiteytä keskustelun tarkoitus, aihe ja tavoitteet	Määrittele kohderyhmä, suunnittele tilat ja tarjoilut	- Suunnittele kutsutavat ja viesti - Kutsu: mene sinne missä ihmiset ovat ja personoi viestisi	- Perehdy aiheeseen - Opiskele ohjaustoimet - Varaudu erilaisiin tilanteisiin - Kirjoita aloitus	- Ole läsnä - Virittäydy tasavertaiseen kohtaamiseen - Ohjaa noudattamaan pelisääntöjä - Ohjaa puhumaan omista kokemuksista - Laita oma oletukset syrjään - Kuuntele - Keskity aloitukseen ja lopetukseen	- Kiteytä keskeiset aiheet ja näkemyserot - Ota kantaa, keiden pitäisi jatkaa keskustelua - Varmista, että keskustelu jatkuu	- Kysy palautetta - Pohdi jo valmiiksi, mitä teet seuraavalla kerralla eri tavalla
Suunnittelun tueksi: Keskustelun suunnittelupohja	Suunnittelun tueksi: Keskustelun suunnittelupohja	Kutsumisen tueksi: - Kutsutavat - Kutsupohja	Valmistautumisen tueksi: Keskustelun ohjauskortit	Printtaa mukaan: - Keskustelun ohjauskortit - Rakentavan keskustelun pelisäännöt - juliste	Paketoinnin tueksi: Keskustelun paketointi	

Kuva 1. Rakentava yhteiskunnallinen keskustelu (Erätauko-aineistoa)

“Tuntuu, että sain tästä hyviä oivalluksia ja ajatuksia tulevaan” (opiskelijapalaute)

Opiskelijat saavat sekä verkossa että kampuksilla Erätauko-ohjaajakoulutuksen, jonka myötä heillä on valmius fasilitoida itse Erätauko-keskusteluja erilaisille kohderyhmille. Menetelmä soveltuu keskustelutilanteisiin, joissa tarvitaan jonkin aiheen syvempää ymmärrystä tai erilaisten ihmisten tasavertaista kohtaamista. Keskustelu tähtää erilaisten näkökulmien ymmärtämiseen, ei yksimielisyyteen tai ratkaisuihin. (Erätauko 2024.) Tukea keskustelun suunnitteluun ja toteuttamiseen antaa rakentavan keskustelun prosessi, jonka vaiheet esitellään seuraavassa kuvassa. (Kuva 1). ois-

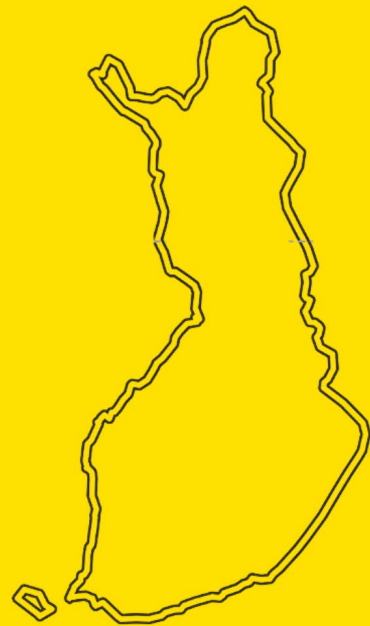
Erätaukokeskustelut olivat opintojaksoa suunnittelevalle lehtoriporukalle tuttuja eri yhteyksistä. Mieleemme juolahti, että jos voisimme tarjota opiskelijoillemme mahdollisuuden saa-

da Erätauko-ohjaajakoulutus kyseisen opintojakson aikana? Innostuimme ajatuksesta, että opiskelijat saisivat omakohtaisen kokemuksen menetelmästä ja voisivat hyödyntää menetelmää myös opintojakson ohjaustehtävässä. Otimme yhteyttä Erätauko-säätiöön ja saimme soviteltua koulutustilaisuuudet kaikille kampuksille ja myös verkko-opiskelijoille.

Vuoden 2024 koulutukset ovat olleet vaikuttavia. Opiskelijapalaute koulutuksista on ollut kiittävää. Opiskelijat ovat saaneet kokemuksen Erätauko -keskustelusta, teoreettisesta taustasta sekä hyvät eväät järjestää ja fasilitoida Erätauko -keskustelun kokonaisuus. Osa opiskelijoista onkin järjestänyt ja fasilitoinut Erätauko -keskusteluja eri ympäristöissä osana opintojaksoa. Annettuna teemana on ollut yksinäisyyden vähentäminen Suomessa. Keskusteluja on järjestetty työpaikoilla, nuorten parissa sekä perhe- ja ystäväpiirissä.

ERÄTAUKO- menetelmä

Dialogi on rakentava ja tasavertainen tapa keskustella, jossa tähdätään toisten ymmärtämiseen, mutta ei yksimielisyyteen. Parhaimmillaan dialogissa syntyy ennalta-arvaamattomia oivalluksia ja uutta ajattelua.

Kuva 2. Dialogi Erätauko-menetelmässä.

Opintojaksopalautteista poimittua

"Erätauko-koulutus ja kouluttaja olivat aivan huippuluokkaa, suurkiitos että tämän saitte järjestymään osaksi kurssia!"

"Todella mielenkiintoinen ja kokonaisvaltainen paketti! Kiitos! Paljon uusia ideoita ja varmuutta tulevaisuuden keskustelujen pitämiseen. Hyvän suunnittelun merkitys kirkastui itselleni. Erätauon sivustolla huikea määrä hyvää materiaalia oman toiminnan tueksi. Nyt suunnittelemaan."

Mielestämme Erätauko -keskustelu soveltuu hyvin yhdeksi yhteisöllistä työtettä edistäväksi menetelmäksi. Tässä työelämäyhteistyössä on erittäin arvostettavaa se, että Erätauko-säätiö mahdollistaa kaikille halukkaille yhteisöpedagogiopiskelijoille hankkia valmiudet ohjata Erätauko-keskusteluja, joita he voivat hyödyntää jatkossa opintojensa aikana sekä työelämässä.

Kirjoittajat

Eeva Mäntylä, lehtori, Humak

Päivi Timonen, verkkopedagogi, lehtori, Humak ja väitöskirjatutkija, Lapin yliopisto.

Kuva: Harri Hinkka, Tampereen Teatteri

Kulttuurituottajakoulutus palasi Tampereelle

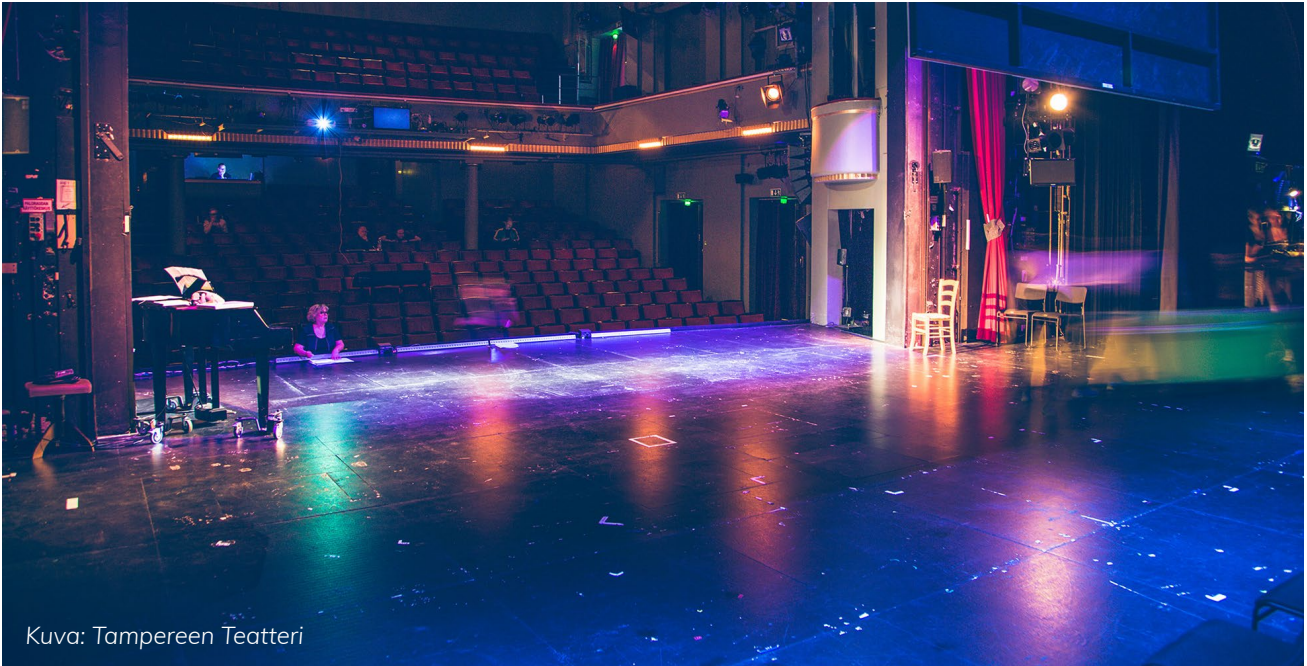
Sanna Pekkinen

Humakin kulttuurituottajaopinnot alkoivat Tampereella syksyllä 2024. Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun Humak on tarjonnut kulttuurituotannon opetusta Tampereella, sillä 2010-luvulla meillä oli siellä ainakin kaksi monimuotoaloitusryhmää. Paluu Tampereelle on ollut sekä opiskelijoille että lehtorille mieluista. Tampereella on paljon luovan alan toimijoita, ja myös kaupunki panostaa kulttuuri- ja taidepalveluihin. Olemmekin olleet enemmän kuin tervetulleita osaksi Tampereen kulttuurikenttää. Meidät on otettu todella hyvin vastaan paikallisten toimijoiden parissa.

Hakijaryntäys kevään yhteishaussa

Tampere kiinnosti opiskelijoita opiskelupaikkakuntana, sillä kevään 2024 yhteishaussa hakijoita Tampereen aloitusryhmään oli peräti 492.

Heistä 140 oli ensisijaisia. Verkkovalintakokeen kautta opintoihin valikoitui 34 opiskelijaa. Heistä noin 20 on merkinnyt kotipaikkakunnakseen Tampereen tai jonkin sen lähikunnista. Loput opiskelijat ovat ympäri Suomea: pääkaupunkiseudulta, Turusta, Jyväskylästä, Oulusta jne. Opiskelijoissa on useita jo pitkään alal-

Kuva: Tampereen Teatteri

la työskennelleitä mutta myös iso joukko alanvaihtajia ja vasta lukiosta valmistuneita. AHOT-menettelyn takia ensimmäiset ryhmästä voivat valmistua jo vuonna 2025. Ryhmässä on siis paljon kokemusta ja näkemystä mutta myös uusia, alaan vasta tutustuvia. Ikähaarukka on 19–50 vuotta. Valtaosa ryhmästä on naisoletettuja kuten kulttuurituotannon alalla Humakissa ylipäättäinkin.

Opiskelijat suorittavat nelivuotista kulttuurituottaja (AMK) -tutkintoa verkossa opiskellen. Kerran kuukaudessa heillä on opintojen ohjauspäivä Tampereella. Orientaatioviikko elokuun lopussa oli lähiopetusta, ja se tarjosi opiskelijoille mahdollisuuden ryhmäytyä ja tutustua toisiinsa. Viikko oli intensiivinen sukellus Humakin oppimisympäristöihin ja järjestelmiin. Osalle kaikki tämä oli aivan uutta ja haastavaa, osalle helpompaa, jos aikaisemmista opinnoista ei ollut kulunut kovinkaan kauan. Orientaatioviikolla myös vierailimme Ahaa Teatterissa sekä kuulumme alumnimme uratarinan ja kokemuksia teatterista työpaikkana.

Ala tutuksi ja opiskelumotivaatio korkealle

Kerran kuukaudessa järjestettävien ohjauspäivien tavoitteena on pitää opiskelumotivaatio tallella. Verkko-opiskelu on yksinäistä puuhaa ja vaatii paljon oman toiminnan johtamisen taitoja. Ohjauspäivien aikana onkin avoimes-

ti keskusteltu asioista, jotka vaikuttavat opiskelumotivaatioon. Useimmat opiskelijoista käyvät töissä opintojensa ohella, osalla on myös oma perhe. Kaiken tämän yhdistäminen voi olla haastavaa. Moni onkin pitänyt siitä, että edes joskus on mahdollisuus nähdä kasvokkain opiskelukavereiden kanssa, lähteä aamulla kouluun ja tulla iltapäivällä kotiin.

Toinen ohjauspäivien sisällöllinen tavoite on ollut laajentaa opiskelijoiden näkemyksiä kulttuurituotannon alasta. Meillä on käynyt vierailijoita kertomassa omasta työstään ja organisaatiostaan ja olemme sopineet joka kerraksi jonkin vierailukohteen. Usein varsinkin nuorten tai alanvaihtajaopiskelijoiden näkemys kulttuurituotannon alasta on opintojen alussa varsin kapea. Vieraiden ja vierailukohteen avulla on tarkoitus osoittaa, että tuottajaosaamista tarvitaan paitsi taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alalla myös usealla lähialalla. Tämä helpottaa oman polun ja mielenkiinnon löytymistä sekä juurtumista tuottajan työhön.

Kirjoittaja

Sanna Pekkinen, kulttuurituotannon lehtori, Humak

Kurkistuskurssit: Matala kynnys tutustua korkeakouluopintoihin

Milla Holmberg

Ammattikorkeakoulujen hakijamäärät ovat viime vuosina olleet kasvussa. Erityisesti terveys- ja hyvinvointialat sekä kaupan, hallinnon, oikeustieteen ja yhteiskunnalliset alat kiinnostavat hakijoita. Omaa tulevaisuuttaan ja työuraansa pohtiville hakijoille on tärkeää, että saatavilla on riittävästi tietoa tarjolla olevista aloista ja opinnoista. Hakijoita kiinnostavat erityisesti tutkinnon tarjoamat työllistymismahdollisuudet sekä opintojen sisältö ja käytännönläheisyys.

Ammattikorkeakoulut pyrkivät vastaamaan näihin tarpeisiin tarjoamalla esimerkiksi kurkistuskursseja, infotilaisuuksia ja korkeakouluviikkoja, joiden tarkoituksena on madaltaa toisen asteen opiskelijoiden kynnystä hakeutua korkeakouluopintoihin. Tässä artikkelissa esittelen Humakin kurkistuskurssitarjontaa ja tutustutaan esimerkinomaisesti työyhteisöjen kehittämisen kurkistuskurssiin.

Kurkistuskurssit ikkunana opintoihin

Humakin kurkistuskurssit antavat kiinnostuneille tilaisuuden tutustua Humakin eri tutkintoihin. Ne tarjoavat mahdollisuuden tutustua myös opintojen suorittamisessa tarvittaviin opiskeluvalmiuksiin. Kurkistuskurssit ovat avoimen ammattikorkeakoulun maksuttomia verk-

kokursseja, jotka on suunnattu ensisijaisesti toisen asteen opiskelijoille. Käytännössä kuitenkin kuka tahansa voi tutustua niiden kautta Humakin tarjontaan. Hyväksytysti suoritettujen kurstuskurssit (1–2 op) hyväksiluetaan osaksi Humakin tutkinto-opintoja.

Kurstuskursseja on tarjolla kulttuurituotannon, tulkkauksen ja yhteisöpedagogiikan aloilla. Yhteisöpedagogiikan kurstuskursseilla osallistujan on mahdollista tutustua erityisesti nuoriso- tai järjestötyöhön, työyhteisöjen kehittämiseen sekä seikkailukasvatukseen opintoihin. Seikkailukasvatuksen kurstuskurssi on englanninkielinen Introduction to Adventure Education.

Esimerkki: Työyhteisöjen kehittämisen kurstuskurssi

Työyhteisöjen kehittämisen kurstuskurssilla osallistujalla on mahdollisuus kurstata työyhteisöjen kehittämisen opintoihin. Kurssi avaa työyhteisöjen kehittämisen monitieteistä perustaa ja nykytilaa. Samalla se kannustaa osallistujaa pohtimaan omia valmiuksiaan työyhteisöjen kehittämiseen.

Kurssi suoritetaan itsenäisesti verkossa, ja osallistuja voi aloittaa sen joustavasti oman aikataulunsa mukaan. Kurssi koostuu kolmesta sisällöllisestä osiosta, johon kuhunkin kuuluu opintotehtävä. Opintotehtävien tarkoituksena on herättää opiskelijan omaa ajattelua ja pohdintaa aiheeseen liittyen.

Moni kurssin oppimistehtävistä toteutuu keskustelualueella, mikä mahdollistaa ajatusten vaihdon ja yhteisen oppimisen muiden kurssilaisten kanssa. Sisällöllisten osioiden jälkeen osallistuja voi tehdä itsearviointin ja pohtia itseään työyhteisön kehittäjänä sekä antaa palautetta kurssista.

Korkeakouluviikko toisen asteen opiskelijoille

Kurstuskurssien lisäksi Humak on vuosittain mukana Keski-Suomen korkeakouluviikolla. Korkeakouluviikolla lukiolaiset tutustuvat korkeakouluopintoihin opiskelemalla niitä viikon

ajan. Viikon tarkoitus on madaltaa lukiolaisten kynnystä hakeutua korkeakouluopintoihin sekä auttaa oman alan löytämisessä. Viikon aikana suoritettavat opinnot ovat laajuudeltaan 1–2 opintopistettä, ja ne hyväksiluetaan lukio-opintoihin sekä mahdollisesti tuleviin korkeakouluopintoihin.

Korkeakouluviikko on konseptina monistettavissa myös muihin maakuntiin. Kiinnostusta korkeakouluviikon järjestämiseen onkin tiedusteltu useammalta taholta. Jos korkeakouluviikon toteuttaminen omalla paikkakunnallasi kiinnostaa, ole yhteydessä Humakiin.

Kurkista rohkeasti!

Oman alan löytäminen on monelle nuorelle ja myös aikuiselle iso pohdinnan paikka, sillä valinnan pelätään vaikuttavan pitkälle tulevaisuuteen. Usein valinta voi tuntua hankalalta, koska eri aloja ei tunneta kovin hyvin ja toisaalta monet eri vaihtoehdot houkuttelevat. Moni pohtii, mikä toisi paitsi ammatillista osaamista myös motivaatiota ja merkityksellisyyden tunnetta.

Oman suunnan löytäminen on prosessi, johon kuuluu kokeilua, epävarmuuden sietoa ja rohkeutta seurata omia kiinnostuksen kohteita. Tässä prosessissa kurstuskurssit ja korkeakouluviikon kaltaiset konseptit toimivat pohdinnan tukena. Ne toimivat paitsi matalan kynnyksen tapoina tutustua opintoihin myös mahdollisuutena pohtia omia valmiuksiaan ja kiinnostustaan alan suhteen. Et tarvitse ennakko-osaamista etkä menetä mitään kokeilemalla, joten kurkista rohkeasti Humakin tarjontaan! <https://kauppa.humak.fi/tuote-osasto/avoin-amk/kurstuskurssit/>

Kirjoittaja

Milla Holmberg, koulutussuunnittelija, Humak

Ylempi ammatti- korkeakoulututkinto ennätysajassa valmiiksi

Zita Kóbor-Laitinen

Tulkkausalan kehittämistä voi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa (Humak) opiskella master-tasoisina opintoina joko suomenkielisesä Tulkkaustoiminnan kehittäminen (90 op) -koulutusohjelmassa tai samanlaajuisessa englanninkielisessä European Master in Sign Language Interpreting (EUMASLI) -koulutuksessa. Tulkkaustoiminnan kehittämisen (90 op) ylempi ammattikorkeakoulututkinto on Humakin ja Diakoniammattikorkeakoulun (Diak) yhteinen ponnistus. Tänä vuonna koulutuksesta valmistui 11 Humakin opiskelijaa ennätysajassa. Syynä tähän oli Kansaneläkelaitoksen kilpailutuksen aikataulu.

Tutkinto ja laatupisteet tavoitteina

Kansaneläkelaitos (Kela) kilpailuttaa tulkkauspalvelut säännöllisin väliajoin. Viimeinen kilpailutus päättyi syyskuussa 2024, jolloin tulkkaustoiminnan kehittämisen opintoja suorittaville ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoille tuli kiire valmistua nopeutetulla aikataululla.

Koulutus alkoi syksyllä 2023. Se kestää tavallisesti puolitoista vuotta, joten opiskelijoiden oli tarkoitus saada tutkintonsa valmiiksi joulukuuhun 2024 mennessä. Kela kuitenkin aikaisti aikatauluaan siten, että tiedot suoritetuista tutkinnoista piti ilmoittaa jo 13.9.2024 mennessä. Tämä tieto lisäsi opiskelijoiden tarmoa kiihdyttää opiskelunsa tahtia ennennäkemättömällä tavalla, sillä suoritetusta ylemmästä AMK-tutkinnosta tulkki saa yhden laatupisteen. Jos samasta työpaikasta useampi työntekijä saa laatupisteen samaan aikaan, se saattaa antaa merkittävän edun menestyä Kelan kilpailutuksessa.

Vauhdin huumaa

Opinnäytetyöopinnot ovat keskeisessä asemassa ylemmän ammattikorkeakoulun tutkinnossa. Opiskelijoiden nopeaa valmistumista edesauttoi se, että opinnäytetyön ideointi alkoi jo hakuvaiheessa. Valintakokeen ennakotehtävään kuului, että kukin hakija laati tutkimussuunnitelman jostakin häntä kiinnostavasta tulkkausalan kehittämisideasta. Aika moni opiskelijoista jatkoi saman idean kehittelyä aina opinnäytetyöhön asti.

Samoin moni opiskelijoista otti vapaasti valittavia opintoja heti syyslukukauden 2023 alusta, jolloin opinnäytetyön viimeistelyyn vapautui koulutuksen loppupuolella enemmän aikaa. Osassa opintojaksoja on ollut mahdollista suorittaa tehtävät vaihtoehtoisilla tavoilla, mikä myös on antanut opiskelijoille joustavuutta tehdä opinnot heille sopivassa tahdissa. Nopeaa valmistumista tuki myös, että joitakin kaikille Humakin YAMK-opiskelijoille yhteisiä kursseja, kuten Monimuotoisuus-kurssia, tarjottiin kaksi kertaa saman lukuvuoden aikana. Tämä mahdollisti sen, että opiskelijat saivat ajoittaa opintojakson suorittamisen heille parhaiten sopivalla tavalla.

Martti Jenu esittelemässä työnsä tuloksia opinnäytetyöseminaarissa. Kuva: Zita Kóbor-Laitinen

Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen opinnoissa

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnoissa on mahdollista lukea hyväksi aiemmin hankittua osaamista, mikäli se vastaa tutkinnon opetussuunnitelman tavoitteita ja vaatimustasoa. AHOT-menettely (aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen) tarkoittaa osaamisen hyväksilyä eli aiempien opintojen, työkokemuksen tai muun osaamisen hyväksymistä osaksi suoritettavaa tutkintoa. Opintojen ahotointi tapahtuu sähköisellä lomakkeella, johon liitetään todistus aiemmin suoritetuista opinnoista. Lisäksi opiskelija laatii selvityksen siitä, miten hänen

aiemmin hankkimansa osaaminen vastaa tutkintoon kuuluvia opintoja. Vastuuopettaja arvioi ja hyväksyy tai hylkää AHOT-hakemuksen. Joskus opiskelijaa pyydetään antamaan jokin näyte (esim. kirjoitelma tai suullinen esitelmä) osaamisestaan.

Tulkkaustoiminnan kehittämisen tutkinto-opiskelijat ovat hyödyntäneet ahotoinnin mahdollisuutta runsaasti opintojensa suorittamisen nopeuttamiseksi. Esimerkiksi työhyvinvoinnin opintojaksoa on ahotoinut useampi opiskelijoista. Opiskelijoita ovat auttaneet myös ryhmän tiivis yhteishenki ja heidän toisilleen tarjoama vertaistuki. Lisäksi opinto-ohjelmaan sisältyvät lähipäivät tarjoavat yhteisöllisyyttä, ja opettajien kanssa on aina mahdollisuus keskustella opiskeluun liittyvistä asioista.

Monimuoto-opinnot työn ohessa

Tulkkaustoiminnan kehittämisen opintokokonaisuus on tarkoitettu viittomakielen tulkeille, puhevammaisten tulkeille ja puhuttujen kielten asioimistulkeille. Näitä ammatteja yhdistää kieliasiantuntijuus. Opinnot on suunniteltu niin, että ne voi suorittaa työn ohessa. Muutamia lähipäiviä lukuun ottamatta opetus tapahtuu verkossa. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnot jakautuvat syventäviin ammatillisiin opintoihin, opinnäytetyöopintoihin ja vapaasti valittaviin opintoihin. Koulutus antaa valmiuksia ja uusia näkökulmia tulkkauksen kehittämiseen. Opinnoissa keskitytään erityisesti tulkkauksen laatutyöhön, työhyvinvoinnin johtamiseen, liiketoiminnan kehittämiseen, asiantuntijaviestintään ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen mutta myös erilaisten toimintaympäristöjen ja tulkkaukspalveluosaamisen kehittämiseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) kautta.

Kirjoittaja

Zita Kóbor-Laitinen, FM, KM, viittomakielen tulkki (AMK), yliopettaja, Humak

Kuva: Tero Takalo-Eskola/Terotemedia.

Keski-Suomen korkeakouluviikko lukiolaisille

Minna Rajalin, Anna Leino ja Hanna Putkonen

Keski-Suomen korkeakouluviikon tarkoitus on tarjota alueen lukiolaisille ensikosketus korkeakouluopintoihin ja parhaassa tapauksessa auttaa heitä löytämään oma alansa. Humak on mukana viikon toteutuksessa yhdessä Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston kanssa. Vuonna 2024 Korkeakouluviikko järjestettiin jo viidettä kertaa. Humakille viikko tarjoaa mahdollisuuden esitellä koulutustarjontaa ja tehdä lukioyhteistyötä.

“Kaikki ihan kohdillaan, luipakka kurssi”

Vuoden 2024 Keski-Suomen korkeakouluviikon toteutukseen osallistui 16 lukiota ja kaikille tarjolla olleille kurseille ilmoittautui yhteensä yli 1 000 lukiolaista. Humakin kurssien ilmoittautujamäärä oli 81. Viime vuosina Humakin suosituin kurssi korkeakouluviikolla on ollut Viittomakielen alkeet. Esimerkiksi keväällä 2024 sinne ilmoittautui 66 lukiolaista.

Korkeakouluviikolla ovat mukana Humakin kaikki koulutusalat. Vuonna 2024 tarjolla olivat

- Kulttuurituottajan ammatillisuus – Minustako kulttuurituottaja? (1 op)
- Sinustako yhteisöpedagogi? (1 op)
- Viittomakielen alkeet (2 op).

Kaikki korkeakouluviikon opintojaksot toteutettiin verkossa. Niihin sisältyi yhteistä, moni-

puolista verkkotyöskentelyä Zoomissa ja muilla alustoilla sekä itsenäistä tehtävien tekemistä. Viikon aluksi järjestettiin kaikkien Humak-kurssien yhteinen aloitus, johon sisältyivät Humakin esittely ja korkeakouluviikon opettajien esittäytyminen.

Kulttuurituottajan ammatillisuus – Minustako kulttuurituottaja? -kurssilla tutustuttiin kulttuurituottajan työhön, alan opiskeluun sekä kulttuurin ja taiteen kenttään. Zoom-opetuksessa käsiteltiin esimerkkejä alasta ja kulttuurituottajan työssä tarvittavista taidoista sekä kehtiin tapahtuman suunnittelua pienryhmissä. Itsenäisten tehtävien avulla opiskelijat tutustuivat syvällisemmin kulttuurin ja taiteen merkitykseen ja tuottajan rooleihin taidekentällä sekä pohtivat omia ammatillisia tavoitteitaan.

Sinustako yhteisöpedagogi? -opintojakson kurssilla tutustuttiin yhteisöpedagogin työuriin ja toimialoihin sekä pohdittiin omia valmiuksia kohtaamis- ja vuorovaikutustyössä. Lisäksi opiskelijat muistelivat omia kokemuksiaan ohjattavana olemisesta sekä rakensivat näiden kokemusten ja teorian pohjalta näkemystä hyvästä ohjaajuudesta.

Viittomakielen alkeet -opintojakson tavoitteena oli tutustuttaa opiskelijat suomalaiseen viittomakieleen, joka kielenä on suurimmalle osalle kiinnostava mutta aivan tuntematon. Zoomissa järjestetyillä kontaktitunneilla opiskelijat oppivat kertomaan itsestään ja lähiympäristöstään sekä rohkaistuvat ottamaan katsekontaktin keskustelukumppaniinsa. Opintojaksolla keskusteltiin varsin raikkaasti kuuroista viittomakielisenä vähemmistönä. Kontaktituntien lisäksi opintojaksoon liittyi verkossa itsenäisinä opintoina toteutettu osuus. Korkeakouluviikon viittomakielen tunneilla on ollut ilo käydä mielenkiintoisia keskusteluja nuorten kanssa, nähdä innostuneita kasvoja ja huomata, kuinka joillekin on avautunut uudenlainen motivaatio kielen oppimiseen.

“Ihan bänger kurssi, just sopivasti kaikkea”

“Muistatko minut? Olin mukana korkeakouluviikolla”, sanoi aloittava tutkinto-opiskelija, kun ensimmäisen kerran tapasimme Humakin Helsingin kampuksen käytävällä. Korkeakoulun lehtori-

na on ollut hienoa huomata, kuinka lukiot ovat ymmärtäneet opiskelijoidensa halun ja tarpeen kurkistaa lukion jälkeiseen aikaan. Opiskelijoille annetaan vinkkejä ja ideoita tulevista opinnoista, ammateista ja aloista. Korkeakouluviikon aikana opiskelijat pääsevät näkemään, mitä korkeakouluopinnot oikeasti ovat ja onko tietty tapa opiskella juuri heitä varten.

Saadusta palautteesta nousee oppimiskokemuksia laajojen aineistojen taklaamisesta sekä ylipäättään verkko-opetukseen osallistumisesta. Opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä monipuolisuuteen: Zoom-opetus antaa alustuksen aiheeseen ja mahdollisuuden jutella muiden alasta kiinnostuneiden kanssa. Itsenäisissä tehtävissä taas pääsee kokeilemaan erilaisia opiskelumenetelmiä omaan tahtiinsa.

“Kurssista sai enemmän suuntaa ja perustaa omille tulevaisuuden opiskelulle”

Keski-Suomen korkeakouluviikko toteutuu myös vuonna 2025. Toimintamalli on herättänyt kiinnostusta myös muissa maakunnissa, ja sitä onkin esitelty kiinnostuneille. Myös Keski-Suomen ulkopuolisista lukioista on tiedusteltu mahdollisuutta osallistua korkeakouluviikkoon, ja toteutusalue on nyt hieman laajentunut maakunnan ulkopuolelle. Lukioden lisäksi kevään 2025 toteutukseen osallistuu pilottiryhmä ammatillisen koulutuksen puolelta. Humakin opintoja tulee olemaan tarjolla myös Pohjois-Savon lukioden työelämä- ja korkeakouluviikolla keväällä 2025.

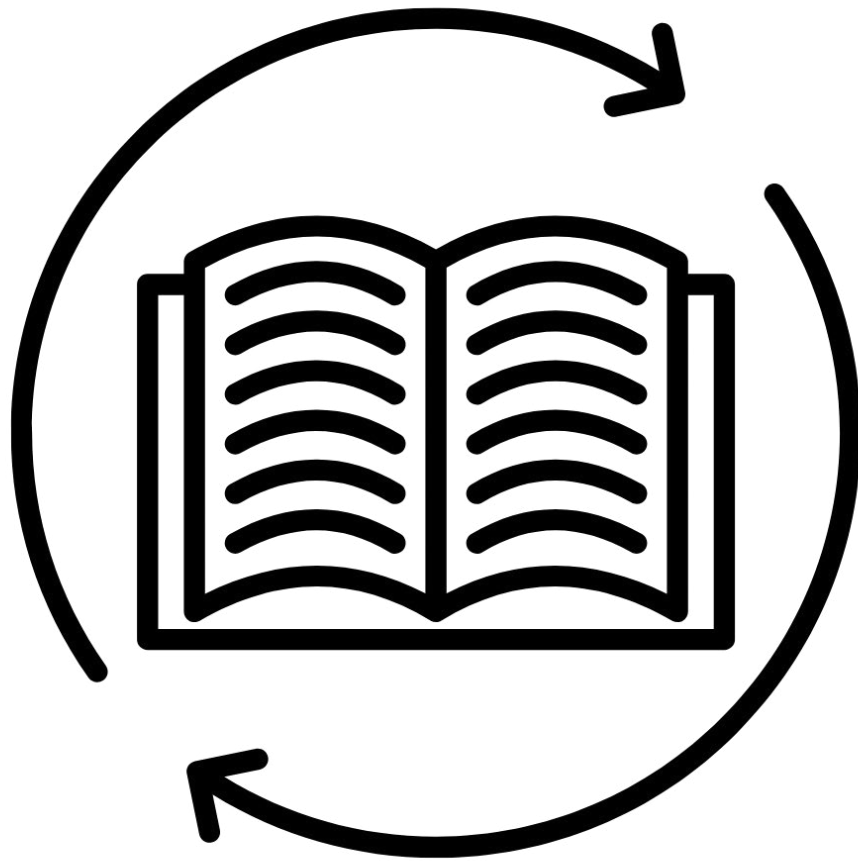
Väliotsikkoina käytetyt sitaatit ovat kurssien opiskelijapalautteista poimittuja.

Kirjoittajat

Minna Rajalin, lehtori, yhteisöjen kehittäminen, Humak

Anna Leino, asiantuntija, kulttuurituotanto, Humak

Hanna Putkonen, lehtori, tulkkauksen ja kielellisen saavutettavuus, Humak

Mistä on jatkuva oppiminen tehty? – UusioUra-messukävijöiden työelämäosaamisen kehittämisen tarpeet ja tavoitteet

Petri Katajarinne ja Anna-Maria Lintunen

Humak osallistui 4.9.2024 Helsingin Kaapelitehtaalla järjestettyyn UusioUra-nimiseen rekrytointi- ja uravalmennustapahtumaan. Yksipäiväinen tapahtuma keräsi lähes 5 000 kävijää. Humakin ständin messukävijöitä kiinnostivat erityisesti syksyn yhteishaun hakukohteiden valintatavat, oman työelämäosaamisen lisäämisen todentaminen avoimen korkeakoulun opinnoista saatavilla diplomeilla tai suoritusotteilla sekä Humak Creven luovien alojen palvelut.

UusioUra-tapahtuma tarjoaa tietoa uusista työ- ja koulutuspaikoista sekä verkostoitumismahdollisuuksia

UusioUra-tapahtuman järjestäjänä toimii Ammattiliitto Pro. Maksuton tapahtuma on tarkoitettu yli 45-vuotiaille työttömille tai työssäkäyville, jotka etsivät uutta työ- tai koulutuspaikkaa tai ovat kiinnostuneita yrittämisestä. Vuoden 2024 tapahtumaan osallistui yli 70 näytteilleasettajaa eri alojen yrityksistä, oppilaitoksista ja yhteisöistä. Korkeakouluista tapahtumaan osallistui Humakin lisäksi Jyväskylän yliopisto.

Tapahtumassa pidettiin myös erilaisia puheenvuoroja ja paneelikeskusteluja, joiden teemoja olivat työnhaku, uudelleen kouluttautuminen ja ikä syrjinnän kitkeminen. Lisäksi tapahtumassa järjestettiin työpajoja, joissa annettiin työnhakuun liittyviä vinkkejä esimerkiksi CV:n kirjoittamisesta, LinkedInin käytöstä sekä tekoälyn hyödyntämisestä työhauksa.

Jatkuvan oppimisen ajankohtaiset teemat UusioUra-messukävijöiden silmin

Humakin ständillä kävi iloinen vilinä ja vilke koko kahdeksantuntisen messupäivän ajan. Menoa ei hidastanut edes Kaapelitehtaan hallin liki 30 asteen lämpötila. Vielä messualueen sulkeutumisen aikaan Humakin ständillä käytiin vilkasta keskustelua messukävijöiden kanssa. Ständin esitteet, kuten hakijan opas ja avoimen AMK:n esite, olivat niin suosittuja, että ne loppuivat kesken jo hieman puolenpäivän jälkeen. Myös avoimen AMK:n kolmen ilmaisen opintojakson messutarjouskupongit herättivät niin paljon kiinnostusta, että 300 kupongin erä uhkasi loppua kesken jo ennen puoltapäivää. Onneksi messukävijöiden joukossa oli kehitysohjaajamme Anu Moisio, joka kävi alta aikayksikön tulostamassa lisää kuponkeja.

Humakin ständin messukävijöitä kiinnostivat tapahtuman aikaan käynnissä olleen syksyn yhteishaun hakukohteet, pedagogiikan käsite, oman työelämäosaamisen lisäämisen todenta-

minen avoimen korkeakoulun opinnoista saatavilla diplomeilla, Humak Creven luovien alojen palvelut, avoimen AMK:n polkuopinnot ja kurkistuskurssit sekä mahdollisuudet hakea Humakista esimerkiksi opetustyön sijaisuuksia. Humakin syksyn yhteishaun hakukohtien eli yhteisöpedagogi (AMK) työyhteisön kehittäjä -verkkototeutuksen ja yhteisöpedagogi (AMK) järjestö- ja nuorisotyö -verkkototeutuksen valintakoe kurssit herättivät paljon kiinnostusta ja kiitosta. Jotkut messukävijöistä kokivat valintakoe kurssin niin hyväksi valintatavaksi, että he aikoivat hakea syksyn yhteishaussa Humakiin. Kävijöiden kanssa käytiin myös monta mielenkiintoista keskustelua pedagogiikan käsitteestä. Yhteisöpedagogi yhdistettiin suoraan kasvatustieteisiin ja opettajan pätevytyteen. Kävijöiden joukossa oli ilahduttavan paljon kulttuurialan työkentillä toimivia ammatilaisia, jotka kuuntelivat kiinnostuneina Petri Katajarinteen tietoisuuksia Humak Creven luovien alojen palveluista.

Humakin ständillä käytiin messukävijöiden kanssa monia merkityksellisiä keskusteluja muun muassa tulevaisuuden työkentistä, työelämän osaamisen tarpeista ja omien ammatillisten unelmien toteuttamisesta. Tapahtuma tarjosi sekä messukävijöille että näytteilleasettajille erinomaisen tilaisuuden tutustua muihin koulutusorganisaatioihin ja työllistymisen parissa toimiviin sekä verkostoitua heidän kanssaan. Siispä jatkamme ensi syksynä siitä, mihin jäimme tänä vuonna ensikertalaisina. Täältä tullaan, UusioUra 2025!

Lähteet

UusioUra. (2024a). Nyt on aika muuttaa asenteita työelämässä. Haettu 1.11.2024 osoitteesta <https://www.uusioura.fi/nyt-on-aika-muuttaa-asenteita-tyoelamassa/>.

UusioUra. (2024b). Vierailijat. Haettu 1.11.2024 osoitteesta <https://www.uusioura.fi/vierailijat/>.

Kirjoittajat

Petri Katajarinne, lehtori,
kulttuurituotanto, Humak

Anna-Maria Lintunen, asiantuntija,
jatkuva oppiminen, Humak

Mistä on harjoittelu tehty?

Jenni Hatzitoliou, Elina Vartio ja Maarit Honkonen-Seppälä

Vanhaa runoa mukaillen tahdosta oppia uutta, jännityksestä, itsensä haastamisesta, uusista tuttavuuksista ja opintopisteistä. Yhteisöpedagogi (AMK) -opiskelijoille Jenni Hatzitolioulle ja Elina Vartiolle näiden lisäksi konkreettista työtehtävistä: järjestökontaktoinneista, uutiskirjeiden, blogitekstien ja lehtijuttujen kirjoittamisesta, benchmarkingista, viestintä- ja markkinointisuunnitelman luomisesta, tiimikokouksista sekä etätyöstä.

Harjoittelussa omassa korkeakoulussa

Hatzitoliou ja Vartio aloittivat kymmenen opintopisteen harjoittelunsa elokuussa tiedolla johtamisen työkalu Järjestimessä. Järjestin on tammikuussa lanseerattu digitaalinen tiedontuotantopalvelu. ”Sitä ideoitiin ja kehitettiin osaamiskeskus Kentaurin siipien suojassa yhdessä nuorisotalon järjestöjen, tutkijoiden ja viranomaisien kanssa. Järjestin on kehitetty helpottamaan nuorisotalojen tiedontuotannon haasteita ja tuottamaan uutta tietoa järjestöjen toiminnasta myös nuorisotilastot.fi-sivustolle”, kertoo taustoista projektipäällikkönä ja tuoteomistajana toimiva Niina Autiomäki. Samaan hengenvetoon Autiomäki kiittää harjoittelijoita

isosta avusta, hyvistä kysymyksistä ja tunnollisesta työskentelystä.

Kurkistus kulusseihin

”Järjestin-harjoittelussa sain mahdollisuuden tutustua nuorisotalon järjestöihin ihan eri tavalla. Pääsin kontaktoimaan toiminnanjohtajia ja esittelemään itseäni tulevaisuuteni kentällä. Pääsin osallistumaan mielenkiintoisiin seminaareihin ja seuraamaan kehitystyötä ihan läheltä. Sain myös kurkistaa oman korkeakouluni kulusseihin ja nähdä hanketyötä tekevien asiantuntijoiden ja lehtoreiden arkea”, kertoo Vartio, ja Hatzitoliou jatkaa: ”Otimme yhteyttä työparini Elinan kanssa kaikkiaan 80 järjestöön. Ensin

Yhteisöpedagogi (AMK) -opiskelijoiden Jenni Hatzitolion (vas.) ja Elina Vartion (oik.) harjoittelu nuorisotalon tiedontuotantopalvelu Järjestimessä tapahtui pääosin etänä mutta välillä myös paikan päällä. Puhdutus pidettiin elokuussa Maarit Honkonen-Seppälän (kesk.) kotona. Puhduttajana ja kuvaajana järjestimen kehittäjä ja tuoteomistaja Niina Autiomäki.

Osana Järjestin-harjoitteluaan ovat Elina Vartio ja Jenni Hatzitoliou saaneet osallistua Jyväskylän Seta ry:n järjestämään Pride-kulkueeseen sekä ulkoilmatapahtumaan. Kuvassa Jenni Hatzitolioun kanssa hänen opettajansa Maarit Honkonen-Seppälä (oik). Kuva: Essi Heimovaara

"Kaikista jännittävintä oli soittaa ensimmäinen puhelu. Harjoittelun aikana soitin noin 30 työntekijälle, joten jännitys kyllä helpotti ajallaan. Järjestökontaktointi oli hyvää harjoitusta työelämässä vaadittavaan viestintään", kertoo Elina Vartio. Kuva: Maarit Honkonen-Seppälä.

sähköpostitse ja sitten puhelimitse. Kyllä jännitti järjestöjen kontaktointi puhelimitse. Olen aina ollut epävarma soittaja, ja tästä syystä se oli aluksi vaikeaa. Onneksi puhuminen helpotui, kun pääsi hommassa alkuun. Oli hyviä keskusteluja, ja saimme muutaman uuden käyttäjänkin Järjestimelle."

Verkostoituminen parasta

"Koko harjoittelu oli erittäin antoisa, sillä olen saanut oppia paljon uusia asioita markkinoinnista, kehittämisestä ja suomalaisista järjestöistä. En ollut aiemmin ollut tällaisessa harjoittelussa, ja siksi harjoitteluni oli minulle hyvinkin antoisa ja opettavainen", tiivistää Hatzitoliou. Harjoittelukollega Vartio on samoilla linjoilla: "Vielä näiden lisäksi opin harjoittelun aikana, mitä konkreettisia toimenpiteitä kehittämis-työ vaatii. Sain tehdä myös benchmarkkausta sekä markkinointisuunnitelmaa. Ihan uutena tuttavuutena tuli etätyö. Nyt tiedän, mitä etätyö vaatii ja miltä se tuntuu."

Lisää tietoa tiedolla johtamisen työkalu Järjestimestä: <https://jarjestin-info.humak.fi/>.

Hatzitolioun ja Vartion kokemuksia voi bongata muun muassa Opinto-ohjaajat- sekä Nuorisotyö-lehdistä: <https://nuorisotyolehti.fi/harjoittelussa-omassa-korkeakoulussa/>.

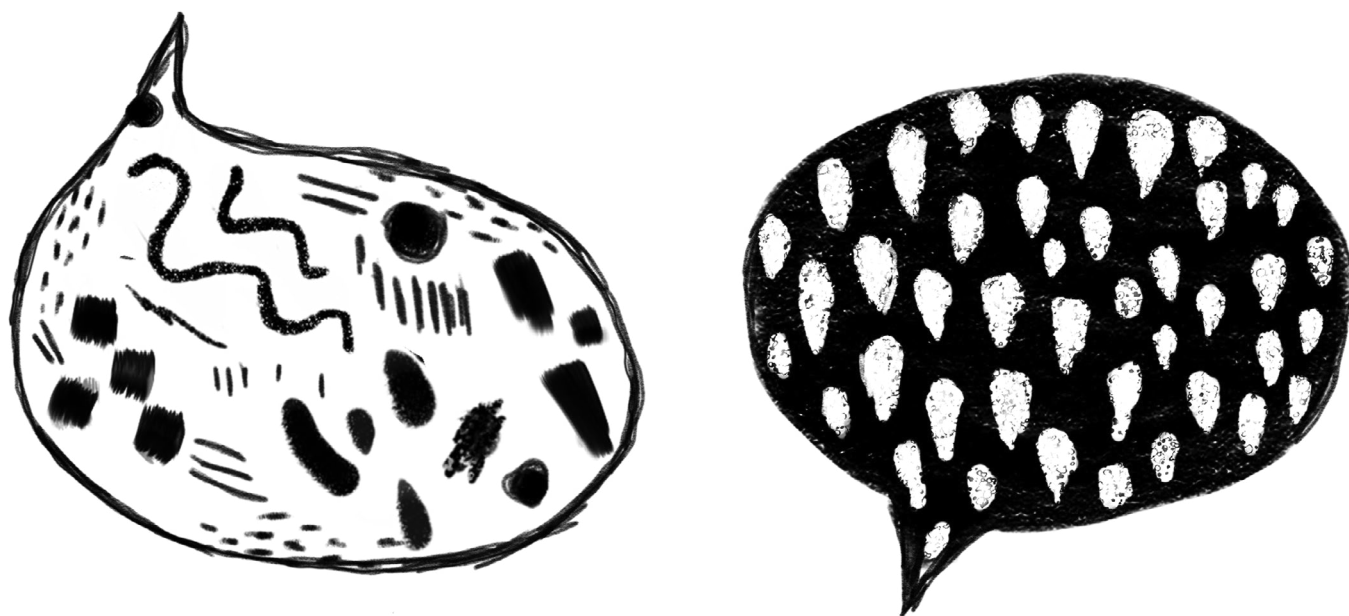

Järjestin

Nuorisoalan
järjestöjen
tiedontuotanto

Kirjoittajat

Jenni Hatzitoliou, Elina Vartio ja Maarit Honkonen-Seppälä. Hatzitoliou ja Vartio ovat yhteisöpedagogi (AMK) -opiskelijoita ja Honkonen-Seppälä (FM, KM) heidän opettajansa ja harjoittelunsa ohjaaja.

Kohti kaksikielisiä tutkintoja

Hoda Saastamoinen

Humakilla on takana parin vuoden kokemus ukrainalaisten opetus-, kasvatus- ja nuorisoalojen ammattilaisten kanssa tehdystä kaksi- ja monikielisestä opettamisesta. Koulutuksessa oli yhteisöpedagogiikan osaamista yhdistettynä seikkailukasvatuksen toiminnallisiin, kokemuksellisiin ja valmennuspedagogisiin menetelmiin. Lisäksi ukrainalaiset opiskelijat pääsivät tutustumaan suomalaiseen työelämään harjoittelujakson ajan, mikä valoi moniin paljon uskoa siihen, että työskentely Suomessa ja suomenkielisessä työympäristössä ei ole mahdoton saavutus. Opiskelijat saivat lisäksi työ- ja uraohjausta koulutuksen aikana, jolloin opiskelijoille laajentui ymmärrys suomalaisen työelämän alojen ja työtehtävien kirjosta, joita he koulutustaustoillaan voisivat mennä kohti. Koulutus uusille tulokkaille oli kokonaisvaltainen ja voimauttava. Muutamat työllistyivät ja useat saivat eväitä jatkosuunnitelmiinsa. Kuitenkin kaikille kirkastui ymmärrys siitä, että Suomessa työllistyminen vaatii todella vahvaa kielitaitoa ja siten kielten opiskelu oli kaikilla seuraavana prioriteettina.

Humakin näkökulmasta koulutus oli monella tapaa tärkeä kokemus. Paitsi, että siinä oli humanitaarinen aspekti ja opiskelijoiden oppimisen ilo ja kiitollisuus oli käsinkosketeltavaa ja hyvin voimaannuttavaa, niin pedagogisesti tämä oli merkittävä mahdollisuus kehittää kaksikielistä ja kielitietoista koulutusta.

Mikä ihmeen kaksikielinen tutkinto?

Perinteisesti suomen kielen opetusta on järjestetty kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille erillisinä kursseina. Humakissa on tarjolla alkeistason Finnish 1 ja 2 -kurssit. Kielikursseilla opiskellaan kielen perusteita ja alkeistason arjen sanastoa ja kieliooppia. Tämä tietysti on tärkeä pohja uuden kielen oppimiselle, mutta se ei vielä riitä Suomessa työllistymiselle.

Kaksikielisen tutkinnon ytimessä on opetuksen kaksikielinen pedagoginen menetelmä. Siinä kieltä ei opeteta pelkästään erikseen vaan kielen opetus nivotaan opetettavien aineiden sisältöön. Tämä tapahtuu käytännössä niin, että opiskeltavan substanssin käsitteitä nostetaan ja opitaan ne suomeksi. Opiskeltaessa joitain harjoituksia voidaan tehdä kaksikielisesti tai sisältöjen osiin voidaan integroida kielioopin osia tai muita kielen oppimisen vahvistavia harjoitteita. Opiskeltavaan sisältöön voidaan myös lisätä suomen kielen kuullun, puheen ja keskustelun harjoitteita, kaikki nämä opiskeltavan substanssin kontekstissa. Kaksikielisen pedagogiikan tarkoituksena on yhdistää kielen oppiminen opiskelijan ammatilliseen todellisuuteen, kartuttaa työelämän ammatillista sanastoa, kielenoppijuutta ja tukea Suomeen integroitumista opiskelijoissa.

Kaksikielinen tutkinto on laajempi käsite, joka sisältää tutkinnon kokonaisvaltaisen uudelleenmäärittämisen kielitietoista näkökulmaa tarkastaen. Siinä tulee nivota entistä vahvemmin kielen oppiminen suomalaisessa työympäristössä tapahtuvaan harjoitteluun. Kaksikielisen pedagogiikan ja kaksikielisten tutkintojen lopullinen tarkoitus on antaa opiskelijoille vahvempi työelämään sidottu kielitaito, joka antaa konkreettisia eväitä Suomeen työllistymiseen, integroitumiseen ja sen myötä Suomeen jäämiseen.

Kohti kaksikielisiä tutkintoja

Humakissa emme ole vielä siinä pisteessä, että meillä olisi kaksikielistä tutkintoa, mutta olemme ottaneet askeleita sitä kohti. Ukrainalaisille suunnatun koulutuksen kokemuksen pohjalta olemme kehittäneet kaksikielistä pedagogiikkaa ja kielitietoista osaamista. Näiden kokemusten sekä Talent Boost -verkoston tuomien suorien kontaktien myötä olemme päässeet mukaan kaksikielisen tutkinnon kehittämistä edistävään hankekonsortioon yhdessä TAMK, Savonia ja Oulun AMK:n kanssa. Tämän hankeyhteistyön kautta Humak lähtee kehittämään tulevana vuosina 2025-2027 Kaksikielistä korkeakoulutusta, KaksKo-hanketta. Siinä kehitetään kaksikielistä pedagogiikkaa, jota pilotoidaan kunkin hankkeessa mukana olevan korkeakoulun aloille. Humakissa kaksikielistä pedagogiikkaa pilotoidaan Seikkailukasvatuksen ohjelman osiin. Tämän lisäksi kehitämme Seikkailukasvatuksen kaksikielisen harjoittelun mallia. Siinä laajennamme työelämäverkostoja ja etsimme yhteistyökumppaneita, jotka ovat kiinnostuneita lisäämään omaa kansainvälistä osaamistaan korkeakoulu yhteistyöllä.

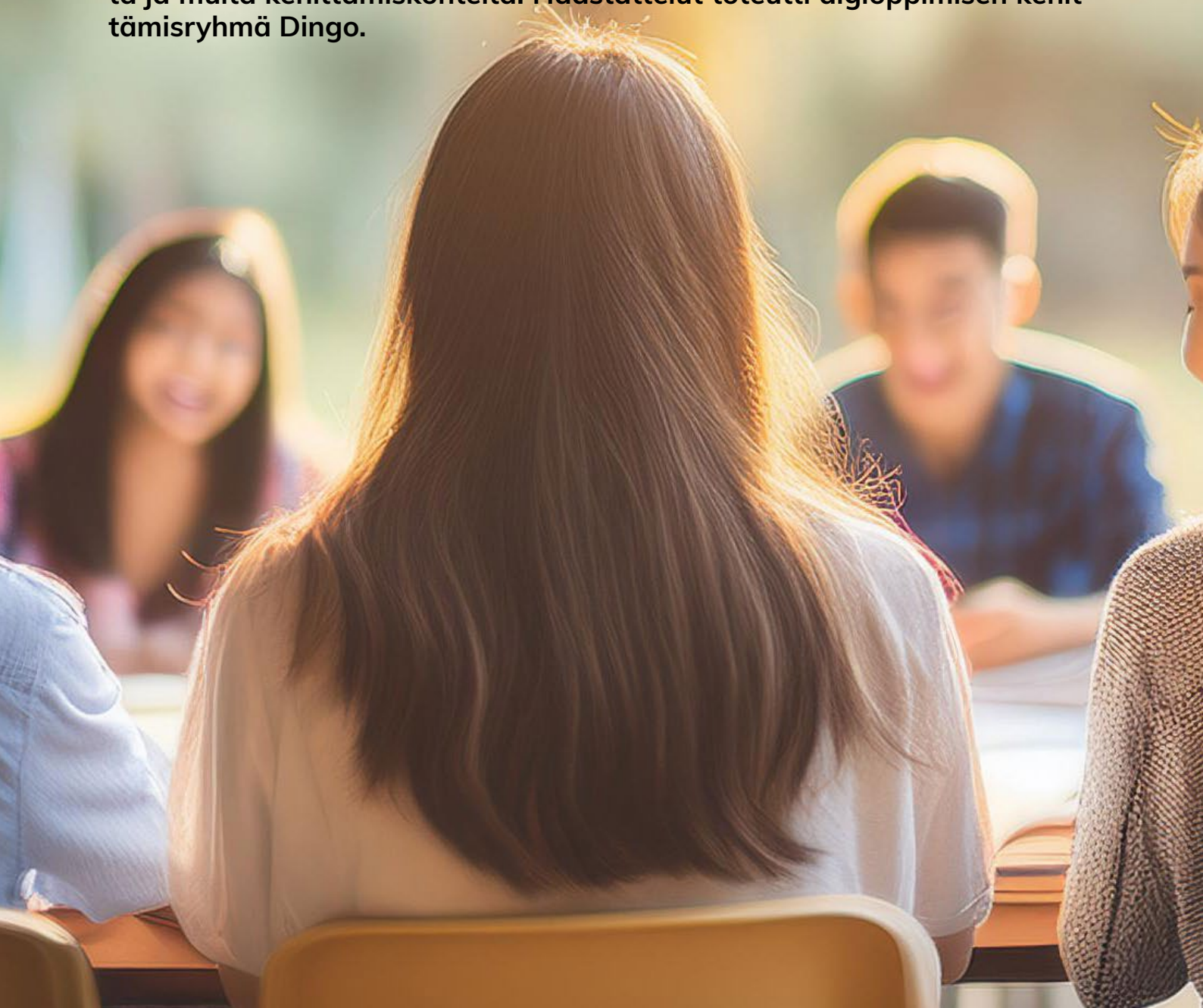
Kansainvälisten opiskelijoiden asteittaisen määrän lisääntyessä Humakissa, on meille yhtä lailla tärkeää, että heistä pidetään hyvää huolta. Opiskelijoiden kokonaisvaltainen tuki: integraation, asettumisen ja suomen kielen tukemisen sekä työ- ja uraohjauksen kautta, voimme lisätä kansainvälisten opiskelijoiden sekä veto- että pitovoimaa.

Vertaispalaute ja -arviointi yhteisöllisyyden luojoina

Niina Autiomäki, Sanna Lukkarinen, Päivi Timonen,

Suvi Tuominen ja Niila Tamminen

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa toteutettiin tammikuussa 2024 viisi fokusryhmähaastattelua, joissa selvitettiin pedagogisen henkilökunnan näkemyksiä ja kokemuksia yhteisöllisestä verkkopedagogiikasta. Haastatteluihin osallistui 15 työntekijää eri koulutusaloilta ja kampuksilta. Tavoitteena oli tunnistaa hyviä käytäntöjä, mahdollisia osaamisvajaita ja muita kehittämiskohteita. Haastattelut toteutti digioppimisen kehittämisryhmä Dingo.

Kyky antaa ja vastaanottaa palautetta on arvokas työelämätaito. Humanistisessa ammatikorkeakoulussa oppijat antavat toisilleen vertaispalautetta ja tekevät vertaisarviointia niin digitaalisissa toimintaympäristöissä kuin lähiopetuksessakin. Vertaispalautetta ja -arviointia annetaan itsenäisesti tai ryhmässä.

Vertaiset palautteen antajina, arvioijina ja vastaanottajina

Humakin lehtoreille tehdyissä fokusryhmähaastatteluissa vertaisarviointi- ja vertaispalaute-termejä ei erotettu toisistaan selvästi vaan käytettiin rinnakkain. Osa lehtoreista ei ollut käyttänyt opetuksessaan vertaisarviointia. Syiksi mainittiin muun muassa omat epäluulot sen onnistumisesta, oletus arviointien epätasaisuudesta ja perusteettoman hyvä arviointi:

...en ainakaan haluaisi niin kun että se vaikuttaisi arvosanaan, koska ne on mun mielestä niinku arvosanoja... (Haastateltava 12)

Tutkimusten mukaan vertaisten antamat arvosanat eivät poikkea merkittävästi opettajien antamista arvosanoista, kun arviointikriteerit on luotu ja käsitelty yhdessä oppijoiden kanssa. Tästä esimerkkinä haastatteluissa mainittiin opinnäytetyöwebinaarit:

Siinä ikään kuin se se yhteisöllinen oppiminen tulee näkyväksi, koska ne on silleen niinku niin vaativia paikkoja kun vaan opiskelija panostaa siihen esitykseen. Sitten niissä annetaan [...] niin paljon hyvää vertaispalautetta ja sitten se yleensä on niin semmoinen motivoiva ja kiinnostava tilanne, että sitten myös muut opiskelijat niinku osallistuu siihen ja antaa palautetta. (Haastateltava 16)

Joissakin haastatteluissa mainittiin, että arvioidessaan oppijat käyttävät vertaisarvioinnin apuna arviointimatriisia mutta lopullisen arvioinnin antaa opettaja ja että oppijoiden antaman arvioinnin ei haluta vaikuttavan lopuarvosanaan, koska oppijoilla on erilaiset valmiudet tehdä vertaisarviointia. Tyypillisenä harjoituksena oppijoiden kerrottiin myös kommentoivan toistensa tehtäviä, mitä opiskelijat eivät välttämättä kuitenkaan miellä vertaispalautteeksi.

Vertaisarviointi (peer assessment) ja vertaispalaute (peer feedback) eivät ole synonyymejä, mikä käy hyvin ilmi muun muassa [Itä-Suomen yliopiston kasvatustieteen professorin ja arvioinnin tutkijan Päivi Atjosen blogitekstistä \(2023\)](#). Atjosen mukaan vertaispalaute ei tarkoita osallistumista arvosanan antamiseen. Se on pitkällä aikavälillä vaikuttavampaa kuin vertaisarviointi.

Opettajan pitää ohjeistaa ja oppijan harjoitella

Haastatteluissa mukana olleiden lehtoriemme mukaan oppijoille tulee opettaa, millaiset arviointikriteerit ovat ja miten palautetta annetaan, jotta se olisi kehittävää ja realistista. Vertaisarvioinnin ja -palautteen antamisen huolellinen suunnittelu ja ohjeistus mahdollistavat tasavertaisemman dialogin oppijoiden kesken.

Vastaavia tuloksia on saatu [Laurea-ammattikorkeakoulussa tehdyssä kyselyssä \(2023\)](#), jossa kartoitettiin vertaisarvioinnin ja -palautteen käytänteitä Laurean opettajilta. Johtopäätöksissä nostetaan esiin opiskelijan ohjeistuksen merkitys niin palautteen antamisessa kuin vastaanottamisessa. Tämä edellyttää opettajan aktiivisuutta ja osaamista.

Hyödyllisen ja hyödyttömän palautteen antaminen vaikuttaa opiskelijan palauteosaamiseen (student feedback literacy): opiskelija oppii, minkä tyyppinen palaute hyödyttää palautteen saajaa. Atjosen blogikirjoituksessa nostetaan esiin myös vertaisarviointikriteeristön merkitys. Kriteeristön tulee olla kirjoitettu hyvin auki ja etukäteen oppijan tiedossa.

Myös useiden muiden tutkijoiden mukaan vertaispalautteen antaminen vaatii opiskelijoilta laajaa käsitystä palautteen antamisen ja saamisen suhteesta oman oppimisen edistämiseen. Jos opiskelijat eivät ole mukana luomassa arviointikriteereitä, ne tulee silti käydä heidän kanssaan läpi etukäteen. Vertaispalautteen antaminen vaatii taitoa ja harjoittelua.

Vertaispalautteen antamisen ja sen harjoittelun merkitys nousi esiin myös haastatteluissamme. Lehtorit kertoivat vertaispalautteen

onnistuneen esimerkiksi silloin, kun nuoremmat oppijat saivat kokeneemmilta rakentavaa palautetta tai kun oppijoilla oli jo kokemusta ja edellytyksiä antaa analyttistä palautetta. Hyvinä palautteen antoon liittyvinä menetelminä haastatteluissamme mainittiin esimerkiksi opettajan laatimat kysymykset, joiden pohjalta vertaispalautetta annetaan, ja Edward de Bonon kuusi hattua -menetelmä, jolla edistään erilaisten näkökulmien huomioimista ajattelun tukena (ks. [The Bono Group](#)).

Muistilista vertaispalautteen ja -arvioinnin onnistumiseksi

- Oppiskelijat tarvitsevat harjoittelua ja ohjausta vertaispalautteen antamiseen.
- On hyvä käydä arviointikriteerit yhdessä läpi ja antaa esimerkkejä hyvästä palautteesta.
- Kriittinen itsereflektio on oleellista, jotta opiskelija osaa analysoida saamaansa palautetta ja poimia siitä kehittämiskohteita.
- Oppiskelijoille pitää opettaa myös palautteen vastaanottamisen ja hyödyntämisen taitoja.
- Vertaispalautteesta ja sen käytännöistä tulisi muodostua koko opintojen ajan jatkuva, kehittyvä prosessi.
- Myös opettajat tarvitsevat koulutusta vertaisarvioinnin menetelmistä, ohjaamisesta ja arvioinnista.

On syytä erottaa vertaispalautteen ja vertaisarvioinnin käsitteet toisistaan ja kertoa opiskelijoille, kummasta on kyse. Vertaispalaute ja -arviointi oikein toteutettuina ovat tärkeitä työkaluja yhteisöllisen verkko-oppimisen mahdollistamiseksi. Kun käytännöt ovat selkeitä ja toimivia, ne tukevat kaikkia osapuolia – opiskelijoita, opettajia ja työelämää, johon koulutamme osaajia.

Lähteet

Atjonen, P. (4.6.2023). Vertaisarviointi vai vertaispalaute – kumpi on parempi? Itä-Suomen yliopisto. <https://sites.uef.fi/verkko-ja-monimuotopedagogiikka/2023/06/04/vertaisarviointi-vai-vertaispalaute-kumpi-ompi-parempi/>

Ketonen, L. (2021). Exploring Interconnections between Student Peer Assessment, Feedback Literacy and Agency. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8635-3>

Marstio, T. & Tiirikainen, P. (6.6.2023). Opiskelijan kehittäminen vertaisarvioinnin ja vertaispalautteen avulla. Laurea Journal. <https://journal.laurea.fi/opiskelijan-osaa-misen-kehittaminen-vertaisarvioinnin-ja-vertaispalautteen-avulla/#a2c0603c>

Sluijsmans, D. M. A., Brand-Gruwel, S., van Merrignboer, J. J. G. & Bastiaens, T. J. (2003). The training of peer assessment skills to promote the development of reflection skills in teacher education. *Studies in Educational Evaluation* 29 (2003) 23–42. <https://sluijsmans.net/wp-content/uploads/2019/01/peer-assessment-skills-to-promote-reflection-skills.pdf>

The Bono Group (n.d.). Six Thinking Hats. <https://www.debonogroup.com/services/core-programs/six-thinking-hats/>

Virtanen, V., Postareff, L. & Hailikari, T. (2015). Millainen arviointi tukee elinikäistä oppimista? *Yliopistopedagogiikka* 2015/1. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2015/03/27/millainen-arviointi-tukee-elinikaista-oppimista/>

Kirjoittajat

Niina Autiomäki, TKI-asiantuntija (projektipäällikkö ja tuoteomistaja), Humak

Sanna Lukkarinen verkkopedagogi, lehtori, Humak

Päivi Timonen, verkkopedagogi, lehtori, Humak

Suvi Tuominen lehtori, järjestö- ja nuorisotyö, Humak

Niila Tamminen, lehtori, Humak

Bloggeja, julkaisuja ja

harticleja

**Julkaisutoiminnallamme
jaamme tutkimus- ja
kehityshankkeissamme
sekä muussa työssämme
saatuja tuloksia
pääsääntöisesti
osaamiskärkiemme
ammattiyhteisölle.**

Tutustu julkaisuihin

Kestävä

kehitys

Luovuuden, elinvoiman ja kestävyyslähteillä Kainuussa – Suunnitteilla kulttuurituotannon luonto- ja kestävyyspainotteinen koulutuskokeilu

Laura Päiviö-Häkämies

Humak toteutti syksyllä 2024 Kiikarissa Kainuu -esiselvityksen kulttuurituotannon koulutustarpeista. Tämä esiselvitys, joka pohjustettiin yhteistyössä Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK) kanssa, kartoitti alueen koulutus- ja osaamistarpeita sekä kasvun mahdollisuuksia kulttuurituotannon alalla. Euroopan sosiaalirahasto ja Kajaanin kaupunki tukivat tätä esiselvityshanketta, jonka suunnitteluprosessi käynnistyi alkuvuodesta 2024. Varsinainen toiminta-aika esiselvityksen tekemiseen oli 1.8.–30.11.2024.

Taustana koko projektille oli se, että KAMK ei itse tarjoa kulttuurialan koulutusta eikä alueella ole tarjolla muitakaan korkeakoulutason kulttuurialan tutkintoon johtavia opintoja. Tämän vuoksi esiselvitys oli tarpeellinen pohja tulevaisuuden suunnittelulle.

Luonto korostuu kestävien tuotantojen kontekstina

Tietoa kerättiin haastattelujen, työpajojen ja kyselyiden avulla, ja se linkitettiin alueen kulttuuritoiminnan tavoitteita määritteleviin strategioihin ja ohjelmiin. Keskeiset kohderyhmät olivat Kainuun nykyiset kulttuuri- ja luovien alojen toimijat sekä mahdolliset uudet alan toimijat. Selvityksessä nousi esiin uusia, kiinnostavia sisältöideoita myös rajapinnoilta, eritoten matkailu- ja pelialoilta.

Esiselvityksen aikana oltiin yhteydessä ja keskusteltiin 70 toimijan kanssa ympäri Kainuuta.

Tämä toi valtavasti tietoa ja ymmärrystä alueen erityisistä tarpeista ja mahdollisuuksista. Kainuussa ”luonto ja kestävyys” nousi selvästi esiin, kun pohdittiin tulevaisuuden menestyksen avaimia.

Luotiin malli ja opetus-suunnitelmaluonnos Kainuun koulutuskokeilulle

Esiselvityksen lopullisena tavoitteena oli luoda malli ja opetussuunnitelmaluonnos korkeakoulutasoisen kulttuurituotannon koulutuskokeilun toteuttamiseksi Kainuussa. Ajatuksena oli alusta asti se, että malli luotaisiin aidosti esiselvityksessä nousseiden tarpeiden ja tulevaisuusnäyn pohjalta. Kainuun opetussuunnitelmaluonnoksen ideana oli ankkuroitua mahdollisimman konkreettisella tavalla maakunnan eri toimijoiden strategiseen kehittämistyöhön.

Koulutuskokeilun mallinnuksessa voitiin käyttää kulttuurituotannon alan nykyistä opetus-suunnitelmaa, KAMKin tuottamia rajapinta-opintoja sekä selvityksen pohjalta nousseita uusia, innovatiivisia ajatuksia. Nämä kaikki kietoutuivat varsin luontevasti yhteen, sillä esiselvitys korosti myös geneerisiä tuottajan taitoja sekä kiinnostavien rajapintojen tuomia osaamiskokonaisuuksia, joita on suunniteltu yhdessä KAMKin pelialan ja matkailualan kanssa.

Humakin, KAMKin ja alueen toimijoiden yhteinen kartoitus Kainuussa on esimerkki siitä, kuinka pitkä kouluttajakokemus ja alueen vahvuudet huomioiva esiselvitys voivat edistää korkeakoulujen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja uusien rajapintojen oivaltamista.

Koulutuskokeilulle on haettu erillishrahoitusta

Mikäli Humak ja KAMK saavat koulutuskokeilulle haetun rahoituksen, kulttuurituotannon tutkintoon johtava koulutuskokeilu voidaan avata yhteishakuun jo syksyllä 2025. Tällöin koulutus voisi käynnistyä keväällä 2026. Koulutuskokeilun edistymisestä kuullaan lisää tulevaisuudessa, ja Humakin kulttuurituotannolla on tahto ja esiselvityksen tuoma valmius edetä ripeästi.

Kaikille Humakista ja KAMKista mukana olleille syntyi kiinnostus ja innostus kokeilla yhdessä suunniteltua opetussuunnitelmaa Kainuussa. Nyt myös esiselvitykseen osallistuneet odottavat, että koulutuskokeilu toteutuisi. Kainuun elinvoiman kehittäjät haluavat, että kulttuuri ja luovat alat kukoistavat ja kasvavat, ja niiden osaamista ja elinkeinollista vaikuttavuutta vahvistetaan osana maineyötä, matkailua ja tapahtuma-alaa. Kajaanin kaupunki oli rahallisesti tukemassa esiselvityshanketta, ja sillä on suuri intressi olla mukana myös jatkossa.

Kainuun koulutuskokeilu on ajankohtainen juuri nyt!

Humak aisti alusta alkaen erityisen momentumin, sillä samaan aikaan ympäri Kainuuta on innovatiivista toimintaa osana tulevaa Oulu 2026 -kulttuuripääkaupunkivuotta ja lisäksi monet

kärkihankkeet, kuten Kajaanin Taidekampus, ovat juuri käynnistyneet. Kulttuurituotannon koulutus voi olla omalta osaltaan tukemassa merkittävälläkin tavalla elinvoiman lisääntymistä muun muassa nämä isot kärkihankkeet huomioiden.

Kainuun kulttuurituotannon koulutustarpeiden esiselvityshanke on myös erinomainen esimerkki siitä, kuinka Humak pystyy toimimaan nopeastikin aivan uusilla alueilla. KAMKin antama tuki ja korkeakoulujen strateginen kumppanuus ovat edesauttaneet koko hankkeen ajan syventynyttä yhteistyötä.

Lähteet

Päiviö-Häkämies, Laura, 2024. Kiikarissa kainuulaisen kulttuurin ja luovuuden lähteet. Kulttuurituotannon koulutustarpeen esiselvityshanke Kainuussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 183.

Lue myös "Kiikarissa kainuulaisen kulttuurin ja luovuuden lähteet" -julkaisu tästä.

Kirjoittaja

Laura Päiviö-Häkämies, Yliopettaja, FT, Kulttuurituotannon vahvuusala, Humak

Arkielämän ympäristöpolitiikka

Arto Lindholm

Tässä artikkelissa tarkastelen kestävän kehityksen edistämistä siitä näkökulmasta, miten yksilöt voivat edistää ympäristövastuullisuuttaan omassa arjessaan. Tätä kutsutaan ”arkielämän ympäristöpolitiikaksi”, joka täydentää ”suurta” ympäristöpolitiikkaa eli julkishallinnon asettamia ympäristöpoliittisia ohjauskeinoja, kuten päästörajoituksia, veroja ja päästökauppaa. Arkielämän ympäristöpolitiikan näkökulma ei ole täysin sama asia kuin yksilön valinnat, sillä yhteiskunnan rakenteet ja syvälle kulttuuriin juurtuneet toimintamallit määrittävät ihmisten valintoja. Arkielämän ympäristövalintoja tulee siksi tarkastella sekä yksilön päätöksinä että sosiaalisten normien näkökulmasta.

Suuri enemmistö ihmisistä pitää yksilön ympäristövastuullisuutta erittäin tärkeänä kuormituksen vähentämisen kannalta. Tämä perustuu ajatukseen siitä, että koko ympäristökuormitus johtuu viime kädessä kulutusvalinnoista. Näin ollen ympäristöongelmat ratkeavat, jos vain on tarpeeksi suuri joukko vastuunsa tuntevia ihmisiä. Jokainen ostopäätös on äänestyslippu ympäristön puolesta tai sitä vastaan. Tästä näkökulmasta henkilökohtaiset valinnat ovat poliittisia, eli 1960-luvun naisliikkeen iskulause ”henkilökohtainen on poliittista” on yhä ajankohtainen.

Ympäristöystävällisestä elämäntavasta on kirjoitettu suuri määrä oppaita, ja oman elämäntavan kuormittavuutta voi arvioida erilaisin nettitestein. Tyypillisesti oppaat antavat ohjeita kierrätykseen, jätteen, hävikin ja energiankulutuksen vähentämiseen, ekologisen tuotteen valitsemiseen ja turhan kulutuksen välttämiseen. Nettioppaiden lisäksi aiheesta on kirjoitettu lukuisia kirjoja.

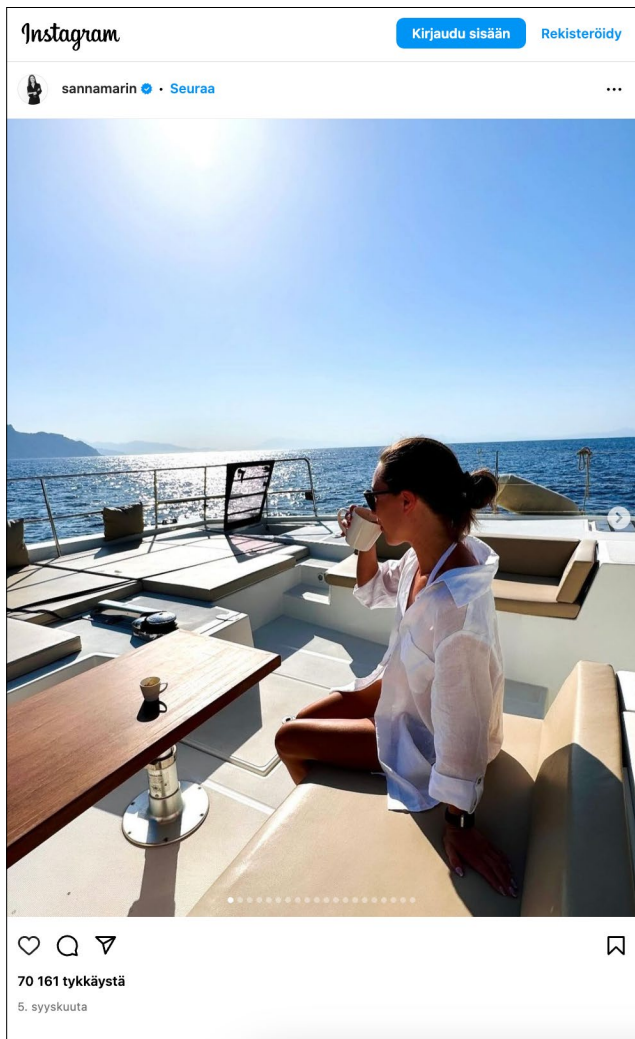
Ympäristövastuullinen vihreä kulutus on paitsi vastuullista myös trendikästä. Ympäristötietoisilla kulutusvalinnoilla luodaan ja vahvistetaan omaa imagoa, identiteettiä ja itsetuntoa. Vihreä kulutus luo mielikuvaa ajan hengessä mukana olevasta ihmisestä. Osa vihreästä kulutuksesta on varattu tiedostavalle, hyvätuloiselle etujoukolle. Kallis sähköauto, ekologiset luksuslommat päästökompensaatioineen, eko-

design-huonekalut, ekotehokkaat omakotitalot, kestävän muodin merkit ja vegaaniset luksus-tuotteet ovat usein pienituloisen kuluttajan tavoittamattomissa. Vihreä kerskakulutus ei silti ole ympäristön kannalta huono asia, sillä se avaa markkinoita myös massatuotteille.

Arkielämän ympäristöpolitiikan rajoitukset

Arkielämän ympäristöpolitiikan vaikuttavuudella on rajansa. Markkinat eivät koskaan toimi pelkästään kuluttajan ehdoilla vaan luovat jatkuvasti uusia tarpeita. Rationaalinen kuluttaja ostaa yleensä hinta-laatusuhteeltaan parhaan tuotteen. Kuluttajien tiedot tuotteiden ympäristöystävällisyydestä ovat heikot, vaikka tätä on pyritty parantamaan erilaisin merkein ja luokituksiin.

Kulutusta ohjaavat myös tiedostamattomat sosiaaliset normit: olisi ekologista ja ehkä terveellistäkin peseytyä vain harvakseltaan, mutta sosiaaliset syyt ohjaavat huomaamattamme päinvastaiseen suuntaan. Lisäksi ihmiset elävät pitkälti ”arjen pakkoraossa”. Jos ajattelemme vaikkapa työssäkäyviä pienten lasten vanhempia, monellako heistä on aikaa ja voimia miettiä erilaisten kulutusvalintojen globaaleja ympäristövaikutuksia?

Kuva 1. Entisen pääministerin Sanna Marinin (SDP) kuluttaminen on herättänyt ihailua ja kateutta mutta myös kritiikkiä, koska ökykulutukseksi tulkittujen tekojen katsotaan olevan ristiriidassa ympäristömyönteisen puheen kanssa. Ympäristöpolitiikan tutkijat ovat jo pitkään todenneet ihmisten puhuvan yhtä ja tekevän toista. Lähde: Sanna Marinin Instagram. Kuvaaja: ei tiedossa.

Kenellä on vastuu ympäristöstä?

Tuotteiden elinkaari kulkee suunnittelusta tuotannon ja kulutuksen kautta kierrätykseen. Neljä viidesosaa tuotteiden ympäristövaikutuksista määrittänyt jo materiaalivirtojen läpikuksella – siis jo silloin, kun tuotteita suunnitellaan. Kuluttajat voivat valinnoillaan ohjata markkinoita suunnittelemaan tuotteita paremmin, mutta edellä mainituista syistä johtuen vain rajallisesti. Ilmeisesti on niin, että vihreä kulutuskysyntä ei kumuloidu koko tuotantorakennetta muuttavaksi tekijäksi. Silti sillä on tärkeä ”vihreää siirtymää” tukeva vaikutus. Vastuuta ympäristöstä ei siis voi säilyttää kuluttajalle, vaan

vastuun tulee pysyä kovia ympäristöpoliittisia ohjauskeinoja (regulaatio, verotus ja päästökauppa) hallitsevilla kansallisilla ja ylikansallisilla poliittisilla elimillä.

Sen sijaan organisaatioiden ja yritysten ympäristötavoitteissa jokaisella yksilöllä on tärkeä vastuu. Esimerkiksi ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä. Humak edistää tavoitetta muun muassa rakentamalla kestävyysosaamista tukevan henkilöstökoulutuskokonaisuuden, määrittelemällä henkilöstön kestävyysosaamisen tavoitteet ja tuomalla kestävyysasiat osaksi henkilöstön perehdytystä. Arkielämän ympäristöpolitiikan näkökulma tukee edellä mainittuja toimenpiteitä ulottamalla kestävyys kaikkien valintoihin.

Lähteet

Eräranta, K. & Moisander, J. (2006). Miten kuluttajaa hallitaan markkinoilla ympäristöpoliittisena toimijana. Teoksessa I. Massa & S. Ahonen (toim.) Arkielämän ympäristöpolitiikka (s. 17–32). Gaudeamus.

Humak. (ei pvm.). Kestävä kehitys – Humanistinen ammattikorkeakoulu | Vuosikertomus 2020. Noudettu 15.10.2024 osoitteesta <https://vuosikertomus2020.humak.fi/kestava-kehitys/>

Karisto, A. (2006). Kesämökki ja arkielämän ympäristöpolitiikka. Teoksessa I. Massa & S. Ahonen (toim.) Arkielämän ympäristöpolitiikka (s. 122–137). Gaudeamus.

Massa, I. & Ahonen, S. (2006a). Arkielämän ympäristöpolitiikan näköaloja. Teoksessa I. Massa & S. Ahonen (toim.) Arkielämän ympäristöpolitiikka (s. 220–225). Gaudeamus. <https://researchportal.helsinki.fi/en/publications/arkiel%C3%A4m%C3%A4n-ymp%C3%A4r%C3%B6politiikan-n%C3%A4k%C3%B6aloja>

Massa, I. & Ahonen, S. (2006b). Mitä on arkielämän ympäristöpolitiikka? Teoksessa I. Massa & S. Ahonen (toim.) Arkielämän ympäristöpolitiikka (s. 9–16). Gaudeamus. <https://researchportal.helsinki.fi/en/publications/mit%C3%A4-on-arkiel%C3%A4m%C3%A4n-ymp%C3%A4r%C3%B6politiikka>

Ympäristö.fi. (ei pvm.). Tuotesuunnittelu. Noudettu 15.10.2024 osoitteesta <https://www.ymparisto.fi/fi/kesta-va-kierto-ja-biotalous/tuotesuunnittelu>.

Kirjoittaja

Arto Lindholm, yliopettaja, VTT, Humak

E-kirjan lainaaminen on ympäristöteko

Sari Granander

Kirjastoilla on lähtökohtaisesti hyvä mahdollisuus edistää kestävästä kehitystä tarjoamalla aineistojaan laajan lukijakunnan käyttöön ja vaihtoehdoksi henkilökohtaiselle kuluttamiselle ja omistamiselle. Kirjastotoiminta voidaan nähdä osana jakamistaloutta, joka luo edellytyksiä kestävälle kehitykselle. Toiminnallaan kirjastot tukevat myös sosiaalista ja kulttuurista kestävyttä tarjoamalla asiakkailleen monipuolista maksutonta aineistoa, ympäristötietoutta ja tiloja yhteiseen käyttöön.

Kirjastojen toimitilat energia-kuluineen sekä liikkuminen ovat suurimpia ympäristörasituksia

Yleisten kirjastojen hiilijalanjälkeä on laskettu viime vuosina useammassakin eri hankkeessa, ja yleisellä tasolla niiden johtopäätöksiä voidaan hyödyntää myös ammattikorkeakoulukirjastoissa. Perusperiaatteet tilojen, liikkumisen, logistiikan, hankinnan ja toiminnan suhteen ovat hyvin samanlaisia kirjastotyyppistä riippumatta.

Kirjastojen kaiken toiminnan huomioiden suurin kirjastojen hiilijalanjäljen aiheuttaja ovat tilat. Kirjastotilojen käyttöasteen tulisi olla mahdollisimman suuri, mitä olisi mahdollisuus edistää muun muassa yhteiskäyttötiloilla. Samoin liian suurista tai vähällä käytöllä olevista tiloista olisi päästävää eroon, ja tiloissa tulisi päästä energiaa säästäviin ratkaisuihin. Erityisesti erillislämmitettävien tilojen hiilikuorma on suuri.

Henkilökunnan työmatkat ja asiakkaiden liikkuminen kirjastoon muodostavat yleisissä kirjastoissa toiseksi suurimman osan päästöistä. Asiakkaiden liikkumisen ottaminen mukaan laskentaan toi näkyväksi sen merkityksen (aikaisempaan laskentaan verrattuna). Asiointimatkojen merkitys kirjaston hiilijalanjälkeen voi kirjaston sijainnista riippuen olla jopa 30–60 prosenttia päästöistä.

Positiivinen kädenjälki kasvuun

Hiilikädenjäljellä kuvataan vältettyjä päästöjä eli kirjaston kohdalla sen tuottamaa ilmastohyötyä aineiston lainaajalle. Laadullinen kädenjälki eli kirjastojen positiiviset vaikutukset ympäristöön, ihmisten hyvinvointiin, tasavertaisuuteen, oppimiseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen pohjautuvat YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin.

AMK-kirjastojen Kestävä kehitys -ryhmän viestintämateriaalia.

E-kirjojen kasvanut määrä on lisännyt kirjastojen positiivista kädenjälkeä: e-kirjan valmistus on painettua kirjaa kestävämpää, kuljetuspäästöt kirjastojen välillä loppuvat täysin, kirjaa ei tarvitse noutaa eikä palauttaa, kirja ei kulu käytössä, hyllytilaa ei tarvita ja lukemiseen tarvittavat laitteet ovat monesti myös muussa käytössä. E-kirjan lukemisen ja koko elinkaaren kustannusta on vielä vaikea laskea, mutta on todettu, että painetun kirjan hiilipäästö on jopa 40 kertaa suurempi kuin e-kirjan.

Humakin ratkaisu painottaa kirjahankinnoissa e-aineistoa, pakollisessa opintojaksoaineistossa jopa 100-prosenttisesti, on siis hyvä ympäristöteko, vaikka painettua kirjaa monesti kaipaillaankin näyttötyöskentelyn vastapainoksi. Toimiessamme monipaikkaisesti ja tarjotessamme myös monimuoto-opetusta e-kirjat tarjoavat laajemman ja tasavertaisemman pääsyn tietoon ja oppimateriaaleihin. Tämä edistää sosiaalista kestävyyttä, vaikka toisaalta se myös vähentää kohtaamisia ja yhteisiä työskentelyhetkiä kirjastotiloissa.

Humakin kampuskirjastojen kohdalla voisi yleisten laskentojen pohjalta todeta, että keskittymällä jatkossakin e-aineistoon, analysoimalla kirjastotilojen kokoa ja sijoittumista ja toteuttamalla sen mukaisia toimia sekä vähentämällä henkilökunnan liikkumista kirjastojen hiilijalanjälkeä voidaan parantaa edelleen.

Kestävän kehityksen työkirja antaa tukea kirjastojen arkeen

Kestävä kehitys on yksi ammattikorkeakoulujen kirjastoyhteistyökonsortion eli AMKIT-konsortion strategian osa-alueista. Eri AMK-kirjastojen työntekijöistä koostuvan Kestävä kehitys -ryhmän tavoitteena on tukea AMK-kirjastoja kestävän kehityksen edistämiseksi. Ryhmä tuottaa aiheesta yhteisiä viestintämateriaaleja, kirjoittaa julkaisuja ja suunnittelee teemaan liittyviä koulutuksia.

Viimeisimpiä konkreettisia toimia kestävän kehityksen edistämiseksi ovat olleet kampanjapäivät: Digital Cleanup Day, jossa kannustettiin digitaalisen ympäristömme siivoukseen, ja Arvosta kirjaa -päivä teemanaan Yksi kirja, monta lukijaa. Kirjastolla onkin kestävässä kehityksessä tuplarooli: oman toiminnan tarkkai-

lu ja toimenpiteet sekä ilmastotietoisuuden välittäminen.

Käytännön työn tukena kirjastotyön ympäristöystävällisessä kehittämisessä on AMK-kirjastojen Kestävä kehitys -ryhmän laatima ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arenen käyttöönottama Kestävän kehityksen työkirja, jossa AMK-kirjastoille linjataan kestävän kehityksen suuntia ja konkreettisia tekoja. Yhteiseen ideapankkiin puolestaan kootaan kirjastoarkeen liittyviä ympäristövinkkejä kollegoille jaettavaksi.

Lähteet

Hakala, H. & Soininen, S. (2022). E-kirja on kevyt kantaa! – Kirjaston sähköiset aineistot, kestävä kehitys – tukeva valinta? Haettu 8.11.2024 osoitteesta <https://blogit.metropolia.fi/hiilta-ja-timanttia/2022/09/05/e-kirja-on-kevyt-kantaa-kirjaston-sahkoiset-aineistot-kestavaa-kehitysta-tukeva-valinta/>.

Harmaala, M., Toivola, T., Faehnle, M., Manninen, P., Mäenpää, P. & Nylund, M. (2017). Jakamistalous. Helsinki: Alma Talent.

Helsingin kaupunginkirjasto. (2023). Yleisten kirjastojen ympäristötyö näkyväksi ja teräväksi -hanke 2023. Kirjastojen hiilijalanjälkilaskennan tulokset, Kirjastojen hiilijalanjälkilaskelmat -projektin loppuraportti. Haettu 6.11.2024 osoitteesta https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/Kirjastot_loppuraportti_211123.pdf.

LCA Consulting Oy. (2021). Hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen mittaaminen Lappeenrannan kaupunginkirjastossa, Lappeenrannan kaupunki, Kirjastotoimi. Haettu 6.11.2024 osoitteesta <https://drive.google.com/file/d/12u-078vSm6dL2lcXFDcjzcdCyN5Y3O3TV/view>.

Positive Impact. (2021). Kirjastot matkalla hiilineutraaliin jakamistalouteen. Selvitys Suomen yleisten kirjastojen ilmastovaikutuksista ja kädenjäljestä. Tilaaja Helsingin kaupunginkirjasto. Saatavilla: kirjastot.fi/vihreakirjasto. Haettu 6.11.2024 osoitteesta https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/kirjastot_matkalla_hiilineutraaliin_jakamistalouteen.pdf.

Kirjoittaja

Sari Granander, FM, informaatikko, Humak, Kuopion kampuskirjasto, AMKIT, Kestävä kehitys -ryhmän jäsen

Nuorisotiedon kirjaston

uutiskirje

**Jos haluat tilata
sähköpostiisi
kuukausittain ilmestyvän
Nuorisotiedon kirjaston
uutuudet, laita viesti
sähköpostilistan
ylläpitäjälle:
kirjasto@humak.fi**

Humak ja luovat alat kiertotaloutta edistämässä

Markus Suomi

Humak on mukana Creative Circular Cities -hankkeessa, jossa edistetään kiertotaloutta luovaa osaamista ja luovan alan toimijoita hyödyntämällä. Kansainvälisessä hankkeessa Suomea edustaa Turku yhtenä kuudesta Itämeren rannikkokaupungista.

Creative Circular Cities -hanke (CCC) käynnistyi loppuvuodesta 2023. Se yhdistää kuusi Itämeren rannikkokaupunkia ja yhteensä 14 hankekumppania kiertotalouden edistämiseen. Turun lisäksi kolmivuotisessa Baltic Sea Region -rahoitteisessa hankkeessa on mukana toimijoita Aarhusista, Kielistä, Gdyniasta, Riiasta ja Tallinnasta. Turkua edustavat Turun kaupunki, Humak ja Varsinais-Suomen liiton alla toimiva kestävän kehityksen organisaatio Valonia.

Luovat alat muutoksen ajurina

Luovilla aloilla voidaan nähdä ainakin kolme roolia kiertotalouden edistämisessä:

1. Ala itsessään voi toimia enemmän kiertotalouden periaatteiden mukaisesti. Tätä alan toimijat toki osin tekevät jo nyt paljon, ja usein pienet toimijat ovat kiertotalouden edelläkävijöitä puhtaasti kustannussyistä.

2. Luovat alat ovat perinteisesti olleet yhteiskuntamme muutosten kärjessä. Ala itsessään on innovatiivinen, ja alalta on aina löytynyt erilaisten innovaatioiden varhaisia omaksujia. Nyt tätä innovatiivisuutta pitäisi hyödyntää kiertotalouden edistämiseen ottamalla luovan alan toimijat vahvemmin mukaan ideointiin sekä kiertotalousajattelun ja -menetelmien kehittämiseen.
3. Luovat alat voivat toimia kiertotalouden sanansaattajina omissa tuotannoissaan. Kiertotalouden sanomaa voidaan välittää esimerkiksi kuvataiteen, teatterin tai kirjallisuuden keinoin. Alan toimijat ovat jossakin määrin myös julkisuuden henkilöitä ja tätä kautta mielipidevaikuttajia, jotka voivat omalla esimerkillään saada aikaan muutosta.

Taiteilijat kiertotalouden ideahautomossa

Humak järjestää osana hankkeen toimintaa kiertotalousteemaisen ideahautomon keväällä 2025. Hautomon kohderyhmänä ovat elämysteollisuuden yritykset. Jokaiseen hautomotiimiin rekrytoidaan myös taiteilija sekä kiertotalous-asiantuntija ja -opiskelija. Taiteilijoiden rooli tiimeissä on nimenomaan luovuuden ja erilaisen innovatiivisen ajattelun tuominen mukaan hautomoprosessiin. Taiteilija tuo mukanaan tervettä kyseenalaistamista ja uutta näkökulmaa innovaatiotyöhön.

Hautomotyöskentelyn tuloksena odotetaan syntyvän uusia kiertotalouden käytäntöjä elämysteollisuuden käyttöön. Tuotoksia esitellään ja testataan kesällä 2025 Valonian järjestämässä kiertotaloustapahtumassa, jossa tiimien on mahdollista saada palautetta tuotoksistaan. Työskentelyn tulokset ovat vapaasti toimialan hyödynnettävissä, ja onkin ollut hienoa huomata, että yritykset ja muut toimijat ovat lähteneet mukaan hautomotyöskentelyyn yhteinen hyvä ja kestävyysajattelu edellä.

Kansalaisten osallistaminen ja paikallinen koordinoitavuus

CCC-hankkeen toimenpiteisiin kuuluu myös kansalaisten osallistaminen ja aktivointi kiertotalousaiheen pariin. Tästä osuudesta hankkeessa vastaa Valonia. Osallistamistyötä tehdään asukastyöpajoissa ja kiertotaloustaapahtumissa Halisten ja Runosmäen kaupunginosissa.

Turun kaupungin vastuulla ovat Turun hankekokonaisuuden johtaminen sekä paikallisen yhteistyöryhmän kokoaminen kiertotalousteeman ympärille. Turku on tehnyt omaa kestävyystyötä jo pitkään ja saanut tunnustusta työstään Euroopan tasolla. CCC-hanke on kerännyt kaupungin eri sektoreiden (kulttuuri, vihreä siirtymä, yhteisöllisyys ja liiketoiminta) toimijat yhteisen pöydän ääreen ja avannut keskustelun siitä, miten eri toimialueet voivat tehdä yhteistyötä kiertotalouden edistämiseksi. Humak on mukana myös näissä osioissa yhteisen suunnittelun ja yhteisten tilaisuuksien merkeissä.

Kansainvälinen ja kaupunkikohtainen hanke

Kansainvälinen hankeverkosto antaa hyvää tukea hankkeen toteuttamiselle. Käytössä ovat yhteiset suunnittelutilaisuudet, monipuolinen asiantuntijuus sekä vertaisoppimisen keinot. Lisäksi hankeverkoston on tarkoitus levittää hankkeen tuloksia Itämeren alueelle.

Turun kaupunki, Humak ja Valonia muodostavat vahvan paikallisen työryhmän, josta löytyy monipuolista osaamista ja laajat verkostot kiertotalouden edistämisen kannalta keskeisille toimijoille. Kun suunnitteluvaiheesta siirrytään aktiiviseen tekemiseen vuonna 2025, hankkeen tulevaisuus Turussa näyttää valoisalta.

Kirjoittaja

Markus Suomi, lehtori, Humakin Creative Circular Cities -hankekoordinaattori

Modes of Production Seminar, Teaching Sustainability in the Arts and Culture roundtable speakers, University of Coimbra, June 2024, Photo by: Carla Figueira

Modes of Cultural Production and the Regenerative Mindset

Marcin Poprawski

Humak's teaching and research on Cultural Management and Sustainability was presented in Portugal in June 2024 to an international audience in Lisbon at the AIMAC conference and at the seminar Modes of Production hosted by Portugal's oldest University of Coimbra.

Humak [COSM's Cultural Management and Sustainability](#) modules have expanded in the direction of collaborating with academics from Scotland to provide a model for sustainability related education for cultural managers. Humak's Senior Lecturer in Cultural Management, Marcin Poprawski, worked with a colleague from Queen Margaret University in Edinburgh, Alice McGrath, Lecturer and Co-Director of the MA in Arts, Festival and Cultural Management.

The research based on their teaching was presented at the AIMAC Arts Management Conference organised by Iscte - University Institute of Lisbon. Both scholars were then invited to share their experiences with [the participants of Modes of Production](#) – the seminar on Performing Arts and the Ecological Transition, hosted by the University of Coimbra.

The aim of the tandem from Northern Europe was to explore together how teaching can encourage arts managers to develop a regene-

how teaching can encourage arts managers to develop a regenerative mindset

Alice McGrath (QMU), Marcin Poprawski (Humak),

the graphic representation of arts management teaching experiences; the model adaptation based on the RSA principles for a regenerative mindset, Warden, J. (2021). *Regenerative Futures: From sustaining to thriving together*. London: RSA

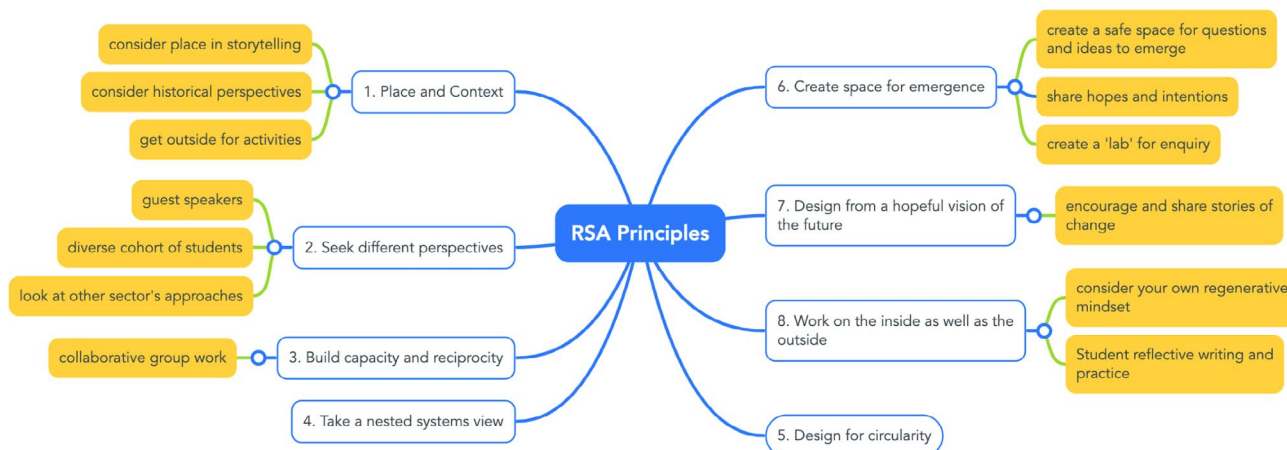

Figure 1. A first visualisation of the Regenerative Mindset concept for arts managers by Alice McGrath and Marcin Poprawski.

rative mindset that goes beyond the formula of sustainable development. It started with a spontaneous curiosity to visit each other's teaching, guest lecturing, but also inviting QMU students to attend courses at Humak, after recognising some similarities in content and method and some inspiring differences.

The research portfolio presented in Portugal was two cases of their own teaching, courses they run in Scotland and Finland, as a potential for comparative learning and dialogue. Both authors explored if and how regenerative practice requires a different set of skills and competencies for arts managers.

They explored their own teaching practice in Scotland and Finland, analysed students' work outcomes, and proposed a preliminary framework for a regenerative mindset for arts managers, based on the principles of a regenerative mindset offered by a UK Royal Society of the Arts, to be developed with their own practice and in dialogue with other educators and researchers. Their joint presentation in Lisbon launched the discussion with colleagues from universities in Australia, the UK, the Netherlands, Germany and Portugal.

At the University of Coimbra, the Scottish-Finnish Unit met with academics, teachers, artists, performing arts producers and students

for a lively roundtable discussion on Teaching for Sustainability in Arts & Culture. The discussion, moderated by Marcin, Humak's representative, was held with eminent academics and teachers in Arts management: Vânia Rodrigues representing the University of Coimbra, Jovana Karaulic from the University of the Arts in Belgrade and Herman Bashiron-Mendolicchio from the University of Barcelona, and an engaged audience of academics and arts practitioners from Europe, South America, Asia and North America.

The work on the regenerative thinking and teaching of the arts manager continues and intensifies in order to be transferred to the academic article, and the idea spreads. The regenerative mindset was also presented in Finland at the Music X Media conference in Tamepre, where it became a final part of the [keynote presentation on music festivals and sustainability values](#).

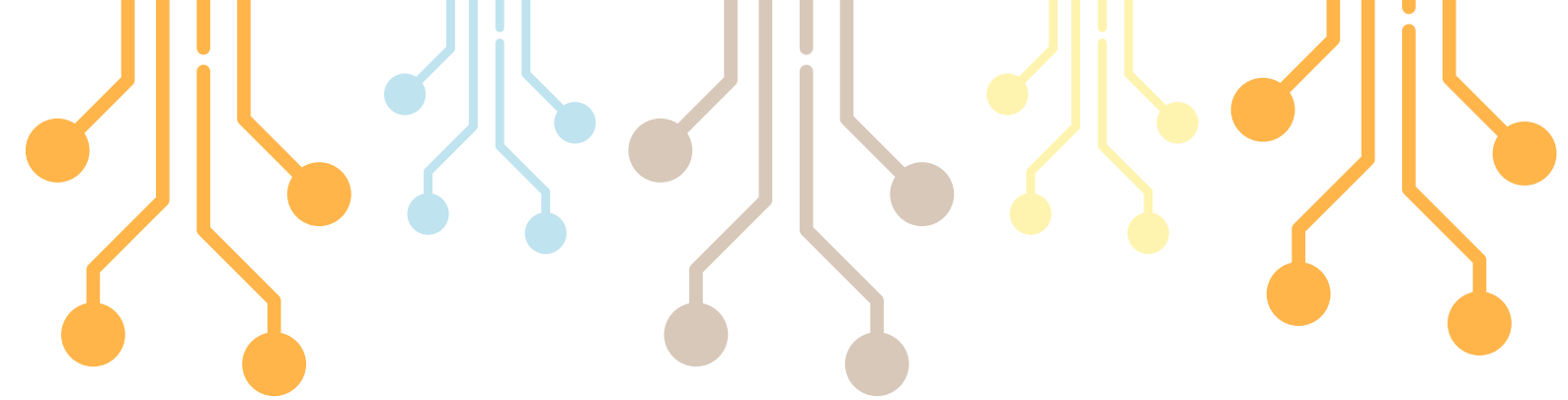
Author

Marcin Poprawski PhD,
Senior Lecturer, Humak UAS

Digitalisaatio

ja tekoäly

Tekoäly innovatiivisessa kehittämistyössä

Arto Lindholm

Tekoälyohjelmat ja kielimallit ovat mullistamassa kaiken tietotyön, eivätkä TKI-hankkeet tee tästä poikkeusta. Kielimallit toimivat yhä useammin ”digitaalisina assistentteina” juuri kehittämishankkeiden ideointi- ja suunnitteluvaiheissa. Niiden kyky yhdistellä erilaisia asioita omaperäisesti ei lakkaa hämmästyttämästä kokeneitakaan hankesuunnittelijoita. Vaikuttaakin siltä, että generatiivisen tekoälyn kyky käsitellä valtavia tietomääriä ja tuottaa uusia näkökulmia on mullistanut perinteisen innovaatioprosessin.

Tässä artikkelissa käsittelen sitä, miten kielimallit saavat kaiken innovatiivisuutensa hyötykäyttöön parhaiten. Artikkelini perustuu omaan kokemukseeni, ja ajatukseni olen testauttanut hyödyntämällä Claude 3.5. Sonnet -kielimallia käytännön hankesuunnittelutyössä. Claude on oman kokemukseni mukaan tällä hetkellä kehittynein kielimalli ja sopii vuorovaikutteiseen hankesuunnitteluun erinomaisesti. Sen sijaan esimerkiksi paljon käytetty Copilot sopii tähän tarkoitukseen huonosti.

Tekoäly ei tee koskaan kerralla valmista

Monet käyttävät tekoälyä samalla tavalla kuin hakukoneita eli odottavat tekoälyn antavan kerralla täydellisen vastauksen annettuun tehtävään. Näin ei kuitenkaan koskaan tapahdu

innovointia vaativissa tehtävissä. Jos pyydän esimerkiksi, että ”kirjoita nuorten osallisuutta lisäävän hankesuunnitelman aihiot”, tekoäly antaa luultavasti hyvin yleisluontoisen ja tylsän ehdotuksen.

Tekoälylle kannattaa aluksi kertoa reunaehdot: mitä ongelmia osattomuus aiheuttaa ja miksi niitä ei ole kyetty ratkaisemaan. Kun tekoäly ja ihminen ovat samaa mieltä ongelman juurisyistä, tekoälyä voi pyytää kehittämään uusia, luovia, innovatiivisia ja kekseliäitä ratkaisuja, joilla nuorten osallisuutta voidaan edistää. Innovatiivisuuteen voi kannustaa samalla tavalla kuin ihmistäkin eli esimerkiksi olemalla aluksi välittämättä resurssien rajallisuudesta tai ideoiden toteuttamiskelpoisuudesta.

Tekoälylle voi antaa ihmiselle mahdottomia tehtäviä: se ei tuskastu eikä loukkaannu tästä.

Tekoälyä voi pyytää kehittämään esimerkiksi 20 villiä, ennen kokeilematonta ideaa parantaa nuorten osallisuutta. Jos niistä mikään ei tunnu innostavalta, voi pyytää uudet kaksikymmentä. Jos tekoäly on yhä liian varovainen, sitä voi ystävällisesti pyytää olemaan vielä rohkeampi ja villimpi, ja yhä uudelleen vielä rohkeampi, kunnes tekoälyn kekseliäisyyden rajat tulevat vastaan.

Erilaisten näkökulmien hyöty ideoinnissa

Innovoinnissa voi hyödyntää myös tulevaisuuden ennakkoinnista tuttuja menetelmiä. Tekoälyä voi pyytää siirtymään esimerkiksi vuoteen 2050 ja kuvailemaan, miten nuorten osallisuus on silloin parantunut. Seuraavaksi voi pyytää kuvailemaan, minkälaisen toimenpiteiden kautta tähän on päästy. Hyödyllistä voi olla myös palata ajassa taaksepäin, esimerkiksi vuoteen 1970, ja pyytää kuvailemaan, miten asiat ovat parantuneet puolessa vuosisadassa. Näin tapahtumaketjuille syntyy jatkumo menneisyys–nykyisyys–tulevaisuus.

Yksi tärkeä tekniikka on näkökulman vaihtaminen. Tekoälyä voi pyytää edistämään nuorten osallisuutta ensin esimerkiksi insinöörin ja sitten vaikkapa humanistin näkökulmasta. Samoin tekoälyä kannattaa pyytää eläytymään nuoren asemaan tai tarkastelemaan osallisuutta seitsenvuotiaan lapsen perspektiivistä tai vaikkapa juuri Suomeen tulleen pakolaisen näkökulmasta. Ihmiselle tällaiset näkökulman vaihtamiset ovat erittäin vaikeita, koska kykymme eläytyä toisen ihmisen kokemusmaailmaan ovat rajalliset. Tekoälyä voi pyytää yhdistelemään erilaisia näkökulmia, jolloin on mahdollista suunnitella monia toimialoja yhteen kokoa via kehittämishankkeita.

Villin vaiheen jälkeen takaisin realismiin

Olettakaamme, että villi ideointi on tuottanut lupaavan idean täysin uudeksi kehittämishankkeeksi. Villin vaiheen jälkeen aletaan laatia konkreettista hankesuunnitelmaa. Tekoäly ei tietenkään tiedä, minkälaiset taloudelliset ja henkilöresurssit ovat käytettävissä ja kuinka pitkistä hankkeista on kysymys. Tekoälylle

tulee avata myös rahoitusohjelman vaatimukset ja kriteerit. Näin tekoäly pystyy muokkaamaan villitkin ideat realistiseksi, toteuttamiskelpoiseksi hankesuunnitelmaksi yhdessä ihmisen kanssa.

Hankesuunnitelmaa laadittaessa tekoälylle ei anneta kehoitetta ”kirjoita näillä tiedoilla hankesuunnitelma”, vaan suunnitelmaa työstehtään pala kerrallaan. Voidaan esimerkiksi aloittaa tavoitteista ja niiden mitattavuudesta ja sitten siirtyä yksityiskohtaiseen työsuunnitelmaan, viestintään, riskeihin ja vaikuttavuuden arviointiin. Itse teen lähes aina niin, että ensin pyydän tekoälyltä ideoita, sitten kirjoitan tekstin omin sanoin, pyydän kommentteja, teen korjauksia jatkaen sykliä, kunnes sekä tekoäly että minä olemme tyytyväisiä. Myös tämä teksti on kirjoitettu tässä järjestyksessä.

Unohda ”kehotteet”

Tekoäly on erinomainen apu hankesuunnitelman työstämisessä – niin hyvä, että mielestäni olisi typerää jättää se hyödyntämättä. Parhaat tulokset saavutetaan, kun tekoälyä hyödynnetään systemaattisesti vaiheittain. Tärkeää on myös ajatella, että Clauden tasoinen tekoäly ei ole hakukone vaan keskustelukumppani.

Itse en pidä sanasta kehote, ja kannustankin hylkäämään koko termin. ”Kehote” luo mielikuvan tekoälylle annettavista mekaanisista käskyistä. Paljon parempaan tulokseen pääsee, kun ajattelee tekoälyä tasavertaisena kumppanina, jonka kanssa jutellaan, ideoidaan, hassutellaan ja kommentoidaan puolin ja toisin. Samalla tavalla kuin työtoverillekaan ei anneta kehoitteita, ei myöskään tekoälylle. Pohdiskeleva, koneen ja ihmisen symbioosiin pyrkivä ”ystävyyss” tuottaa parhaan tuloksen. Näin ollen on myös selvää, että tekoäly ei korvaa ihmistä ainakaan hankesuunnittelussa – ei ainakaan vielä pitkään aikaan.

Kirjoittaja

Arto Lindholm, yliopettaja, VTT, Humak

Turkkilaiset tekoälytoimijat löytöretkellä suomalaisessa viittomakielessä

Päivi Rainò

Pääsimme elokuussa 2024 päättyneessä kolmivuotisessa Erasmus+-hankkeessamme EduSign & SignEdu kokeilemaan turkkilaisten tekoälyeksperttien kanssa, miten kääntää suomenkielistä tekstiä suomalaiselle viittomakielelle. Kielet edustavat konekäännösten maailmassa niin hankalaa kieliparia, että ehdimme kolmivuotisen projektimme aikana vasta päästä hajulle siitä, miten algoritmeja tässä kieliparissa rakennetaan.

Kankeuden sietoharjoitusta

Puhuttujen kielten välinen konekääntäminen on tehnyt valtavia harppauksia viime vuosikymmenten aikana. Siitä huolimatta törmäämme yhä varsin outoihin käännöksiin tehdessämme ostoksia vaikkapa kiinankielisiltä sivuilta. Toisaalta kankeakaan käännös ei haittaa, kunhan perusasiat selviävät, vaikka kiinaa ei osaisi kirjoitusmerkkiäkään.

Valtakielisiin tutkijoihin verrattuna harvinaisempia kielipareja edustavilla tutkijoilla ei ole ollut samanlaisia mahdollisuuksia saada oma-kohtaista kokemusta siitä, mihin asti konekäännöksissä voisi nykyisin päästä. Verkossa on toki tarjolla runsaastikin esimerkkejä amerikkalaisesta viittomakielestä ja englannista. EU:kin on vastikään rahoittanut useilla miljoonilla SignOn-hanketta, jossa pyrittiin tuottamaan avatarkäännösohjelmia useiden viittotujen ja puhuttujen kielten välillä – kovinkaan pitkälle pääsemättä. Mutta jos ei osaa käännöksen lähde- eikä kohdekieltä äidinkielen tavoin, ulkopuolisena on vaikea arvioida, missä hankkeen algoritmit astuivat ämpäriin ja miksi.

Yrittänyt ei laiteta

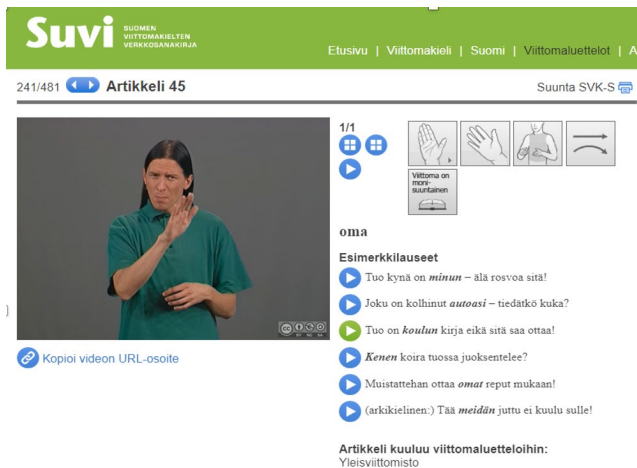
Mutta juuri siksi, että tehtävä vaikutti mahdottomalta, tartuimme EduSign-hanketta suunnit-

tellessamme Istinye-yliopiston kumppanin Akilli Çeviri -yrityksen tutkijatiimiä vetävän apulaisprofessori Özer Çelikin uskaliaaseen heittoon: hän lupasi työryhmänsä pystyvän siirtämään kirjoitettuun turkkiin ja turkkilaiseen viittomakieleen kehittämiään algoritmeja suomeen ja suomalaiseen viittomakieleen.

Çelikin työryhmä sai suomalaisesta Kielipankista tarvitsemansa välineet suomenkielisen tekstin tunnistamiseksi ja jäsentämiseksi. Meidän tehtävänämmä oli koota suomenkielistä tekstiä vastaavaa viittomakielistä dataa Kuurojen Liiton tuottamasta Suomen viittomakielten Suvi-verkkosanakirjasta. Keskityimme tiettyihin teemoihin liittyviin esimerkkeihin, kuten omistussuhteeseen ja kysymyksiin liittyviin ilmauksiin. Käänsimme lauseet turkkilaisille hankepartnereillemme englanniksi ja tuotimme niiden rakenneanalyysin yhteisesti sovituin symbolein.

Sokean pisteen äärellä

Kävimme algoritmin kehittäjäryhmän kanssa kiinnostavia keskusteluja ilmiöistä, joita turkkilaiset kollegat olivat panneet merkille suomalaisesta viittomakielestä. Huomasimme sivuutaneemme kuvauksissamme sellaisia piirteitä, joiden olemassaolon tunnistimme mutta joita

Kuva 1. Kolmannen osapuolen omistussuhdetta kuvaava viittoma. Kuvakaappaus: Päivi Rainò.

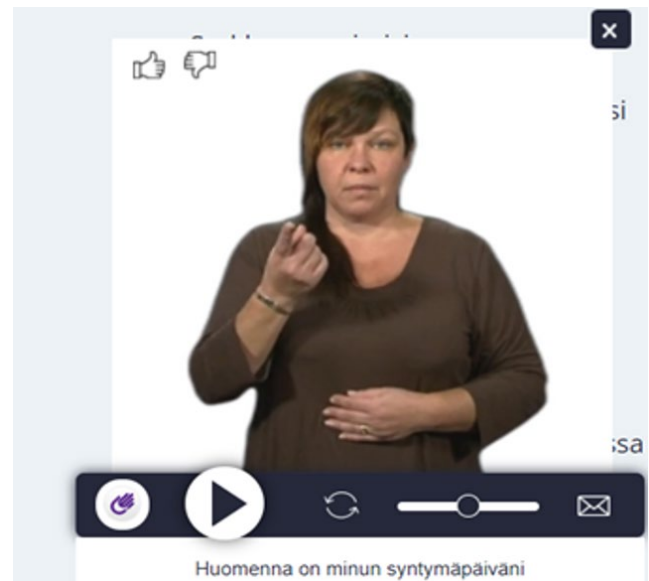
ei vielä ole kuvattu tyhjentävästi viittomakielten tutkimuksessa. Yksi tällaisista on esimerkiksi kuvassa 1 näkyvä viittoma, joka vastaa suomenkielisessä lauseessa omistajuussuhdetta ilmaisevaa kieliopillista elementtiä.

Omistajuuden ohella viittoma näyttää merkitsevän myös johonkin asiaan liittymistä tai kuulamista. Huomasimme kymmenissä esimerkeissämme esiintyvän toisenkin kiinnostavan elementin, jonka olimme merkinneet ”eleeksi” – paremman puutteessa. Muistin kyllä nähneeni sen jo 1910-luvulla ilmestyneessä viittomakielten kuvasanakirjassa; myöhemmissä kielenkuvauksissa se on jäänyt huomiotta. Mutta juuri kun olimme pääsemässä näiden tutkimuksellisesti arvokkaiden sokeiden pisteiden ääreen, hankkeelle varattu aika päättyi.

Lopussa kiitos seisoo

Hankkeen viimeisten viikkojen aikana saimme vielä todistaa, miten lähelle turkkilainen tekoäly pääsi, kun saimme sanallisen matriisin suomenkielisille kysymyslauseille niiden kääntämiseksi viittomakielelle. Çelikin työryhmä rakensi myös viittovan avattaren niiden harvojen Suvista löytyvien artikkelien pohjalta, joissa esimerkkilauseita tuottava henkilö pysyy täysin samannäköisenä (kuva 2). Konekääntävä avatar viittoo hyvinkin ymmärrettävästi toistakymmentä lausetta, esimerkiksi ”Huomenna on minun syntymäpäiväni” ja ”Mikä on hätänumero?”.

Erinomainen saavutus tekoälyltä ja turkkilaisilta kumppaneiltamme! He nimittäin eivät osaa

Kuva 2. Huomenna on minun syntymäpäiväni -lauseen alkua konekäännettynä. Kuvakaappaus: Päivi Rainò.

suomea paria sanaa enempää, suomalaisesta viittomakielestä puhumattakaan!

Lähteet

Kuurojen Liitto ry. (n.d.). Suvi – Suomen viittomakielten verkkosanakirja. Haettu 22.11.2024 osoitteesta <https://suvi.viittomat.net/index.php>.

Istinye University (n.d.). EduSign & SignEdu. Haettu 22.11.2024 osoitteesta <https://edusignedu.com/fi/fins/>.

Radboud Universiteit (2024). The SignON Project. Haettu 22.11.2024 osoitteesta <https://www.ru.nl/en/research/research-projects/the-signon-project>.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ISU
İSTİNYE
UNIVERSITY
İSTANBUL

Stockholms
universitet

HUMAK®

Kirjoittaja

Päivi Rainò, dosentti (suomalainen viittomakieli), FT (yleinen kielitiede); tutki-

Pala tutkittua tietoa kohtaa yhteisöllisen verkko-opiskelun käytännön

Päivi Timonen

Humanistisen ammattikorkeakoulun AMK-tutkinnon opetussuunnitelmauudistuksen yhteydessä vuonna 2023 ensimmäisen vuoden opintoihin liitettiin yhteisöllistä verkko-opiskelua verkko-opiskelijoiden opiskelun tukemiseksi. Kulttuurituotannon (AMK) koulutuksessa verkko-opiskelu määritellään seuraavasti: ”Verkossa tapahtuva etäopetus on aikaan sidottua, mutta muuten opiskelu on ajasta ja paikasta riippumatonta.” Yhteisöpedagogi (AMK) -verkko-opinnoista kerrotaan: ”Osaan opintojaksoista kuuluu webinaareja (= tiettyyn aikaan verkossa tapahtuvaa opetusta) tai vastaanottotunteja, jolloin lehtori on tavoitettavissa ohjausta varten.”

Humakissa puhutaan edelleen ajasta ja paikasta riippumattomasta verkko-opiskelusta. Täysin ajasta ja paikasta riippumaton verkko-opiskelu on ristiriidassa yhteisöllistä pedagogiikkaa tavoittelevien opintojaksojen käytännön toteutuksen kanssa, mikäli tavoitteena on tukea esimerkiksi sitä, että verkko-opiskelijat saisivat verkko-opintojensa aikana kehitettyä myös pehmeitä taitojaan. Näitä tulevaisuuden työelämätaidoiksi kutsuttuja taitoja voidaan kehittää reaaliaikaisissa verkko-opiskelutilanteissa, yhteisöllisissä webinaareissa.

Osallistuin lehtorina ja verkkopedagogina uuden OPS:n ”Yhteisöpedagogi (AMK), Yhteisöllisen pedagogiikan opintokokonaisuus” -osion suunnitteluun sekä kahden eri opintojakson toteutukseen ja opetukseen. Tutkin ja kehitän väitöskirjatutkijana reaaliaikaista yhteisöllistä verkkopedagogiikkaa. Olen julkaissut kolme vertaisarvioitua artikkelia, ja väitöstyöni yhteenveto on loppusuoralla. Näihin tutkimuksiini perustuen olemme toteuttaneet yhteisöllisyyttä pienryhmissä edistävät verkko-opintojaksot niin, että opiskelijoiden on ollut mahdollista itse valita niiden suoritustapa.

Lisäksi sovelsimme yhtä tutkimukseni tulosta sisällyttämällä verkko-opintojakson pedagogiseen toteutukseen käänteisen oppimisen elementtejä.

Olemme kahtena lukuvuonna soveltaneet tutkimukseni tuloksia käytäntöön ”Ohjaaminen ja toiminnalliset menetelmät”- ja ”Yhteisöllinen pedagogiikka” -verkko-opintojaksoilla. Pedagoginen prosessi etenee käänteisen oppimisen mahdollistaen, jolloin opiskelijat saavat liikkumatilaa ja joustavuutta verkko-opintojaksoon, vaikka toteutustapa sisältääkin aikaan ja paikkaan sidottua opiskelua niin isossa kuin pienissä ryhmissä.

Yhteisöllinen opiskelu verkko-opinnoissa

Humakin verkko-opintojaksoilla on varsin paljon opiskelijoita. Samalle opintojaksolle osallistuu tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevien lisäksi avoimen AMK:n ja Campus Onlinen opiskelijoita. Opiskelijoiden elämäntilanteet ovat varsin erilaiset, ja siksi opiskelijoiden opiskelutilannetta on haasteellis-

ta tukea. Toisessa osatutkimuksessani tutkin verkko-opiskelijoiden näkemyksiä siitä, miten he oppivat parhaiten yhteisöllisen verkko-opiskelun webinaareissa.

Verkko-opintojakso alkaa niin, että opiskelija valitsee hänelle opintojakson suoritushetkellä sopivan suoritustavan. Olen soveltanut tähän toisen osatutkimukseni tuloksia verkko-opiskelijaprofiileista, jotka olivat monipuolisesti vertaisopiskelevat, soljuvasti opiskelevat ja itse-
näisesti opiskelevat verkko-opiskelijat.

Näitä verkko-opiskelijoille suunnattuja opintojakson suoritustapoja ovat seuraavat:

A Varpuset: Pienryhmissä, yhteisöllinen (valmentajien vetämä ja tukema prosessi). Pienryhmän omat tapaamiset 1. aamuaikaan, 2. päiväaikaan, 3. ilta-aikaan, 4. mihin aikaan tahansa sopii. Varpuset-suoritustapa on lähimpänä monipuolisesti vertaisopiskelevat -profiilia.

B Kottaraiset: Itsenäisesti yhteisöllinen (opiskelija etenee itsenäisesti, oma ryhmä, jossa suorittaa tehtäviä). Kottaraiset-suoritustapa mahdollistaa opiskelijoille soljuvan tavan verkko-opiskelulle.

C Palokärjet: Opinnollistaminen työelämässä (hyväksytettävä lehtorilla ennen valintaa). Palokärjet-suoritustapa edellyttää verkko-opiskelijoilta todellista tahtoa opiskella itsenäisesti.

Muuttunut verkko-opiskelu vaatii tiedottamista ja viestimistä

Kuinka saamme opiskelijat ymmärtämään, että yhteisöllinen verkko-opiskelu ja -opintojakso alkaa sen aloittamispäivämääränä? Opiskelija ei voi alkaa kolme viikkoa opintojakson alkamisen jälkeen suorittaa sitä varpusena eli monipuolisesti verkossa opiskellen. Kottaraisten ryhmään hän voi sen sijaan edelleen hypätä mukaan. Opiskelijat ovat vuosia kuulleet, että verkko-opintojaksot tarjotaan ajasta ja paikasta riippumattomasti. Onneksi tuota ilmaisua on jo löysennetty. Osa verkko-opintojaksoista

sisältää erilaista yhteisöllistä verkko-opiskelua. Tämä tarkoittaa, että opiskelijat osallistuvat verkko-opintojakson webinaareihin ja pienryhmänsä työskentelyyn. Käytännössä se tarkoittaa siis sitä, että opiskelijat osallistuvat verkko-opintoihin samaan aikaan ja samassa paikassa, esimerkiksi Zoomissa.

Lähteet

Humak. (2024a). Opiskelijan opas. https://opiskelijan-opas.humak.fi/?page_id=2934

Humak. (2024b). Yhteisöpedagogi (AMK) -polkuopinnot, 60 op (verkko-opinnot), kevät 2025. <https://kauppa.humak.fi/tuote/yhteisopedagogi-amk-polkuopinnot-kevat/>

Timonen, P. (2023). Ohjaaminen ja toiminnalliset menetelmät -verkko-opintojaksolla opiskelijoille tarjotut valinnanmahdollisuudet yhteisöpedagogitutkinnon uudessa opetussuunnitelmassa. Teoksessa M. Äärynen (toim.), Väläyksiä Humakista VII (s. 79–81). Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak. <https://www.humak.fi/julkaisut/valayksia-vii/>

Timonen, P. & Ruokamo, H. (2021). Designing a preliminary model of coaching pedagogy for synchronous collaborative online learning. *Journal of Pacific Rim Psychology*, 15. <https://doi.org/10.1177/1834490921991430>

Timonen, P. & Ruokamo, H. (2022). Ammattikorkeakoulun verkko-opiskelijaprofiilit sekä sosiaalinen, tiedollinen ja opetusläsnäolo reaaliaikaisen yhteisöllisen verkko-opiskelun valmennuspedagogisessa mallissa. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 24(3), 74–92. <https://doi.org/10.54329/akakk.123033>

Timonen, P. & Ruokamo, H. (2024). Valmennuspedagogisen mallin yhteisöllistä verkko-opiskelua tukevia tekijöitä ja käänteisen oppimisen ominaisuuksia verkko-opiskelijoiden näkökulmasta. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 26(2), 94–119. <https://doi.org/10.54329/akakk.146288>

Kirjoittaja

Päivi Timonen, lehtori,
verkkopedagogi (Humak),
väitöskirjatutkija (Lapin yliopisto)

Saavutettava oppimateriaali on laadun perusta

Päivi Timonen

Tässä artikkelissa paneudutaan saavutettavan oppimateriaalin viimeistelemiseen. Artikkelin on ikään kuin aiheen pikakurssi tai huoneentaulu. Oppilaitoksessa jaettavan materiaalin laadunvarmistus kuuluu kaikille asianosaisille, ja helppokäyttöisyystarkistus on hyvä opetella arjen perustyöhön kuuluvaksi. Tarkistuksen tuloksen tavoitteena on viesti ”Helppokäyttöisyysongelmia ei löytynyt. Toimintarajoitteisilla henkilöillä ei pitäisi olla ongelmia tämän tiedoston lukemisessa.”

Humanistisen ammattikorkeakoulun Humakin arvot ovat yhteisöllisyys, vastuullisuus, yhdenvertaisuus ja inhimillisyys. Saavutettavuus on yhdenvertaisuutta. Se takaa, että kaikilla ihmisillä on samanlaiset mahdollisuudet ja oikeudet saada asiakirjoista sama tieto.

Humakissa tehdään perusteellista opintojen ja opetuksen laadun ja saavutettavuuden varmistamista, mikä tarkoittaa myös opintojaksolla käytettävien oppimateriaalien saavutettavuuden tarkistamista ja korjaamista. Saavutettavuuden huomioiminen on meidän kaikkien asia. Tässä seuraavaksi on muutama vinkki sen toteuttamiseksi.

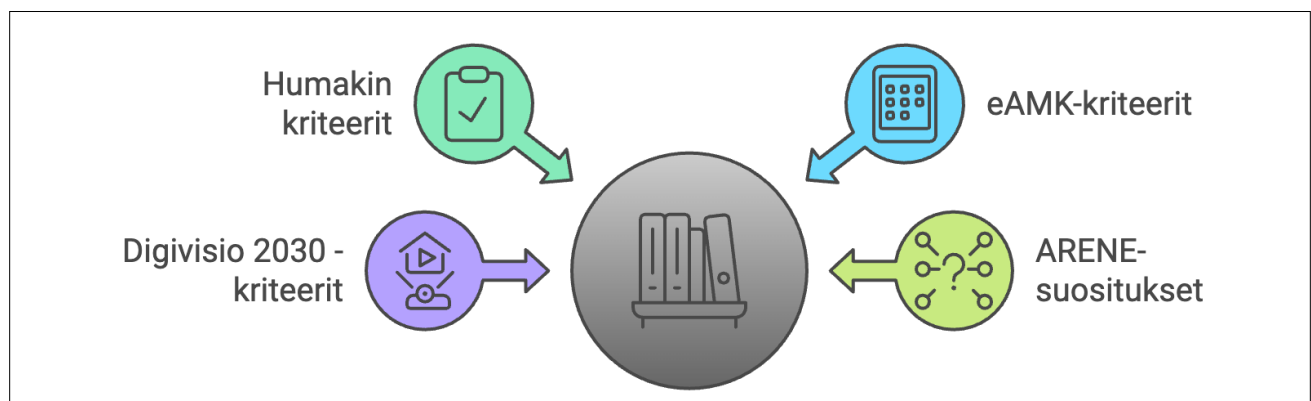
Humakin verkko-oppimisympäristön Hoodlen verkko-opintojakson laadun ja saavutettavuuden varmistuksen prosessia on edistetty Humakin kriteerien mukaisesti. Siinä on huo-

mioitu omien kriteerien lisäksi eAMK-verkkoteutuksen kriteerit, Digivisio 2030:n kriteerit ja Arenen ristiinopiskelun suositukset ja kriteerit (kuva 1).

Käytännön nostoja saavutettavuuden edistämiseksi

Saavutettavat asiakirjat:

- Lisää tallennusvaiheessa asiakirjaan metatiedot eli otsikko, asiasanat ja kieli. Kirjoita nämä Tiedoston ominaisuudet -osiossa.
- Jos asiakirjassa on taulukoita tai infograafeja, jotka on kopioitu siihen kirjasta tai verkosta ruutukaappauksena, selitä ne tarpeeksi hyvin leipätekstissä ja lisää kuvaan vaihtoehtoinen tekstikuvaus.

Kuva 1. Humakin opintojakson laadun ja saavutettavuuden kriteerien koostumus.

- Varmista, että kuvioden taustan sekä kuvion ja tekstin välinen kontrasti on riittävä.

Oppimateriaalit, jotka on toteutettu Powerpoint- tai Word-muodossa:

- Sisältö täytyy otsikoida käyttäen eri otsikkotasoja tai tyylejä (jos se on mahdollista).
- Kuvissa täytyy olla vaihtoehtoinen, kuvaileva teksti kuvan sisällöstä (klikkaa kuvaa ja valitse Lisää vaihtoehtoinen teksti).
- Kuvailutekstin täytyy päättyä pisteeseen.
- Jos on kyse kuvituskuvasta, kuva täytyy merkitä koristeelliseksi Muokkaa vaihtoehtokuvausta -kohdassa.
- Powerpointin diat täytyy otsikoida.
- Powerpointissa mediaobjektien luku-järjestys (ruudunlukijan avulla) ei ole sama kuin se, miten kalvon sisältö esitetään tilaisuudessa tai oppitunnilla. Varmista oikea järjestys.

Ota helppokäyttöisyystarkistus arjen perustoiminnaiksi

Voit tehdä saavutettavuuden tarkistuksen itse Powerpointissa ja Wordissa. Tämä ominaisuus löytyy Tarkista-valinnan alta > Tarkista helppokäyttöisyys. Korjaa tarkistamisen yhteydessä mahdolliset puutteet. Toivottavasti tämä lyhyt artikkeli tukee sinua tärkeässä oppimateriaalien viimeistelyvaiheessa.

Humakin blogiartikkelissa on perusohjeita [\[linkki\]](#) saavutettavien kuvailutekstien tekemiseksi.

Kirjoittaja

Päivi Timonen, lehtori,
verkkopedagogi (Humak),
väitöskirjatutkija (Lapin yliopisto)

Saavutettavuuden varmistaminen oppimateriaaleissa

Tarkista järjestys

Varmista sisällön looginen järjestys ruudunlukijoita varten. Erityisesti Power Point -esityksessä.

Lisää Alt-teksti

Sisällytä vaihtoehtoiset tekstikuvaukset kuville.

Käytä otsikoita

Järjestä sisältö selkeillä otsikoilla ja alaotsikoilla käyttämällä otsikkotyylejä.

Varmista kontrasti

Säilytä riittävä kontrasti taustan ja tekstin/kuvioden välillä.

Kuvaile visuaalit

Anna yksityiskohtaiset kuvaukset taulukoista ja infograafeista tekstissä tai vaihtoehtoisessa kuvailutiedossa.

Lisää metatiedot

Sisällytä asiakirjan ominaisuuksiin tiedot, kuten asiakirjan otsikko, tekijä, organisaatio, avainsanat.

Kuva 2. Saavutettavuuden varmistaminen oppimateriaaleissa.

Kuvat on tuotettu Napkin-ohjelmalla. Artikkelin tekstin tuottamisessa ei ole käytetty apuna tekoälyä.

Lehtori on (vain) ihminen

Hanna Putkonen

Humakin kanta tekoälyyn on positiivinen. Humanistinen ammattikorkeakoulu kannustaa opiskelijoitaan ottamaan haltuun erilaisia tekoälytyökaluja ja hyödyntämään tekoälyn mahdollisuuksia jo opintojen aikana. Ammattikorkeakoulumme elää siis ajassa.

Lehtorinäkökulmasta tekoälyn käyttö luo mahdollisuuksia ja mielenkiintoakin uusiin haasteisiin. Parhaassa tapauksessa tekoäly monipuolistaa opetusta, tuo uusia ideoita ja auttaa tehtävien muotoilussa. Hoodle-alustalle laadittavien tehtävien instruktoiden selkeyttä voi tarkastella tekoälyn avulla. Tekoälyn laatimaa tekstiä on helpompi tarkastella kriittisemmin kuin omaansa.

Myös opiskelijat voivat hyödyntää tekoälyä. Esseiden sisältöjä voi suunnitella tekoälyn kanssa. Kone voi konstruoida tekstiä eri näkökulmista ja eri lähteistä. Koneen avulla voi löy-

tää uusia näkökulmia ja lähestymistapoja aiheeseen. Tekoäly palvelee oppijaa ja oppimista.

Vastuullani on Humakin jokaisen opiskelijan tehtäväksi annettu essee Opiskelijana Humakissa. Siinä opiskelijaa ohjeistetaan pohtimaan lähteiden avulla Humakin valmennuspedagogiikkaa, opiskelijan omia opiskeluvalmiuksia ja digiosaamista sekä työelämässä tarvittavia taitoja. Koska tehtävä koskee kaikkia Humakin opiskelijoita, esseiden määrä vuosittain on valtaisa.

Humakissa toteutetaan valmennuspedagogiikkaa. Sen ajatusten mukaan opiskelija ja lehtori keskustelevat asioista. Näin ollen esseetäkään ei tulisi vain jättää opintojaksolle odottamaan suorituserkintää, vaan siihen tulisi saada opettajalta jatkoajatuksia ja kommentteja.

Satojen esseiden lukeminen ja kommentointi on käytännössä mahdotonta. Esseitä tehtävänä ei opiskelijapalautteiden mukaan kuitenkaan kannata jättää pois opintojaksolta. Se herättää opiskelijan ajattelemaan uutta elämänvaihetta opiskelijana, aikatauluttamaan elämäänsä, mahdollistamaan opiskelunsa ja ennen kaikkea asettamaan tavoitteita opiskelulle.

Tekoälyn käyttö esseiden arviointiin on kehitteillä. Opiskelijoille kerrotaan arviointikriteereissä, että työstä voi halutessaan saada – lehtoripalautteen lisäksi – tekoälyn konstruoiman palautteen. Tekoälylle raamitetaan kriteerit, jotka sen on otettava huomioon laatiessaan palautetta: mikä on palautteen muoto ja näkökulma, mihin asioihin on kiinnitettävä huomiota. Tekoälylle voidaan kertoa sen rooli ja tyyli kannustavana kommentaattorina. Tekoäly voi löytää tekstin sisällölliset ja tekniset puutteet sekä ohjeistaa oppimaan lisää. Tämän kaiken määrittelyn tekee lehtori.

Kommentoinnin jälkeen opettajan tehtävänä on käydä silmäilemässä essee ja siitä annettu palaute sekä antaa suorituserkintä.

Lehtori on kuitenkin (vain) ihminen. Hänellä on asiantuntemusta ja henkilökohtainen kosketus opiskelijoiden oppimiseen. Jään siis miettimään, onko opiskelijalle riittävän motivoivaa kirjoittaa essee, kun hän tietää jättävänsä sen kommentoitavaksi tekoälylle. Herääkö hänessä sisäinen motivaatio pohtia annettuja aiheita ja työstää ajatuksiaan syvällisesti oman oppimisensa edistämiseksi? Toivon, että nykymaailman digi-ihmiset jaksavat opiskella uusilla tavoilla ja että tekoäly innostaa heitä syventämään ajatuksiaan. Tekoälyllä on hyvät puolensa; palvelkoon se oppimista.

Lähteet

Humak 2024. Opiskelijan opas. Tekoälyn käyttö Tekoälyn käyttö - Opiskelijanopas.

Kirjoittaja

Hanna Putkonen, Lehtori,
Tulkkaus ja kielellinen saavutettavuus,
Humak

Vasemmalla DALL-E 3:lla luotu tekoälybotti ja oikealla ImageGen 4K:lla luotu.

Opettajuuden evoluutio – fläppitalulta virtuaaliluokkaan

Pasi Toivanen

Aloitin opettajan työt Humakissa 18 vuotta sitten. Jos joku olisi silloin kertonut minulle, minkälaista opettajan työni tulee olemaan vuonna 2024, olisin pitänyt sitä haaveiluna. Mutta tässä sitä ollaan: digitaalinen teknologia tekoälyineen ja etätyö ovat tulleet jäädäkseen, ja opettajuuteni on muuttunut sen myötä melkoisesti – eikä vain huonompaan suuntaan.

Opettamisen muodonmuutoksen vaiheita

Kun aloitin opettajan urani, Powerpoint, fläppitalu ja hyvät tussit edustivat huipputeknologiaa. Tuolloin viiden opintopisteen opintojaksolle osallistui tyypillisesti 20 opiskelijaa, lähiopetusta oli 80–100 tuntia ja oppimista arvioitiin opettajan valvomilla, käsin kirjoitettavilla tenteillä.

Tätä nykyä käytössäni on monipuolisia opetusteknologiavälineitä, ja suurimman osan työstäni teen kotona. Luokkahuoneen sijasta pidän ennalta valmistamani virtuaalisia opitunteja oppimisalusta Hoodlessa (Humakin Moodle). Tentit, jos niitä ylipäättään on, ovat automaattisesti arvioitavia. Opiskelijoita viiden opintopisteen opintojaksoillani voi olla yli 300,

ja lähiopetusta ei ole ollenkaan. Kaikki opetus on verkossa. Webinaareja saattaa sentään olla muutama tunti, mutta niihin osallistuminen ei ole pakollista, koska ne voi katsoa jälkikäteen tallenteista. Opetustyöni tuottavuus opintopisteinä laskettuna on lisääntynyt moninkertaiseksi, vaikka työaikaressurssit ovat pysyneet samoina. Opettajuuden evoluution nopeus on ollut huikaa, ja koronaepidemia (2019–2023) kiihdytti entisestään sen vauhtia. Koko maailma pakotettiin digiloikkaan, eikä paluuta entiseen ole.

Älykäs opetus – innovaatiot ja komplikaatiot

Tekoäly on viimeisen vuoden aikana rynnistänyt myös opetuslalle, ja sen äärimmäisen nopea kehitys on tuottanut sekä iloa että huolta. Tekoälystä on merkittävää hyötyä opetuksen suunnittelussa, pedagogisten ratkaisujen ideoinnissa ja oppimateriaalien tuottamisessa. Lisäksi se auttaa tiedon hankinnassa ja erilaisten tutkimusaineistojen analysoinnissa puhumattakaan tekstin tuottamisesta ja muokkaamisesta. (Tätäkin artikkelia olen pumpannut sekä GPT-4 Turbo (128k)- että Claude 3 Opus- ja Claude 3.5 Sonnet -boteilla, mutta siltikin tämä on omaa tekstiäni.) Tekoälyn mahdollisuudet opetustyössä ovat niin laajat, etten osaa edes kuvitella kaikkia sen potentiaalisia käyttötapoja.

Tekoäly on itsenäistä työtä tekevälle etäopettajalle mainio juttukaveri ja väsymätön assistentti. Kauhukuvana kuitenkin on, että opettamisesta ja opiskelusta tulee ”tekoälypingistä”, jossa opiskelijat tekevät tekoälyllä tekoälyn keksimiä oppimistehtäviä, jotka opettaja arvioi tekoälyllä. Tässä pelissä tuskin kehitetään syvällisesti kenenkään itsenäistä ajattelua, kriittistä pohdintaa tai osaamista.

Tekoäly kehittämissä opetuksessa

Ammattikorkeakouluissa keskitytään soveltamaan tutkimukseen, jolla pyritään kehittämään työelämän käytäntöjä. Koulutuksen tavoitteena on valmistaa työelämän kehittäjiä – ei tutkijoita. Kehittämissä olennaista on saada

aikaan konkreettisia tuloksia. Pelkkä tutkimus ilman kehittämistoimenpiteitä ei kehitä mitään. Vähemmän tärkeää kehittämissä on, millä tekniikoilla se on saatu aikaan. Jos tulokset ovat hyviä, ei haitanne, vaikka ne olisi tuotettu tekoälyä hyödyntämällä – kunhan työ on tehty eettisesti kestäväällä tavalla.

Tekoälyn käyttöön kehittämissä liittyy joissakin piireissä moraalista vastustusta, ikään kuin tekoälyn avulla tehty työ olisi laadultaan arveluttavaa. Tekoäly tarjoaa kuitenkin valtavia mahdollisuuksia kehittämissä. Se auttaa tunnistamaan kehittämiskohteita, ideoimaan projekteja, analysoimaan dataa, raportoimaan tuloksia ja vaikka mitä.

Kehittämissä opetuksessa on tärkeää integroida tekoälyä opetuskäytäntöihin harkitus- ti. Liiallinen riippuvuus tekoälystä voi heikentää kriittistä ajattelua, jos konevastauksiin luotetaan liikaa. Tekoälyn käyttöä ei kuitenkaan tulisi pelätä. Sen sijaan kannattaa keskittyä siihen, miten tekoälyä voidaan hyödyntää kehittämissä mahdollisimman tehokkaasti niin, että se tukee – ei korvaa – ihmisen valintoja.

Lopuksi

18 vuoden matkani fläppitaululta virtuaaliluokkaan on ollut antoisa kokemus. Vaikka aito, kasvokkainen vuorovaikutus opiskelijoiden kanssa on vähentynyt, olen edelleen innostunut digitaalisuuden tuomista mahdollisuuksista. Opettajan roolini on muuttunut oppimestarista oppimisprosessien ja -ympäristöjen muotoilijaksi. Tässä työssä korvaamaton väline on äly – sekä oma että tekoäly.

Kirjoittaja

Pasi Toivanen, lehtori, Humak

Käyttäjälähtöisyys valaisee tiedontuotanto- palvelun projektikaaren

Niina Autiomäki

Nuorisoalan järjestöjen tiedontuotantoa alettiin kartoittaa nuorisoalan osaamiskeskus Kentaurissa vuonna 2020. Jo alkuvaiheesta lähtien lopukäyttäjät ja sidosryhmät otettiin mukaan selvityksiin ja kartoituksiin. Monet heistä jatkoivat matkaansa aina Järjestimen ohjelmistokehitykseen ja varsinaiseen käyttöön saakka. Järjestin-palvelu lanseerattiin tammikuussa 2024.

Tiedontuotannon tilkkutäkki

Sain työkseni kehittää ja systematisoida nuorisoalan järjestökentän tiedontuotantoa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa nelivuotisessa nuorisoalan osaamiskeskus Kentaurissa. Aloitimme kuulemalla nuorisoalan järjestöjä erilaisissa matalan kynnyksen kohtaamisissa. Samanaikaisesti selvitimme muun nuorisoalan tiedontuotannon senhetkistä tilaa. Huomasin, että muu nuorisoalan tiedontuotanto on digitalisoitumassa ja esimerkiksi kunnallisen nuorisotyön puolella on käytössä useitakin erilaisia tiedontuotantopalveluita.

Nuorisoalan järjestöjen tiedontuotannon kehittämisen ja systematisoinnin lisäksi tärkeänä tehtävänä oli saada tietoa järjestöjen tekemästä nuorisotyöstä. Tietoa oli kuitenkin saatavilla hyvin niukasti. Sitä ei ollut saatavilla esimerkiksi päätöksenteonkin tukena käytettävältä nuorisotilastot.fi-sivustolta, jolle on koottu tietoa muusta nuorisoalan tekemästä työstä.

Ohjelmakehityksen kannalta haasteena oli, ja on edelleen, nuorisoalan järjestökentän moninaisuus. Tietoa kerätään järjestöissä erilaisin keinoin, eri vuosikelloin ja digitaidoin. Lisäksi käsitteiden laaja kirjo pohditutti yhteismitallisen tiedonkeruun näkökulmasta käsin. Käsitteet saattavat olla osa järjestöidentiteettiä. Sama käsite saatetaan ymmärtää eri järjestöissä eri tavoin: käsitteissä voi olla päällekkäisyyttä tai ne voivat jopa tarkoittaa eri asioita. En ollut tämän ongelman kanssa yksin, sillä keskustellessani muun muassa kunnallisen nuorisotyön dokumentointijärjestelmän kehittäjien kanssa huomasimme käsiteviidakon yhteiseksi pohdinnan aiheeksi ohjelmistokehityksessä.

Järjestökentän moninaisuuden lisäksi kentälle on ominaista työntekijöiden vilkas vaihtuvuus. Tämä haastaa ohjelmiston juurruttamisen etenkin niissä järjestöissä, joissa palkattua henkilökuntaa on niukemmin. Tunnistin jo selvitys- ja kartoitusvaiheessa, että kentällä on vaihtuvien työntekijöiden lisäksi paljon nuoria ja vapaaeh-

Toimintatietojen muokkaaminen on yksi Järjestimen viimeisimmistä kehitystoimista. Tehtävään ryhdyttiin käyttäjiltä tulleen toiveen perusteella. Kuva: Niina Autiomäki / Järjestimen etusivu.

toisia, jotka keräävät tietoa etenkin paikallisissa toiminnoissa. Kehitimme Järjestimen käyttöä siten, että tiedonkeruuta pystyy tekemään useammassakin kohtaa ilman palveluun kirjautumista.

Moninaisen tiedontuotannon kehittäminen ja systematisointi

Pohdimme yhdessä loppukäyttäjien kanssa, kuinka saisimme lopullisesta tuotteesta mahdollisimman käyttökelpoisen erilaisille käyttäjille. Loppukäyttäjien lisäksi osallistimme kehitystyöhön sidosryhmiä, muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriön ja aluehallintoviraston väkeä. Nuorisotilastot.fi-sivustoa ylläpitääkin juuri aluehallintovirasto. Lisäksi Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkijat kehittivät Järjestimen sisältöjä huomioiden kerättävien tietojen hyödynnettävyyden niin järjestöjen omassa arjessa (tiedolla johtaminen, erilaiset rahoitus- ja hankehaut, vuosittainen toimintakertomus, vaikuttavuuden osoittaminen jne.) kuin tutkimuskäytössä.

Järjestintä kehitetään järjestöjä varten

Järjestin-hanke aloitti keväällä 2024. Järjestimen käyttäjissä on erikokoisia valtakunnallisia nuorisolan järjestöjä. Järjestöjen keräämät tiedot jäävät niiden omaan käyttöön. Järjestöille jär-

jestetään esittelytilaisuuksia ja koulutuksia, ja lisäksi niille tarjotaan käyttäjätukea. Järjestintä jatkokehitetään järjestöiltä tulevien kehitysehdotusten perusteella, ja palautetta pyydetään erillisen palautekyselyn avulla. Järjestimen käyttö, koulutus ja tukipalvelut ovat käyttäjille maksuttomia.

Kirjoittaja

Niina Autiomäki (FM, AmO),
TKI-asiantuntija (projektipäällikkö ja tuoteomistaja), Humak

International

activities

Young people playing on the street in Beijing. Photo: Anna-Maija Riutta

Building global human capital by exporting Humak's expertise in activity-based methods

Anna-Maija Riutta

"We cannot afford educational dead ends" said Alexander Stubb, the president of Finland, in his speech in Tsinghua University in Beijing in the end of October 2024. He referred to the Finnish education system and pointed out that, due to the small population of Finland, everyone is needed in the labour market. Everyone has to have a chance to study more or re-educate themselves.

The importance of lifelong learning is well recognized in Finland and the fact that there really are no educational dead ends, is something special and valuable. Another essential aspect of the Finnish system is that the students, especially students studying in Universities of Applied Sciences (UAS), are highly skilled in workplace skills such as communication, adaptability and critical thinking when they graduate. On top of this, they create good connections to the world of work already during their studies.

Building human capital

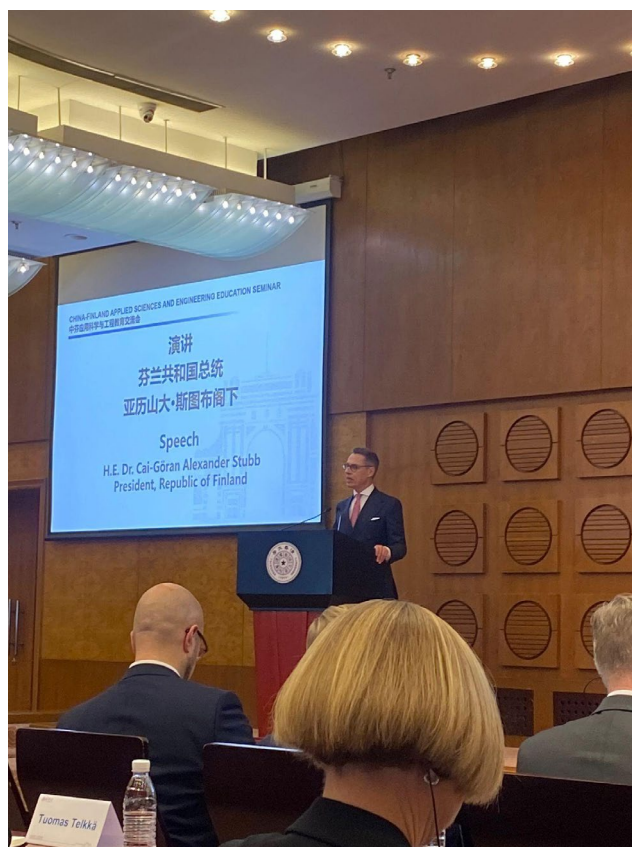
Humak's unique educational approach combines theoretical knowledge with hands-on experience, creating an immersive learning environment that engages students actively in their education. Students do various work-related projects and internships, which not only strengthens their workplace skills but also develops and boosts the regional companies and organizations.

Now, as the global education market increasingly seeks innovative teaching solutions that foster engagement, Humak's methodologies stand out as a potential interesting educational export product, also outside Europe. That is actually the reason why three Humak staff members travelled all the way to China in order to teach activity-based methods and participatory pedagogy to educators in the other side of the world.

Learning is optimal in collaboration with others

Activity-based learning shifts the focus from passive listening to active doing. These methods have also a pedagogical goal and include hands-on experience or physical movement. One might say that activity-based methods often bridge body and mind. Pedagogical objectives may include:

- Increasing students' understanding of scientific concepts
- Helping students to relate intangible concepts and theories with actual observations

President Alexander Stubb giving a speech at Tsinghua University. Photo: Essi Xiong

- Strengthening the learning outcomes (taking into account the different types of learners)
- Promoting both physical and mental well-being
- Developing students' communication and cooperation skills

In China, teachers and other educators were excited about the methods we used and taught. We also explained the changing role of the teachers and educators when using participatory methods. Teachers and educators become facilitators, coaches and supporters of the learning processes. This requires new skills from the educators. To succeed as a teacher or an educator, one needs to have some creativity, be ready to act on the spot or change the plan spontaneously. It is also important to have the ability to read the group and the learners.

At the same time, it is exciting and scary for the teachers and educators. Why scary? One of the main objectives, when using activity-based

Humak's lecturers Anna-Maija Riutta and Eeva Mäntylä with Chinese high school students watching the performance.

and participatory methods, is the empowerment of students. And, when students are not only recipients of information but, instead, become co-creators, bringing their ideas and experiences into the learning process, we all become learners. At its best, something wonderful is created.

Global potential: Meeting the needs of a changing world

As education faces rapid shifts and increases demand for student-centered learning globally, Humak's export of activity-based methods and participatory pedagogy presents a powerful response. By sharing these methods internationally, Humak has the potential to meaningfully contribute to educational reforms, bridging cultures through shared learning experiences and equipping students with relevant workplace skills in a globalized world.

Universities of Applied Sciences, in general, play a critical role in equipping students with essential workplace skills, bridging the gap be-

tween academic knowledge and the practical demands of the professional world. UAS programmes focus on applied learning, blending theory with hands-on experiences that prepare students for real-world challenges in their chosen fields.

President Alexander Stubb also said in his speech in Beijing that he is a strong believer in education. At Humak, we, too, believe in education and want to share the knowledge and methods of empowering students and help them gain skills essential for life.

References

Stubb, A. 2024. Conference opening speech in Tsinghua University, Beijing. Referred 29.10.2024

Author

Anna-Maija Riutta, lecturer and study advisor, Humak

Avoim AMK

Vuosittain Humakin avoimessa AMK:ssa on tarjolla noin 200 opintojaksoa tai osaamiskokonaisuutta sekä ilmaisia kurkistuskursseja, mikrokursseja sekä HumakFree-opintoja.

kauppa.humak.fi

Open UAS

Every year in Humak's Open UAS offers about 200 courses or study modules and free micro courses and HumakFree studies.

Eight of the members of our research group participated in Nyris. From left to right: Eeva Sinisalo-Juha (Humak UAS), Daniele Morciano (University of Bari), Hakan Gülerce (Harran University), Mona Wolf (Cologne UAS), Árni Guðmundsson (University of Iceland), Anneli Haase (Cologne UAS), Diego Mesa (Università Cattolica del Sacro Cuore of Milan) and Merja Kylmäkoski (Humak UAS). (Photo: Rukiye Gülerce)

International collaboration at Nyris 2024

Merja Kylmäkoski

The Nordic Youth Research Symposium (Nyris) is a biennial scientific conference on youth research which gathers researchers from all over the world. Nyris is a well-established conference amongst youth researchers. In June 2024, the 16th Nyris conference was organized at Tampere University in Finland. A group of researchers from the Humak-led project “Youth participation – A key to on inclusive society” participated Nyris.

The project plan contains Nyris

It had been decided already at the application phase of the project that the researchers would participate in Nyris. The timing of the confer-

ence was spot on for the project. The data had been collected, and the researchers were ready to share the first findings with the academic

world and get feedback. Apart from the French partner of the project, who unfortunately could not attend Nyris, members from all other national research groups participated in Nyris.

Our working group gets crowded

Humak's researchers Merja Kylmäkoski and Eeva Sinisalo-Juha had entered the call of sessions and proposed a working group (WG) titled "Youth participation: a prerequisite for a sustainable world" which was accepted. We had assumed that in addition to the researchers of our own project, the WG would interest only a few other researchers and we would have a smallish group and plenty of time for discussion. We could not have been more wrong.

When the call for papers was closed, the organizers informed us that our WG was the most popular WG of the conference. Even though a few researchers had to cancel their attendance, we had 14 presentations from the total of 11 countries. Consequently, our WG was divided into four sessions and lasted two days. Naturally, we were very pleased that we had managed to propose a theme that so many researchers found inspiring. However, the downside was that unfortunately we had to be brutally strict with the presentation time limit. We could not allow long discussions which would have been rewarding to the researchers who presented their papers in the working group.

Three papers delivered by the project members

Related to our own project, our Turkish partner Hakan Gülerce presented his paper "Imagining Social Cohesion Among Migrant and Local Youth in 2030: A Delphi Method Approach in Türkiye". Our Italian partners Diego Mesa and Daniele Morciano delivered their paper "The future of free time as a space of resistance to technology-based social control" and Merja Kylmäkoski and Eeva Sinisalo-Juha delivered the Finnish contribution "Digitalization and the agency of young people" in our WG.

The abstracts of the presentations are available at [the Nyris 2024 abstract book](https://www.nyris2024.fi/wp-content/uploads/2024/06/Abstract-book-Nyris2024.pdf).

Good memories from Nyris

The two-day long WG was an intense experience. Nevertheless, we enjoyed listening to the presentations of the researchers outside our research group and the discussions with them. For our research group, Nyris was a valuable occasion to get feedback from outside our own group. Furthermore, this was a wonderful opportunity for us to spend time together outside the official programme and deepen our collaboration.

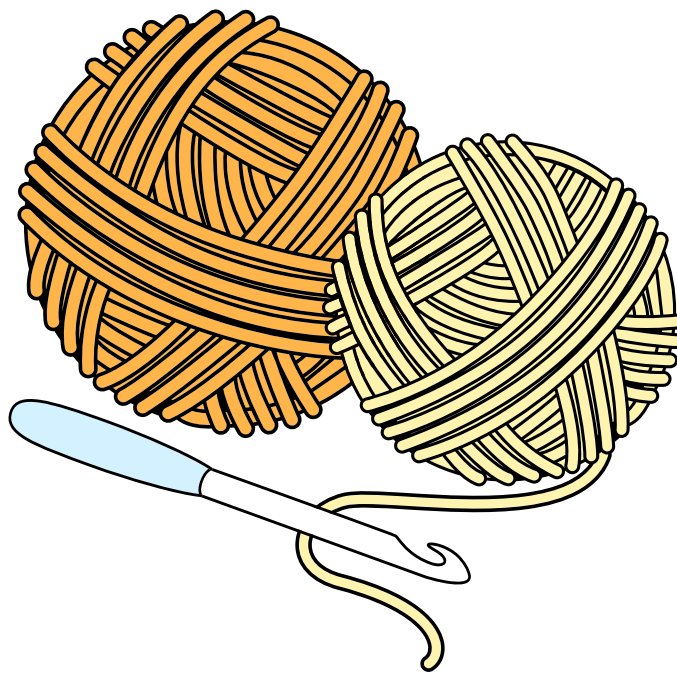
References

The Nyris 2024 abstract book. <https://www.nyris2024.fi/wp-content/uploads/2024/06/Abstract-book-Nyris2024.pdf>

Author

Merja Kylmäkoski, Ph.D., Principal Lecturer, Humak

An encounter at Nyris symposium leads to international handicraft idea exchange

Merja Kymäläkoski and Rukiye Gülerce

Meeting new people is one of the benefits of attending an international conference. The writers of this text were brought together by the 16th Nordic Youth Research Symposium (Nyris). A brief encounter was enough for discovering common academic interests and shared enthusiasm for handicrafts.

The theme of the symposium brings together researchers with similar interest

Nyris was organized by the University of Tampere in June 2024 under the theme “Youth in a Just and Fair World”. For the Finnish author, this was an occasion for presenting the preliminary results of the ongoing project called “Youth participation – A key to an inclusive society” (2023–2024) whereas for the Turkish author the symposium offered a floor for her presentation “Active participation of youth in legislative activities, the example of young members of parliament in Türkiye”.

The Finnish author learnt about this presentation from the Turkish researcher already involved in the project. After an interesting pres-

entation, it was easy to start discussion. During the symposium, it was decided that the discussions should be continued in the frame of the Youth participation project. This was a welcome solution, because the project was reaching a laborious work phase.

Handicraft is a universal interest

A shared interest in handicrafts was quickly discovered. The Turkish colleague shared her experience of working with refugee women in a project titled Knitting for Hope, a social entrepreneurship initiative founded four years ago in Şanlıurfa, Türkiye. Knitting for Hope is a women-led social entrepreneurship initiative aiming to create economic opportunities for local and

A handmade bear and a name tag. Skillful handicraft of refugee women working at the Knitting for hope project in in Şanlıurfa, Türkiye.

refugee women while fostering positive interaction and coexistence. Women participating in the project create handcrafted products such as amigurumi toys, name tags, badges and bookmarks in their own homes. The initiative follows the motto, “Women Knit Their Future with Hope,” and raises awareness while providing sustainable employment opportunities. For every product purchased, an amigurumi toy is gifted to a child in need. Prioritizing sustainability and ecology, all products are made with healthy, eco-friendly materials. The Turkish author also expressed her interest in the Finnish hobby horse toy, keppihevonen. After the symposium, the Finnish colleague shared an open-access hobby horse pattern, continuing the exchange of ideas. Then women knitted their own keppihevonen in Türkiye.

Collaboration continues

Although, the Youth Participation project is nearing its conclusion, the collaboration continues. A new project, “Enhancing Youth Resilience to Earthquakes through Digital Interventions,” led by Türkiye, has already begun. In this pro-

A toy horse made by the women of Knitting for hope based on a Finnish pattern.

ject, Knitting for Hope is also playing a role by providing eco-friendly name tags crafted by the women involved in the initiative. These name tags not only align with the project’s focus on sustainability but also symbolize the empowerment and creativity of the women behind them. Meanwhile, the Knitting for Hope initiative remains a shining example of how creative social entrepreneurship can empower women and bring communities together. Hopefully, collaboration will continue also in future, ensuring that the seeds of hope and inclusion planted at Nyris continue to grow.

Authors

Merja Kylmäkoski, Ph.D., Principal Lecturer, Humak

Rukiye Gülerce, Ph.D., President, Social Cohesion and Entrepreneurship Association

From left to right: Mona Wolf (University of applied science Cologne), Merja Kylmäkoski (Humak University of Applied Sciences), Diego Mesa (Università Cattolica del Sacro Cuore of Milan) and Anneli Haase (University of applied science Cologne) and behind the camera Daniele Morciano (University of Bari).

A field trip to youth space Kolo with international colleagues

Merja Kylmäkoski

A three-day long international conference is a great opportunity to spend time with international colleagues outside the official programme. During the 16th Nordic Youth Research Symposium (Nyris) in Tampere, I had the great pleasure of visiting the youth club Kolo with my Italian and German colleagues of the “Youth participation – A key to an inclusive society” project in June 2024.

The ideas of young people come true in Kolo

Kolo (“hole”, “cranny”, “notch”, “nook”) is the latest addition to the youth spaces in the city of Tampere. It was officially opened in January 2024. Kolo is a city run youth club which is located in one of the two major shopping centres in the heart of Tampere. Kolo has an area of 330 m² with a large open concept kitchen. The design of the space follows the ideas and the wishes of young people. For researchers, who were working in a youth participation project, Kolo was an interesting field trip destination due to the strong youth participation in the planning of the space.

Kolo is open from Wednesday to Thursday from 4 pm to 8.30 pm and on Fridays and Saturdays from 4 pm to 10 pm. The age recommendation is between 13 and 20. It is designed for young people to hang out and engage in a variety of games. They can also talk with the youth workers of the city of Tampere there. Kolo is located in the bottom floor of the shopping centre and it is protected from the curious eyes of adults and other passers-by who do not belong to its target group with stylish logo wallpaper which covers the glass windows.

In Kolo, everything is new and acquired for the space. It is a far cry from the youth places of the past few years when young people were given spaces which no longer served the needs of the other users and which were furnished with recycled furniture. Of course, this is not unprecedented in Tampere. Even before Kolo, the city of Tampere has made a point of allocating fine spaces for young people, such as Monitoimitalo dating back to the year 1911, a beautiful historical building drawn by the famous Finnish architect Wivi Lönn. A separate field trip was made to Monitoimitalo by some members of the research group.

Kolo in the international visitors' eyes

In general, Kolo and Finnish youth clubs differ from Italian youth clubs more than from German youth clubs. In Italy, the municipalities do not fund youth spaces as in Finland. From the Italian viewpoint, the Finnish practise is interesting. For Finland, the Italian practise of finding funding elsewhere is worth examining. Compared with Germany, Kolo is similar to German youth spaces. However, our German colleagues found it surprising that the guards of the shopping centre came to Kolo for a coffee break. Young people and guards enjoyed their time together, both groups side by side at complete ease.

Authors

Merja Kylmäkoski, Ph.D., Principal Lecturer, Humak

Young people need youth work during disasters

Anna Korhonen, Kati Hopiavuori and Eeva Sinisalo-Juha

We participated in an Erasmus+-project workshop called Enhancing Youth Resilience to Earthquakes in Sicily, in September 2024. The aim of this project is to better understand digital interventions and to strengthen youth resilience in the context of earthquakes.

European agreement on the reform of research assessment Finnish youth workers and earthquakes?

was asked to join this project. Our task is to help others to understand, what youth work is and how youth workers work. It might sound easy, but in reality, there are several challenges.

At first, it might be difficult to find any connection between these two. Finland is known for the unique quality of youth work as well as youth work education, which is why Humak

For youth workers, it feels natural to listen to young people and inspire them to participate. However, this way of working is not self-evident for everyone. We wanted to share some

insights about youth participation in planning the digital interventions and the role of young people in earthquakes.

What can youth work offer?

In Finland, youth work is an educational profession. The ultimate aim is to strengthen young people's sense of participation and agency, or, as some might say, their active citizenship. These are needed in earthquakes. As we wrote earlier in a Harticle, there are only 20 seconds to survive when an earthquake hits. Young people need to have strong resilience to be able to act, survive and help others. Working to strengthen resilience fits well with the ethos of youth work.

Youth workers can provide safe space for young people to learn how to deal with challenging situations and how to bounce back from difficulties.

Youth-led activities?

One of the main challenges in the workshop was the idea of youth-led activities: That the

young people could have a say about the activities. The idea of taking care of their own interests, motivation to join and finally readiness to act. We are sure some learning took place, but not enough. Luckily, we still have some more workshops in our project.

In this project, are we working together with Marmara University (Türkiye), Università degli Studi di Messina (Italy), Harran University, the Social Cohesion and Entrepreneurship Association and the Marmara Municipalities Union (all from Türkiye).

Authors

Anna Korhonen & Kati Hopiavuori are youth work professionals and Master-level Community Educator students at Humak.

Eeva Sinisalo-Juha D.Soc Sc. is a senior lecturer at Humak.

Some notes from a project kick-off meeting

Empowering Youth Workers: Strengthening European Youth Work through Synergies and Cross-Sector Collaboration

Eeva Sinisalo-Juha

The design of this project has been guided by a concern for the skills and capacity of youth workers to implement European policies and values in their work. The same ideas emerged too in my own doctoral research. Therefore, this project is both important and inspiring. In this article, I share some of my own experiences from the first meeting of the project.

Arriving directly to the dining table

The kick of meeting for the project took place in Sicily, as it coincided with the annual meeting of NINFEA, which is an Italian national umbrella organization for youth workers. It aims to foster the knowledge and skills of youth workers who work in local, national or international level. NINFEA works on research, development and training activities in the field of youth work.

When a meeting is held in Italy, food has a role to play and when the venue is in Sicily, the importance of food becomes exponentially greater. When I arrived at the hotel late at night, I was immediately directed to the dining table, where my future project colleagues already happily held their full bellies. So, my first task at this meeting was to enjoy a three-course dinner while my colleagues watched and commented on my meal.

The food makes it easy to get to know each other. As the meeting progressed, side issues related to food, when to eat, what to eat, and of course the evaluation of the meal you have just eaten.

Building a shared understanding

Between breakfasts, lunches and dinners, we got to know the project we were starting. What we are doing, who is responsible for what, what kind of excels are used to report on dif-

ferent things. This was necessary because the preparation of the project application had already started in 2023, the application had been waiting for a long time for a decision from the funding body and it had become hard to remember the objectives of the project.

The biggest change, however, was that the Hungarian university partner had to withdraw from the project and their role had to be shared with other partners. Of course, not all the details of the project are yet clear, but I believe they will gradually brighten up. Nevertheless, the most important thing at this stage is that the email addresses have become faces and eventually a project community. Finally, in August 2027, when the project ends, everything will seem just obvious.

Our partners in this project are: NINFEA National Informal and Non-Formal Education Association (Italy) as a lead partner, SOJUZ ZA MLADINSKA RABOTA SKOPJE (North Macedonia), Panellinio Somateio Symvoulon Neon (Greece), Università Cattolica del Sacro Cuore (Italy), Finis Terrae Officina dell'apprendimento (Italy) and NACIONALNA ASOCIJACIJA PRAKTICARA/KI OMLADINSKOG RADA-NAPOR (Serbia)

Author

Eeva Sinisalo-Juha, D.Soc.Sc.,
Senior lecturer Humak

Humakin hankkeet

Kiinnostaako mitä muita hankkeita Humakissa on käynnissä?

www.humak.fi

RDI-projects in Humak

Are you interested in Humak's other on-going projects?

www.humak.fi/en

What is a BIP?

BIP – Blended Intensive Programme is organized by at least three higher education institutions and supported by the Erasmus+ program. The BIP combines short-term physical mobility abroad with online elements for students and staff. (Erasmus+ Programme Guide 2024 (Version 1, 28.11.23); page 52)

Learning about sustainable youth and social work in English through BIP

Hanna-Kaisa Hokkanen and Minna Hult

During the last week of October, French, Austrian, and Finnish students and lecturers gathered in Jyväskylä to explore youth and social work in English. The week's programme included workshops, association visits, and student presentations. Naturally, the Finnish sauna experience and a little Christmas party were part of the programme.

We have listed here some feedback and comments from the participating students and lecturers, as they can best describe their experiences during the BIP.

Comments from visiting lecturers and students

Travelling as a group and meeting peers from other countries and universities has been a powerful way to enhance social and communication skills and raise intercultural awareness. Getting a taste of Austrian and Finnish cultures and professional practice through social interactions with students and teachers has been the most enriching. BIPs are a modest but solid contribution to fostering the development of European social and community work. - Marc Carletti, lecturer from Université Toulouse Jean-Jaurès, IUT Figeac, Department of Social Work

I was surprised that 10 students were eager to experience one week in Finland, one week of conversation in English with French and Finnish students. It seems essential to offer group activities and time to get to know each other. This creates a base that enables the students to work together on tasks and assignments. Finally, the students did a great job in preparing presentations on the given topics and all of them did their best to improve their communication skills in English. The general feedback was that more time for group work and free

Students participating in the BIP week. Photo: Hanna-Kaisa Hokkanen

time for self-organized activities would have been helpful. -Susanne Binder, a lecturer from the University of Applied Sciences St.Pölten, Department for Social Work

It was a very interesting and instructive week. I learned a lot about Austrian and French culture. I also got to practice English. This week was a good experience because I surpassed myself many times! If possible, I want to go to a BIP week in Austria or France. -Student

Talking about and experiencing Finland & France, Austria and the different university systems & social contexts was awesome. I enjoyed getting to know the other students & Finnish culture and associations. I liked every bit of the programme but it was very much in a short time. Thank you for the experience. -Student

Intense but not too intense

We learned that BIP allows students and staff members to participate in an intensive and rich programme in international settings. However, the organizer must also remember to leave room for unofficial discussions and free time in the programme.

Senior lecturers Marc Carletti, Susanne Binder, Hanna-Kaisa Hokkanen and Minna Hult. Photo: Andela J.

Authors

Hanna-Kaisa Hokkanen, senior lecturer, Humak

Minna Hult, senior lecturer, Humak

ekip General Assembly in Košice. November 2024, Photo: Creative Industry Košice, CIKE, Tibor Czitó & Diana Kakara Dobrescu

Open Innovation and the Policy Landscape of Cultural and Creative Industries in Europe

– Humak lessons from the first year of ekip Horizon Europe

Marcin Poprawski and Elisa Kraatari

ekip is a Horizon Europe project that aims to revolutionise innovation policies for cultural and creative industries. Humak is the Finnish partner of the consortium involved in this crucial CCIs focused European initiative. Where is the project heading after its first year?

[Ekip](#) focuses on advancing use of policy as an innovation tool within Europe's cultural and creative industries (CCI). The project aims to foster a collaborative, adaptable, open innovation based approach to policy development that addresses complex challenges across Europe's CCI ecosystems.

The pace of work in the first year of ekip was, among many other activities, filled with several policy labs, workshops, assemblies, various research activities aimed at delivering CCI policy areas and priorities, as well as testing methods and delivering tools for innovation portfolio assessments with cities. All this has strongly influenced Humak's work as a partner in the consortium.

The core framework is the ekip Policy Recommendation Engine (figure 1.), an iterative policy development approach that actively involves local and regional stakeholders. The process of formulating policies is compared to an engine where the data is analysed, prioritised and processed. The engine consists of three main activity strands: 1) Identification, Prioritization, and Investigation of policy needs; 2) Formulation and Testing Ecosystems to assess policies in real-world settings; 3) Outreach to engage stakeholders across various ecosystems (figure 2.).

In ekip first year Humak was responsible for the coordination of a Policy Landscape Analysis completed in the research package co-created with colleagues from Delft University of Technology, The University of Edinburgh and Technopolis Group Belgium consultancy. The Finnish team contributed also to the report related to CCIs and City open innovation ecosystems assessment and the creation of Innovation Tools Supporting Policy Recommendation Implementation in City ecosystems. This was done together with Lund University, Future by Lund, City of Rotterdam, City of Design in Saint-Etienne and the Creative Industries Kosice. Humak also contributed to three general assemblies of the partners consortium in Brussels, Thessaloniki and Kosice. In August 2024, Humak team organised a roundtable discussion on the theme of "Innovation Policy and Cultural Policy relations" at the biannual largest international cultural policy research con-

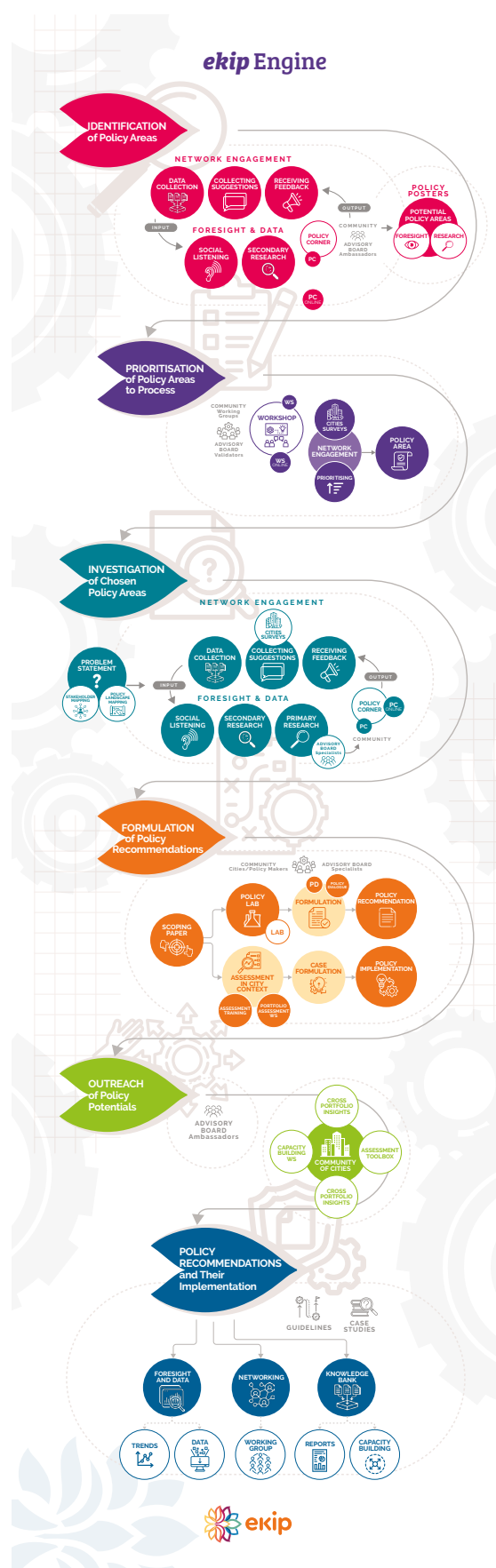

Figure 1. the ekip engine. The new Innovation Policy Platform for the Cultural and Creative Industries in Europe.

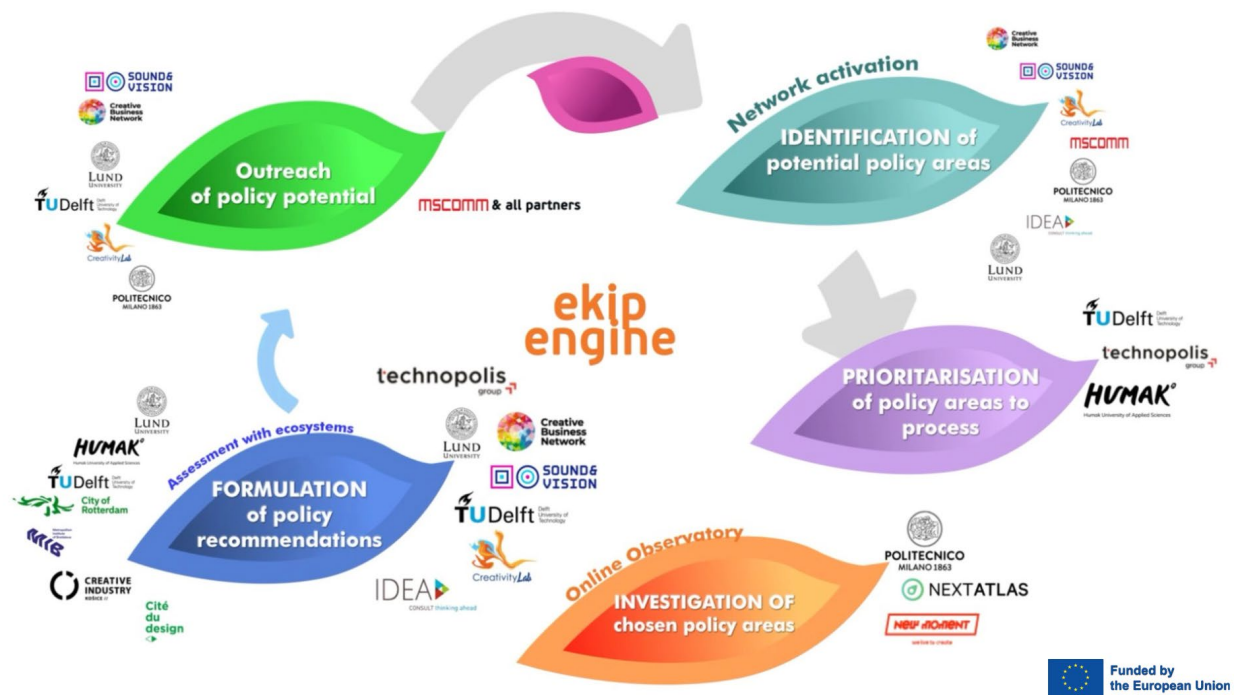

Figure 2. the ekip engine and the partnership

ference (ICCPR), that was held in Warsaw – this event was contributed by experts from EU countries, the UK, South Korea and Australia. Humak representatives were also invited to share their work outcomes during conference presentations in Ghent at the opening of the Flamish Presidency in the EU and at the panel discussion in Thessaloniki during the “Beyond” conference.

The Policy Landscape Analysis curated by Humak provides an overview of Cultural and Creative Industries (CCI) policy development in the European Union. It looks at CCI policies with regard to policy framing, where CCI are discussed as an administrative and political concept. In general, this task serves in building basis for further tasks of the ekip on data gathering, impact analysis of policies and achieving better, analytical understanding of policy developments with regard to CCIs and innovation.

In the ekip Policy Landscape Analysis’ authors from Humak presented the key context of CCI policies as a domain situated between innovation and cultural policies and explain the nexus between innovation and cultural policies as the practical context of the policy frameworks for CCI. It looks at both EU level of policymaking but also in relation the national level of CCI

policies with an overview of the 11 EU Member States and Scotland (countries that has representation in ekip) and beyond to the subnational and local levels. It also returns to the discussion of different CCI policy frameworks with attention to some of recent policy prioritisations and programmes that can be seen as potential themes for CCI-led innovation.

In the conclusions authors from Humak note that the importance of Cultural and Creative Industries policies is quite widely recognised at the EU level, and that it supplies a meaningful leverage to national and subnational levels at times when either instrumental or intrinsic, or both, value of culture would crave extra backing. Recalling the ecosystem-thinking and open innovation approach that entail understanding of complex wholes with various interdependencies it is good to note that akin to such phenomena are the different policy processes and frameworks and political structures.

The cultural and creative industries as a policy concept is precisely where cultural policy and innovation come together. The history of the creative industries is a kind of expression of various attempts to interconnect or at least create synergies between innovation and culture. Innovation policies and cultural policies might

ekip General Assembly in Košice. November 2024, Photo: Creative Industry Košice, CIKE, Tibor Czitó & Diana Kakara Dobrescu

seem different at a first glance, but there are key areas where they overlap. By bridging the gap between these, we can create policies that benefit society and support cultural professionals and creative industries

In the [interview with Lund University and Humak UAS experts](#), the contributors to the ekip hope that in the future we may see policies evolve to provide more unified support across sectors, moving away from the traditional silos of cultural and economic departments dealing with cultural and creative professionals. The outcome will also test whether it is realistic to imagine a revolution in the way both cultural and innovation policies work together. And how subsidies and support are distributed, with creative professionals receiving not only cultural funding but also business support. The key will be to create spaces where innovators and creators can meet, openly exchange ideas, scale up and bridge the gap between different worlds, find a common language, collaborate effectively and validate that policy gap bridging. The ekip collaborative platform deals with complex innovation processes involving many

stakeholders. Collaborative innovation policies are crucial for the CCIs to thrive, but also to be able to successfully address big challenges like the Green Deal, Digital transformation, and Inclusion. Ekip will follow open innovation principles, making collaboration, learning, and scaling easier and faster. Ekip is now about to map and categorise 100 policy areas and process at least 13 of them through the whole engine and generate recommendations.

Authors

Marcin Poprawski, PhD, Senior Lecturer, Humak UAS

Elisa Kraatari, PhD, Researcher, Humak UAS

Erasmus+ Mobility are Back

Kim Lindblad

Year 2024 has in many ways been a great year when it comes to international exchanges at Humak. Finally, it feels like the operational environment is back where it used to be before Covid-19. We can see a great interest in Erasmus+ Blended Intensive Programmes, and an increasing interest in the traditional longer mobilitis among our students.

Global Talent Open Badge Launch

In autumn 2024, Humak launched the Global Talent Open Badge for students, to stress the importance of gaining global skills as an important component of professional skills needed in today's world of work. The badge works as an indicator to future employers, showing that the person holding the badge, among other things, possesses strong skills in foreign languages, as well as experience in working or studying abroad. We believe that the badge will have a positive impact on the number of students seeking possibilities for longer study and internship mobilities. So far, we are pleased to see a positive trend in growing numbers of students grabbing this possibility.

Lecture and Staff Mobility as Promoter of Student Mobility

Not only our students have the need to develop strong global skills. That is very much needed for many of the staff members too. Due to this, staff members are encouraged to apply for mobility periods at our partner universities. At Humak we strive to get a diverse group on staff members to grab this possibility. This of course supports their own professional development, but also provide them useful tools to coach students to go on mobility periods. Many lecture mobilities have been carried out with student groups, together attending Blended Intensive Programmes at partner universities. It is clear that there is a correlation between lecture and student mobility numbers.

Erasmus+ Programme Offering

As important as to offer students the possibility to study abroad, is to offer international learning environments at our own campuses. One important component of this is to attract Erasmus incoming students to our campuses. At our campus in Helsinki, we offer Erasmus programmes in all three fields in which we offer education. It is great to see that these programmes again are attracting an increasing number of students from our Erasmus partner universities. The programmes are integrated in the courses taken by our degree students, meaning that we are able to offer great opportunities for degree students and exchange students to interact and study together. This is a feature that is beneficial for both groups of students.

In order to ensure that we are able to offer international learning environments, also for students studying at our other campuses, we strive to organize Erasmus+ Blended Intensive programmes at the other campuses. Our enthusiastic lecturers have been very enthusiastic about the possibility that this mobility instrument allows. The intensive programmes arranged at our campuses have been especially popular among students who do see the importance of expanding their global skills, but do not have the possibility to travel abroad.

Author

Kim Lindblad, Manager of International Affairs, Humak

Representatives from the StudyEU Amber Road Alliance met at Burgenland UAS in September 2025 to set the following steps for their alliance.

International Year of Excellence

Kim Lindblad

One of the main goals for Humak's international activities in year 2024 was to submit a successful European University Initiative application. Together with 8 other universities we were able to submit a strong application granted Seal of Excellence, but unfortunately no funding for launch of our alliance, StudyEU Amber Road, was granted. The Seal of Excellence still gives us as strong mandate to initialize our cooperation even without the funding.

Active Search for Funding for RDI-activities

Together with the partner universities of our alliance, University of Applied Sciences Burgenland, Riga Stradins University, The Pontifical University of John Paul II, UAS Magdeburg-Stendal, Pan-European University Prague, University of Novo Mesto, University of Teramo and University VITEZ, we are now actively looking for funding instruments that will support us to launch some of our planned activities. At the time of writing, we are working on several project applications that could offer funds for activities planned for our alliance.

Mobility Instruments Allow us to Get to Know Each Other

During 2024 we have already made use of Erasmus+ mobility funding to get both members of staff and students to meet. Through staff and lecture mobilities we have been able to get to know each other's institutions better, which supports us when defining common interests, strengths and how we together are able to bring added value to our universities. We have also managed to offer exchange periods, both Blended intensive programmes and longer mobility programmes, to each other's students. This is an important step towards being able to identify potential common future training programmes that we could offer as an alliance.

Launch of StudyEU Amber Road Staff Week

Through active discussions with all partners, we have decided to launch the concept of StudyEU Amber Road Staff Week in spring 2025. We wish to attract participants from all partner universities with the goal to benchmark and identify how to develop common ways of offering our internal services, everything from student administration to communication. Finding common ways of working, both administrative and pedagogical, will lay the foundation for fruitful future cooperation. Humak will have the

honour to host the first staff week in the beginning of April, 2025, and want to wish staff members from all StudyEU Amber Road partners welcome.

Looking Ahead

At Humak we, together with all eight alliance partners, are committed to strategically work together according to our vision to create a pioneering, student-driven, and fully engaged European University that serves as a dynamic hub of a vibrant knowledge ecosystem connecting future professionals and the world of work and acts as a driver for the regional economy along the historic Amber Road.

We firmly believe in being successful together.

Author

Kim Lindblad, Manager of International Affairs, Humak

Towards more responsible research assessment

Konsta Ylimaunu

Research assessment has long been based on quantitative indicators, such as the number of articles published and their impact factors. However, in recent years discussions have highlighted the need for a more responsible and holistic approach. Responsible evaluation implies, for example, a balance between qualitative and quantitative methods, recognition of the diversity of academic work, respect for the specificities of disciplines and appreciation of open science practices. Reforms are needed not only to promote gender equality, but also to take account of the need for more diverse careers and academic working environments.

European agreement on the reform of research assessment

A key part of the reform of research assessment at Humak is the Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA) cooperation. In 2022, the European Commission proposed an initiative for a common agreement to reform research assessment in Europe. The aim of agreement is to develop diversity, transparency and non-discrimination in research and its assessment, which in turn will strengthen the quality and impact of science and research. Humak signed the agreement in summer 2023 and became part of the CoARA community.

CoARA aims to promote the implementation of the agreement and the reform of research assessment practices. It aims to support research organisations in their reform efforts and provide a forum for information exchange and shared learning. The agreement contains four core commitments to guide evaluation: recognising the diversity of research careers, emphasising qualitative methods in evaluation, committing to move away from the inappropriate use of publication-based measures and organisational ratings in research evaluation.

CoARA - working together for responsible evaluation

In line with CoARA cooperation, Humak has developed its own action plan to reform research evaluation, which was published in summer 2024. While CoARA has created guidance to support the action plans, each organisation develops its own plan based on its own needs. Humak's action plan focuses on the development of responsible research and researcher evaluation in the organisation's processes and guidelines. The aim is to experiment with new approaches and criteria, and to create clear career paths for both researchers and other RDI staff. Supporting measures such as up-to-date communication, staff training and cooperation at national and international level are also central in achieving the objectives.

CoARA National Chapters have been established across Europe to promote cooperation and share best practice. In Finland, the

CoARA National Chapter is coordinated by the Federation of Finnish Learned Societies (TSV). Through this chapter, Humak contributes to the development of research assessment at national level.

The reform of research assessment is an important step towards a more accountable and high-quality scientific community. Consortia such as CoARA provide concrete tools and support to research organisations in implementing these reforms. The aim is that the reformed research assessment will better meet the needs of researchers and research communities, improve the impact of research and strengthen the fairness and equity of academic work.

Author

Konsta Ylimaunu, RDI Specialist
Humak University of Applied Sciences

Research security is a balancing act

Konsta Ylimaunu

In today's increasingly interconnected academic world, research security has become a critical concern for institutions across Europe. In response to growing risks to research integrity, the European Commission and the Council of the European Union have issued recommendations to help research organizations manage security risks. These guidelines emphasize transparency, collaboration, and institutional autonomy while addressing the challenges posed by international research partnerships and potential foreign interference.

Implementing research security in Finnish universities

The EU recommendations reflect the shifting global landscape, where geopolitical tensions and hybrid threats can undermine the integrity of research. Open science and international cooperation are fundamental to scientific progress, but they come with the risk of misuse of critical knowledge and technology. The recommendations encourage research organizations to adopt comprehensive risk management frameworks and engage in peer learning to better navigate these evolving threats.

In Finland, universities and universities of applied sciences, including Humak, are proactively aligning with these EU guidelines. Although Humak's approach to research security is to remain as open as possible, it involves a constant balancing act between fostering international collaboration and safeguarding research, researchers, and the institution from unwanted risks. This approach must be tailored to the institution's size and resources, ensuring that key areas such as reputation, quality, and security are well-managed. The focus is on managing, rather than avoiding, risks.

Key focus areas for Humak's research security

At Humak, improving research security involves several key areas. First, a thorough and systematic due diligence process is essential before entering into partnerships. This includes background checks on potential partners, with varying levels of scrutiny depending on the type of organization and the country involved.

Second, sensitive data and infrastructure are managed on a "need-to-know" basis, restricting access to crucial information to those directly involved. Third, Humak is committed to protecting its staff from undue pressure, ensuring a secure and non-discriminatory work environment. This is particularly important given international laws that may compel foreign nationals to share sensitive information with their home countries. These considerations are also critical during recruitment processes. Additionally, having solid, comprehensive pro-

cedures, so-called exit plans, ready for various situations is essential in case damage has already occurred.

This all requires a delicate balancing act. While adopting a risk-based, country-agnostic approach, it's important to avoid discrimination and stigmatization. These measures help create an environment where open research and security coexist without compromising academic freedom.

As the landscape of international research continues to evolve, maintaining research security will be crucial for sustaining trust and excellence in academic collaboration. In recent years, we have seen a true shift in the EU discourse on openness and research collaboration. The European Commission's future orientation in research, development, and innovation (RDI) policy is leaning more towards collaboration with like-minded countries, particularly in risk-related fields. This shift is also important to consider merely from a research funding perspective while building international networks as open as possible.

Author

Konsta Ylimaunu, RDI Specialist
Humak University of Applied Sciences

Photo: Stockholm University

Enhancing the training of deaf sign language interpreters: A collaborative effort between Humak and the University of Stockholm

Sign language interpreter trainers from Stockholm University learning about the training of deaf sign language interpreters in Humak.

Outi Kuvaja

We had the pleasure of welcoming guests from Stockholm University at the end of February 2024 to learn about the training of deaf sign language interpreters at our institution. Humak is the only institution in Finland that trains deaf sign language interpreters. Humak has been training deaf sign language interpreters since 2001. So far, 10 deaf sign language interpreters have graduated from our programme.

Training deaf sign language interpreter students

In autumn 2023, Stockholm University launched a new degree programme in interpreting for students whose first language is Swedish sign language. In practice, this new programme means that some of the sign language interpreter students will be deaf. SL interpreter trainers from Stockholm University requested the opportunity to visit us to hear our thoughts, ideas and experiences about training deaf interpreter students. They were interested in, for example, how to organise interpreter training, especially exercises during lessons, for both deaf and hearing students at the same time.

During their visit, our colleagues from Stockholm University met lecturers and attended lessons. As this was a study trip and a benchmarking trip, ideas and thoughts on the training of deaf interpreters were exchanged both ways. The Stockholmers had their ideas and plans confirmed, and we had our visions and implementations confirmed. We identified similar challenges and opportunities in our discussions.

Curriculum design and implementation planning

As Humak has been training deaf sign language interpreters for more than 20 years (since 2001), we have had the opportunity to develop many curricula that have considered the objectives and contents of the courses from the perspectives of both deaf and hearing students. We have also been involved in the Erasmus+ project Developing Deaf Interpreting, in which Humak had responsibility for producing a recommendation for a curriculum for deaf interpreters.

The most recent curriculum for sign language interpreter training at Humak is from 2023. Its objectives and contents reflect the understanding and know-how that has been accumulated over the years about what it means to train deaf sign language interpreters. Or, rather, what it means to train both deaf and hearing interpreters. This understanding is most clearly reflected at the curriculum level for example in the following definitions: the source language of interpretation is Finnish sign language and/or the target language of interpretation is Finnish sign language. Such specifications do not take a stand on the student's hearing or any other working languages and methods, instead it is about training interpreters for Finnish sign language. Such specifications give lecturers who deliver lessons the flexibility to design implementation plans that serve both deaf and hearing students.

One of the most important principles for designing and implementing interpreting exercises is ensuring that deaf students, in particular, do not perceive themselves as training material or "walking dictionaries". They should see themselves as sign language interpreter students. It is important for us to design and implement exercises that genuinely feel like interpreting practice for our deaf students, allowing them to feel that their interpreting skills are improving equally.

Author

Outi Kuvaja, MEd, Senior Lecture,
Humak University of Applied Sciences

Kansainvälisten konferenssien tuomaa: Tietoa, taitoa ja turvaa tulevaisuutta varten

Pekka Vartiainen

Euroopan kulttuurituotannon ja -politiikan verkoston Encatcin 32. vuosikonferenssi pidettiin syyskuussa 2024 Italiassa, Leccen historiallisessa barokkikaupungissa. Konferenssin teemana kulki kysymys kestävästä tulevaisuudesta ja kulttuurialan mahdollisuuksista vaikuttaa sen toteutumiseen. Osallistujia oli lähemmäs 200 eri puolilta maailmaa: tutkijoita, opettajia, opiskelijoita, tuottajia, taiteilijoita ja luovilla aloilla työskenteleviä. Aiempien konferenssien tapaan kolmipäiväinen tapahtuma antoi osallisille hyvän katsauksen siitä, mitä kulttuurituotannon alalla nykyään tapahtuu ja mistä siellä keskustellaan.

Encatc 32 vuotta

Kulttuurialan toimijoita yhteen sitovana organisaationa Encatc (European Network on Cultural Management and Policy) tarjoaa paljon muutakin kuin tuttujen ja tuntemattomien vuosittaisia kohtaamisia. Verkoston historia ulottuu vuoteen 1998, jolloin se virallisesti perustettiin, mutta pohjatyötä oli tehty jo vuosia aiemmin. Vuonna 1987 taiteen tuotannollista koulutusta antavat tahot kokoontuivat Hampuriin puimaan Euroopan kulttuuriministereiden laatimaa aloitetta kulttuurialan koulutuksen kehittämiseksi. Kolme vuotta myöhemmin Barcelonassa kulttuurituotannosta keskusteltiin jo laajemmin EU-tasolla. Ensimmäinen Encatcin konferenssi pidettiin vuonna 1992 Varsovassa.

Järjestön pääpaikka on vaihtunut moneen kertaan, Ranskasta Tanskaan, ja lopulta vuonna 2003 Belgian Brysseliin. Verkoston pääasiallinen ympäristö on kuitenkin aina ollut verkko. Järjestön verkkosivuja selaamalla voi myös hyvin todeta, miten monipuolisella tavalla sekä

sen jäsenistöä että ulkopuolisia nykyään palvelee. (<https://Encatc.org/en/>)

Encatc saa rahoituksensa jäsenmaksujen ohella UNESCOlta ja EU:lta, joten se osallistuu myös aktiivisesti näiden kautta tapahtuvaan kulttuurialan ja -politiikan vaikuttamistyöhön. Se on mukana useissa kansainvälisissä projekteissa, kokoaa alan tutkimusta ja koulutusta palvelevaa tietoa, järjestää jäsenistölleen avoimia seminaareja, työpajoja, keskustelutilaisuuksia ja vierailukäyntejä sekä julkaisee säännöllisesti raportteja ja tutkimuksia alaa määrittävistä aiheista. Viime vuosina kirja- ja artikkelisarjan kupeeseen on tullut myös oma video- ja podcast-tuotanto. (<https://encatc.org/en/about-us2/>)

Kansainvälistä yhteistyötä Encatc tekee niin pohjoisamerikkalaisen AAAE:n (Association of Arts Administration Educators) kuin Taiwanin vastaavan tahon (Association of Cultural Policy Studies) kanssa.

Jäseniä järjestössä on lähemmäs 160. Useimmat niistä ovat oppilaitoksia, organisaatioita ja yrityksiä yli 40 maasta. Suomesta Encatciin kuuluvat kaikki keskeisimmät kulttuurituotannon ja -politiikan tutkimusta ja koulutusta tarjoavat oppilaitokset ja instituutiot. Humak on ollut mukana vuodesta 1999.

Digitalisaatiosta tekoälyyn ja maailman tilaan

Encatcin aktiviteetteja pyörittää noin viiden henkilön toimisto, mutta toiminnan näkyvintä puolta ovat aina edustaneet eri puolilla Eurooppaa järjestetyt vuosikonferenssit. Pikainen silmäys teemoihin, joista Lontoossa, Antwerpenissä, Brnossa, Valenciassa, Bukarestissa, Dijonissa tai Helsingissä on keskusteltu viime vuosien aikana, kuvastaa alan ja laajemminkin kulttuurimme tilaa tässä ja nyt sekä tulevaisuudessa.

Vuoden 2010 konferenssissa ("Can I Google it?") kaiveltiin vielä digitalisaation lähtökuoppia, mutta jo seuraavana vuonna Helsingissä päästiin eteenpäin tutkailemaan alan tulevia teknologioita, taloudellisia ja sosiaalisia kehitysnäkymiä ("Culture Forecast"). Verkostojen rakentaminen (Lontoo 2012: "Networked Culture"), koulutus (Antwerpen 2013: "Rethinking Education on Arts and Cultural Management") ja talous (Brno 2014: "Arts and Culture: Is it just about money?") muodostavat kulttuurituotannon peruspilarit, joiden pedagogista kantavuutta päästiin noissa tapaamisissa arvioimaan yhä kiivaammin moninaistuvan toimintaympäristön pohjalta. (<https://encatc.org/en/events/past-events/>)

Kun John Holden saapui vuonna 2015 puhumaan Italian-konferenssiin kulttuurista ekologisena järjestelmänä (<https://www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/03/Holden-Ecology-of-Culture.pdf>), keskustelujen suunta painottui riskien hallintaan (Valencia 2016) ja seuraavien kolmen vuoden aikana kestävä kehityksen ja kulttuuriperinnön vaalimisen tematiikkaan.

Korona-aikana 2020–2021 konferenssit siirtyivät kokonaan etäyhteyksien varaan. Belgiassa vuonna 2022 syöksyttiin takaisin arkeen, ja ydinkysymyksenä kulki huoli kansainvälisen yhteistyön rakentamisesta epidemian jälkeisen ajan maailmaan. (<https://encatc.org/en/about-us2/>)

Kolmen viime vuoden aikana ilmastomuutos, sodat ja teknologinen kehitys tekoälyineen ovat aihepiireinä hallinneet konferenssien sisältöjä. Kun puhutaan kulttuurista ja kulttuurituotannosta, puhutaan maailman tilasta. Encatcin kohdalla pyrkimys on löytää ratkaisuja ja rakentaa parempaa huomista.

Lähteet

Encatc. (n.d.-a). Haettu 8.10.2024 osoitteesta <https://Encatc.org/en/>.

Encatc. (n.d.-b). How we work? Haettu 8.10.2024 osoitteesta <https://encatc.org/en/about-us2/>.

Encatc. (n.d.-c). Past Events. Haettu 8.10.2024 osoitteesta <https://encatc.org/en/events/past-events/>.

Holden, J. (2015). The Ecology of Culture. A Report commissioned by the Arts and Humanities Research Council's Cultural Value Project. <https://www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/03/Holden-Ecology-of-Culture.pdf>

Kirjoittaja

Pekka Vartiainen, yliopettaja,
kulttuurituotannon vahvuusala, Humak

Kansainvälisen osaamisen kehittäminen Erasmus+-ohjelmassa – oppia Brysselistä ja Utrechtista

Päivi Mäntyneva ja Sikke Leinikki

Monikulttuurisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä ja verkostoissa toimiminen edellyttää niin opiskelijoilta kuin henkilöstöltä ja opettajilta uutta osaamista. Erasmus+-ohjelma on väylä avartaa kansainvälistä osaamista, luoda yhteyksiä ja kehittää koulutuksen laatua. Vierailimme työelämävaikuttamista toteuttavissa organisaatioissa Brysselissä Belgiassa sekä ammattikorkeakoulussa HU Utrechtissa Alankomaissa. Erasmus+-liikkuvuusvaihtomme toteutui 9.–12. syyskuuta 2024. Tavoitteenamme oli luoda kansainvälisiä yhteyksiä koulutukseen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Brysselistä oppia eurooppalaiseen työelämävaikuttamiseen

Euroopan unionilla on työelämäsääntelyyn merkittävää ohjausvaikutusta, josta esimerkkeinä ovat asetukset, direktiivit ja avoin koordinaatio TKI-rahoitustoiminnan muodossa. Vierailimme FinUnionsissa ja EK:n Brysselin toimistossa. FinUnions on suomalaisten palkansaajakeskustajien SAK:n ja STTK:n EU-edustusto Brysselissä. EK puolestaan on suomalaisten yrittäjien edustaja. Nämä edustustot ovat esimerkkejä siitä lukuisten järjestöjen poolis-

ta, joka teoillaan ja vaikuttamistyöllään toimii jäsenistönsä puolestapuhujana Brysselissä. FinUnionsissa keskustelimme muun muassa viimeaikaisista aloitteista ja direktiiveistä, kuten vähimmäispalkkadirektiivistä, alustatalousdirektiivistä, yritysvastuudirektiivistä ja tekoälyn sääntelyä koskevasta direktiivistä.

EK:ssa kuulumme, miten kattavasti vaikuttamistyötä toteutetaan niin horisontaalisesti kuin vertikaalisesti lainsäädännön valmistelun eri vaiheissa. Myös Työelämäasioiden strategisen EU-agendan (2024–2029) sisällöt olivat esillä.

Järjestöistä voi aueta harjoittelumahdollisuuksia korkeakouluopiskelijoille, vaikka jatkuvaa harjoitteluyhteistyötä ei olekaan. Suomalaisia kannustetaan myös hakemaan töihin Brysseliin Euroopan unionin toimielimiin. Päivän päätteeksi vierailimme EU:n parlamentissa.

Innovatiivista oppimista ja tutkimusta Utrechtissa

Vierailun aikana tapasimme väkeä koulutuksesta ja tutkimusryhmistä, opiskelijoiden osallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaavia henkilöitä sekä opiskelijoita. Keskustelumme liittyivät niin koulutukseen, opiskelijoiden hyvinvointiin, tutkimustyöhön kuin molempien maiden yhteiskunnalliseen tilanteeseen. Huolimatta korkeakoulun suuruudesta – 18 koulutusohjelmaa, noin 40 000 opiskelijaa – Humakissa ja HU Utrechtissa on myös yhtäläisyyksiä. Molemmissa voi opiskella yhteisöpedagogiaa sekä ammattikorkeakoulussa että ylemmässä ammattikorkeakoulussa (Community Developer, Master-Program, 60 op). Yksi ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintokoulutuksista pohjautuu osallistavan toimintatutkimuksen lähestymistapaan. Se koostuu kokonaisvaltaisista moduuleista, joissa läpileikkaavina juonteina ovat kuusi kompetenssia: voimaannuttaminen, yhteisyys, johtamisosaaminen, yrittäjämäisyys, uuden tiedon tuottaminen tutkimuksellisesti ja innovatiivisuus. Moduulien oppimistehtävät voivat olla osa portfolio-opinnäytetyötä. Opinnäytetyö saa sisältää kirjallisen tuotoksen ohella vaikkapa dokumentin, videon, tapahtuman järjestämisen tai yhteisöllisen esityksen.

Decent Work -tutkimusryhmässä keskiössä ovat sosiaalinen koheesio, YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, innovaatiotoiminta, sosiaaliin tarpeisiin vastaaminen, osallisuuden edistäminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen. Osallisuus työelämään, työhyvinvointi ja sosiaalinen yrittäjyys ovat esimerkkejä tämänhetkisistä tutkimuksellisista teemoista.

Vierailut Brysselissä ja Utrechtissa innoittivat uusia ajatuksia koulutus- ja tutkimusyhteistyöhön. Tavoitteena on, että lähitulevaisuudessa Humakissa voi perehtyä sekä työelämän laatuun EU:n perspektiivistä että vaikuttajaorga-

nisaatioiden toimintaan. Korkeakoulujen hankeyhteistyöllä on mahdollisuuksia edelleen kehittää laatua ja kansainvälistymistä.

Mitä seuraavaksi?

Vierailut Brysselissä vahvistivat ajatusta koulutus- ja tutkimusyhteistyöstä. Tavoitteena on, että lähitulevaisuudessa Humakissa voi perehtyä myös työelämävaikuttamiseen ja työelämän laatuun EU:n näkökulmasta sekä suomalaisten vaikuttajaorganisaatioiden toimintaan Brysselissä. HU Utrechtin -vierailun tapaamiset ja keskustelut synnyttivät ajatuksen yhteisestä kansainvälisestä hankkeesta, jota kohti yhteistyö jatkuu.

Lähteet

Arene (2022). Suositus ammattikorkeakoulujen yhteisistä kompetensseista ja niiden soveltamisesta. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Haettu 11.11.2024 osoitteesta <https://arene.fi/julkaisut/suositus-ammattikorkeakoulujen-yhteisista-kompetensseista-ja-niiden-soveltamisesta-2022/>.

HU Utrecht (n.d). Impact your future. Haettu 11.11.2024 osoitteesta <https://www.internationalhu.com/>.

FinUnions (n.d). FinUnions on suomalaisten palkansaajakeskusjärjestöjen SAK:n ja STTK:n EU-edustusto Brysselissä. Haettu 11.11.2024 osoitteesta <http://finunions.org>.

EK (n.d). EK suomalaisten yritysten asialla Brysselissä. Haettu 11.11.2024 osoitteesta <https://ek.fi/tietoa-meistamika-on-ek/ek-brysselissa/>.

(Erasmus+). Erasmus+ korkeakoulutukselle (n.d.). Erasmus+ korkeakoulutukselle on Euroopan unionin vaihto- ja yhteistyöohjelma korkeakouluille vuosille 2021–2027. Haettu 11.11.2024 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/kehittaminen-ja-kansainvalisyys/erasmus-ohjelma-2021-2027/erasmus-korkeakoulutukselle>.

Research Groups (n.d). Research Group, Decent Work. Haettu 11.11.2024 osoitteesta <https://www.internationalhu.com/research/decent-work#Onderzoekslijnen>.

Kirjoittajat

Päivi Mäntyneva, yliopettaja, Humak

Sikke Leinikki, tiimivastaava, Humak

Kuva 1. FH Burgenland, vasemmalta oikealle: Päivi Timonen ja Pia Lundbom Humakista, Georg Pehm ja Nadja Rathmanner FH Burgenlandista.

Kokemuksia Weiterbildung Burgenlandista

Pia Lundbom ja Päivi Timonen

Kesäkuussa 2024 vierailimme FH Burgenlandissa Eisenstadtissa Itävallassa. Tavoitteenamme oli muun muassa tutustua verkkopedagogisiin käytäntöihin. Vierailumme ohjelma sisälsi paljon tapaamisia, jotka kiinnittyivät meidän molempien työtehtäviin eri tavoin. Vierailu oli kaiken kaikkiaan erittäin opettavainen ja hyödyllinen. Käsitlemme tässä tekstissämme muutamia vierailun aikana tekemiämme havaintoja ja kokemuksiamme. Keskitymme ennen kaikkea nyt yhden Burgenlandin sisäryrityksen, Weiterbildung Burgenlandin, tapaamisissa tekemiimme havaintoihin.

Amber Roadin varrella

Humakin kytkös Burgenlandin ammattikorkeakouluun (FH) liittyy Amber Road -yhteistyöhankkeeseen. Burgenlandilla on toimintaa kahdella paikkakunnalla, Eisenstadtissa ja Pinkafeldissä. Burgenlandin ammattikorkeakoululla on kolme sisäryitystä: Weiterbildung Burgenland, Forschung Burgenland ja Akademie Burgenland.

Burgenlandin ammattikorkeakoulun toimitusjohtaja Georg Pehm toivotti meidät tervetulleiksi. Tutustuimme kampuskokonaisuuteen hänen johdolla pienellä kierroksella (kuvat 1 ja 2).

Verkko-opetus kurkistelee myös Itävallassa

Weiterbildung FH Burgenland toteuttaa yhteistyössä partneriorganisaatioidensa kanssa erilaisia tutkinto-ohjelmia. Sillä on tällä hetkellä 12–13 kumppania, joiden vastuulla varsinaiset tutkinto-ohjelmat ovat. Opiskelijoilla, joita on noin 6 500 Weiterbildung-yksikön puolella, on yksilöllinen opiskelusuunnitelma. Koulutuksissa tutkielma esitellään suullisesti, ja sen päälle järjestetään vielä loppukoe. Koulutusten verkkokursseista vastaa yhteistyökumppani, mutta Weiterbildung-yksikön henkilöstö tarkistaa

Kuva 2. Burgenlandin ammattikorkeakoulun studiotila.

käsikirjoitukset ja suunnitelmat, hyväksyy opin-
näytetyöideat, osallistuu opinnäytetöiden arvi-
ointiin sekä myöntää tutkintotodistukset.

Opiskelijat ovat työelämässä, eikä heillä tar-
vitse olla aiempaa korkeakoulututkintoa voi-
dakseen opiskella Weiterbildungin toteut-
tamissa ohjelmissa. Kun opiskelija valitsee
tutkinto-ohjelmansa, hän opiskelee sen mukai-
sesti. Opiskeluympäristönä eri ohjelmissa on
Moodle. Kurssit toteutetaan lähes samanlaisi-
na. Verkko-opetuksessa käytetään paljon 5–7
minuutin videoita, joissa käsitellään pääasiat
– pelkät päälinjat. Ammattikorkeakoulun opin-
noissa Moodleen voidaan myös tallentaa sekä
ladata tallenteita. Weiterbildung-yksiköllä ei
kuitenkaan ole luentotallenteita. Opiskelijat ovat
palautteissaan tuoneet esille, etteivät he ha-
lua pitkiä tallenteita. Weiterbildung-yksikössä
opiskelijat maksavat opinnoistaan, ja siksi hei-
dän palautteitaan kuunnellaan tarkasti. FH
Burgenlandissa verkko-opetuksen tarjonta on
tutkintoon johtavassa koulutuksessa hieman eri-
laista kuin liiketoiminnassa. Tutkintoon johtavas-
sa AMK-koulutuksessa Burgenlandin amat-
tikorkeakoulussa Moodle-oppimisympäristöä
hyödynnetään osin enemmän materiaalipankki-
na kuin varsinaisena aktiivisena oppimisympä-
ristönä.

Käytännössä MBA-tutkinnon jälkeen ei ole mahdollisuutta jatkaa jatkotutkintoon

Weiterbildung-yksikön tutkinnot ja varsinais-
en ammattikorkeakoulupuolen tutkinnot eivät
eroa toisistaan. Tutkinnot verkossa ovat opis-
kelijoille maksullisia, kun taas ammattikorkea-
koulun tutkinnot lähiopetuksessa ovat mak-
suttomia. Koska Burgenlandin osavaltio tukee
taloudellisesti ammattikorkeakoulun opetusta,
on ollut olennaista pystyä erottamaan nämä
toisistaan. Weiterbildung-yksikkö ei järjestä
ohjelmiin opettajia, vaan kumppaniorganisaat-
iot huolehtivat opetuksesta.

Weiterbildung-tutkinnoissa opinnäytetyö on
osalle opiskelijoista iso shokki, koska siihen täy-
tyy lukea ja kirjoittaa. Akateemisen kirjoittami-
sen ja lukemisen täytyy siis olla hanskassa. Se
on osalle vaikeaa, kun he ovat tulleet työelä-
mästä opiskelemaan MBA-tutkintoa (eikä to-
dellakaan kaikilla ole aiempaa alempaa kor-
keakoulututkintoa).

Weiterbildung-yksikön tutkinto-ohjelmiin on
palkattu tutoropiskelija, jolle opiskelijat voivat
varata Teams-aikoja, mikäli heillä on opiske-
luun liittyviä kysymyksiä. Partneriorganisaatio
sopii tutoropiskelijoiden kanssa toiminnasta, ja

Kuva 3. Kuvassa vasemmalta oikealle: Päivi Timonen (Humak UAS), Andrea Trink (FH Burgenland) ja Pia Lundbom (Humak UAS).

usein yhdellä tutoropiskelijalla saattaa olla parikin tutoroitavaa ohjelmaa. Tutorina toimivalta täytyy olla koulutus alalta – hän ei voi toimia roolissa ilman vastaavaa tutkintoa.

Weiterbildung-yksikössä oli käynnissä myös opinnäytetyöpohdintoja ja pohdintoja erimallisten opinnäytetöiden mahdollisuuksista. Nykyisin opinnäytetyö on pääsääntöisesti 65–80-sivuinen tutkielma. Keskusteluissa on pohdittu tiiviimpään, artikkelimuotoisempaan opinnäytetyöhön siirtymistä. Kerroimme, että Suomessa osassa ammattikorkeakouluista voi tehdä artikkelimuotoisen opinnäytetyön.

Keskustelu sujui saksaksi, englanniksi, ruotsiksi ja suomeksi

Erasmus + Staff visit -ohjelmamme Burgenlandissa oli intensiivinen ja monipuolinen. Keskustelimme vierailumme aikana FH Burgenlandin työntekijöiden kanssa saksaksi, englanniksi, suomeksi ja ruotsiksi. Tässä tekstissämme huomiomme keskiössä oli Weiterbildung-yksikön toiminta.

Lähteet

Amber Road -yhteistyöhanke. (2024). <https://www.study-eu-amberroad.eu/about-us/>

Burgenlandin ammattikorkeakoulu, sen kolme sisäryhtymä: Weiterbildung Burgenland, Forschung Burgenland ja Akademie Burgenland. (2024). <https://www.fh-burgenland.at/ueber-uns/organisation/organigramm/>

Mag. Georg Pehm. (2024). (Geschäftsführung, <https://www.fh-burgenland.at/ueber-uns/organisation/organigramm/hochschulleitung/#c13913>)

Lundbom, P. & Timonen, P. (2024) Erasmus+ Staff visit: Vierailu Burgenlandiin, Itävaltaan 9.6.–13.6.2024. Humakin sisäinen raportti.

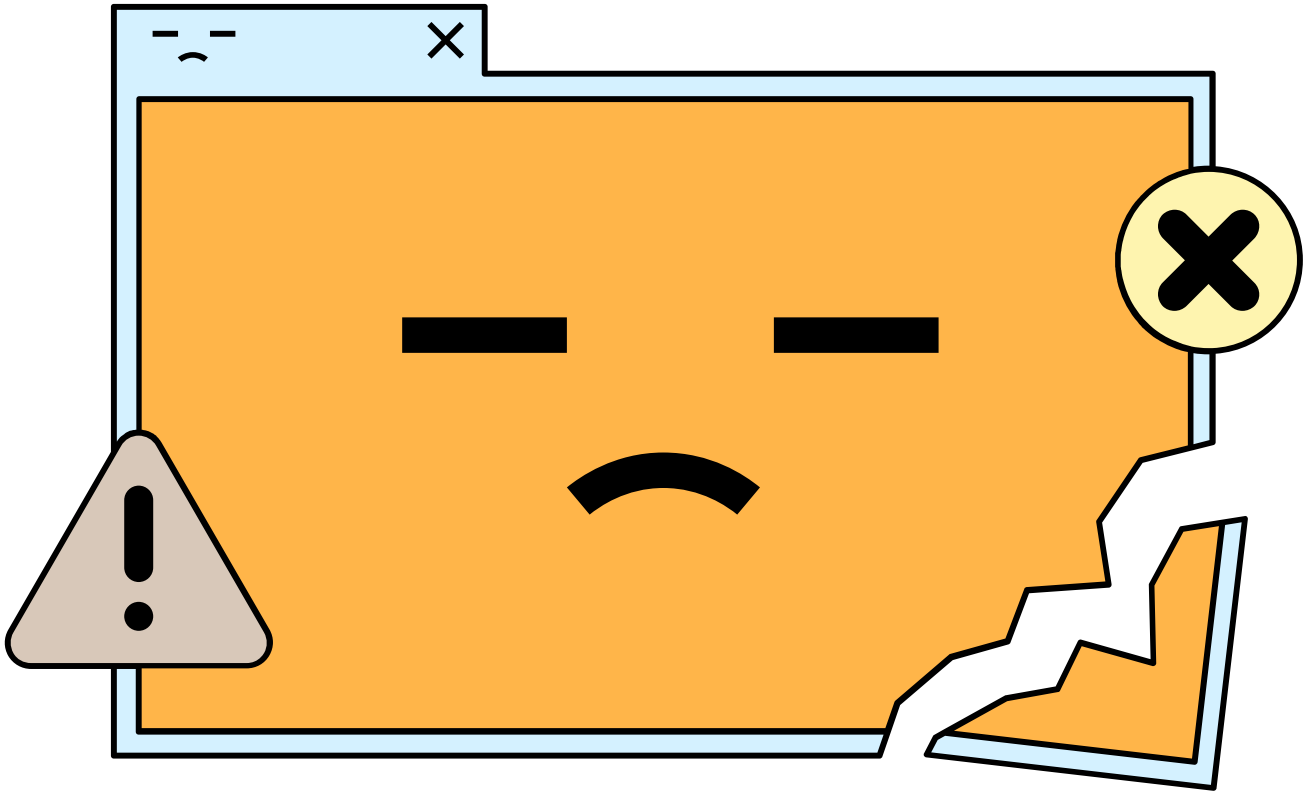
Kirjoittajat

Pia Lundbom, yliopettaja, Humak

Päivi Timonen, lehtori-verkkopedagogi, Humak; väitöskirjatutkija, Lapin yliopisto

HUMAK^H

www.humak.fi

Kansainvälisen yhteistyön haasteita

– ”I am so sorry, but I can’t access your Teams”

Merja Kylmäkoski

Vielä parikymmentä vuotta sitten ainoa ajasta ja paikasta riippumaton kansainvälinen yhteistyöväline oli sähköposti. Nykyisin käytettävissä on erilaisia sähköisiä alustoja, jotka mahdollistavat yhteiskirjoittamisen ja tuovat kansainväliset yhteistyökumppanit nopeasti lähelle ilman aikaa vievää ja ilmastoa rasittavaa matkustamista. Uudet alustat helpottavat yhteistyötä, mutta ne ovat tuoneet siihen myös uudenlaisia haasteita.

Teams on monipuolinen alusta

Humakin Youth participation – A key to an inclusive society -hankkeen (2023–2024) työpakettissa 1 tehtiin kansainvälistä tutkimusyhteistyötä viiden maan tutkijoiden kanssa. Hankkeen kumppanimaat olivat Islanti, Italia,

Ranska, Saksa ja Turkki. Ryhmän työskentelyalustaksi valittiin Teams sen monipuolisten ominaisuuksien vuoksi. Teams tarjosi niin sanotusti koko paketin: kokous-, keskustelu- sekä tiedostojen tallennus-, työstö- ja jakamisalustan.

Tekniikka on ihmeellistä

Tiedonhallinnan ja työpaketin koordinaation näkökulmasta Teams vaikutti täydelliseltä, kokonaisvaltaiselta ratkaisulta. Varsin pian kohdattiin kuitenkin ensimmäiset ongelmat: osaa kansainvälisistä kumppaneista ei saatu onnistuneesti liitettyä Humakin Teamsiin. Seurasi pitkälinen vaihe, jolloin kumppaneita liitettiin, poistettiin ja liitettiin uudestaan Teamsin jäseniksi. Yritysten lomassa toivottiin hartaasti, että vielä Teamsin ulkopuolelle jääneet kumppanit jotenkin ihmeellisesti seuraavalla yrityksellä pääsisivät yhteiselle työskentelyalustalle. Eivät päässeet. Teamsiin liittymistä testailtiin erilaisilla sähköpostiosoitteilla ja ihmeteltiin, missä mättää, kun mikään ei auta. Samalla tutkailtiin palomuuriasetuksia ja muita teknisiä seikkoja, jotka nostivat tuskanhikeä pintaan tutkimaan pyrkivillä tutkijoilla. Lopulta päästiin onnelliseen lopputulokseen: kaikki kansainväliset kumppanit pääsivät sisään Teamsiin. Se, miten ihme tapahtui, jäi mysteeriksi.

Kaikki sujuu hienosti – tai niinhän sitä luulisi

Auvoinen yhteistyöskentely Teamsissa pääsi viimein alkuun. Yhteishenkeä rakennettiin nauromalla Teamsin suomenkielisyyttä ja kumppaneille tarjoutuvaa mahdollisuutta oppia suomen kieltä. Vaan eipä mennyt aikaakaan, kunnes yksi Teamsiin aikaisemmin ongelmitta liitetty kumppani ilmoitti sähköpostitse, ettei hän enää pääse Teamsin kanavalle. Leikimme taas poista/liitä-leikkiä pari kierrosta ennen kuin hänen kanavalle liittymisensä onnistui jälleen. Sama jumppa vedettiin hankkeen aikana uudestaan useamman muunkin kansainvälisen kumppanin kanssa.

Hankkeen edetessä Teamsin käyttö yhteisenä työskentelyalustana hiipui. Alustalle tallennettiin edelleen kokousdokumentit ja siellä järjestettiin hankkeen verkkotapaamiset, mutta varsinainen yhteiskirjoittaminen siirtyi Onedrive-alustalle. Parilla kansainvälisistä kollegoista oli hankaluuksia myös Onedriven käytössä. Erityisen haastavaa oli alustan lähettämien suomenkielisten kirjautumisohjeiden seuraaminen. Ongelma saatiin ratkaistua kokouksessa, jossa me suomenkieliset käänsimme ohjeita laajemmin tunnetulle kielelle.

Samanaikaisesti hankeviestintä siirtyi Teams-kanavalta sähköpostiin. Yksi yhteistyökumppaneista myös ilmaisi sähköpostin olevan hänelle mieluisampi tapa työstää artikkelia. Tältä osin palattiin teknologisen kehityksen alkujuurille.

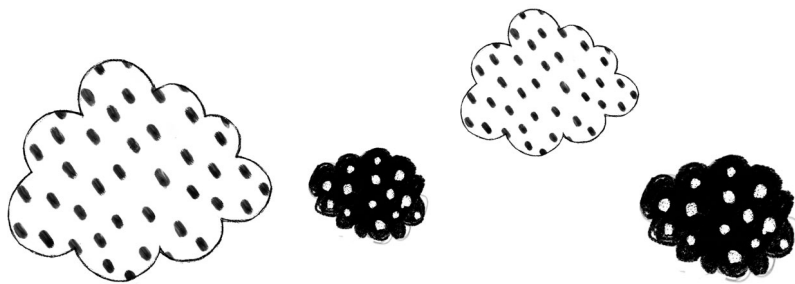
Vanhassa vara parempi?

Nykyisten sähköisten työskentelyalustojen ehdoton etu on mahdollisuus kokoustaa virtuaalisesti. Ilman verkkokokouksia kansainvälisiä kumppaneita ei olisi ollut mahdollista tavata yhtä usein ja säännöllisesti. Tässä suhteessa työskentely on monin verroin sujuvampaa vanhaan matkalaukkuaikaan verrattuna.

Oman organisaation ulkopuolisten kollegoiden kanssa työskentely organisaation sähköisillä alustoilla vaatii kuitenkin lehmän hermot ja hyvää huumorintajua teknisten ongelmien ratkaisussa. Myöskään assistentti, jolle ongelmanratkaisun voisi delegoida, ei olisi pahitteeksi. Kansainvälisiltä kumppaneilta toisen organisaation alustalla työskentely vaatii sinnikästä halukkuutta yhteistyöhön, etenkin jos hankkeessa ei ole luvassa heille omaa rahoitusta. Hankekumppaneitamme onkin syytä kiittää suuresti heidän kärsivällisyydestään ja hyvän tuulisesta asenteestaan teknisten ongelmien ratkomisessa. Sähköisiä työskentelyalustoja edeltävään aikaan ei kuitenkaan ole paluuta, ei vaikka sähköposti pitää edelleen sitkeästi pintansa kansainvälisessä yhteistyössä.

Kirjoittaja

Merja Kylmäkoski, FT, yliopettaja, Humak

Korkeakoulujen rooli kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ja suomalaisen työelämän kohtaamisessa

Hoda Saastamoinen

Osaajapulaa hillitsemiseksi korkeakoulujen kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrää halutaan kolminkertaistaa vuoteen 2030 mennessä sekä kv-opiskelijoiden jääminen ja työllistyminen nostaa 75 prosenttiin. (Valtioneuvosto 2021)

Osaajapulasta huolimatta kansainväliset opiskelijat kohtaavat monia työelämän esteitä, joita ovat mm. suomalaisen työelämän heikko vastaanottokyky, korkeakoulujen niukka suomen kielen tarjonta sekä vähäiset yhteydet ja osaaminen verkostoitua suomalaiseen työelämään, jotka vaikeuttavat työllistymistä ja Suomeen jäämistä. Monenlaisia toimenpiteitä työllistymisen parantamiseksi on kuitenkin viime vuosina käynnistetty. Aloitetaan kuitenkin työelämän esteistä.

Kansainvälisten osaajien työllistymiseen liittyvät esteet

Kansainvälisistä osaajista puhuminen on trendikästä, ja hyvä niin, sillä termi keskittää huomion yksilöiden kykyjen havaitsemiseen maahantulon tavasta tai sosiaalisesta statuksesta riippumatta. Työelämässä on jo huomattu, että ammattitaitoisen työvoiman puute rajoittaa jo nyt merkittävästi yritysten toimintaa. Lisäksi

ikäntyvän väestön vaikutuksia voidaan havaita jo lähivuosina. Työelämää on pyritty herättelemään ymmärtämään, että nykykehityksen myötä yritysten kapasiteetti kasvaa ja tuottaa yhteiskunnallista hyvinvointia ei ole mahdollista ilman osaavaa työvoimaa. Viesti on kuultu, mutta käytännön toteutus vaatii vielä asenteiden ja toimintatapojen kehittymistä.

Vaikka osaajapula on jo monilla aloilla ilmeistä, niin yhteiskuntamme ei ole samassa tahdissa valmis vastaanottamaan eri kielijä ja kulttuuritaustoista tulevia henkilöitä. Tämä näkyy kansainvälisten osaajien suomalaisia huonompana työmarkkinatilanteena. Rekrytointikäytännöissä ilmenevä syrjintä ja ennakkoluulot koituvat monen kompastuskiveksi. Usein tarpeettoman vaativat kielitaitovaatimukset sekä kulttuuriin ja etnisyyteen liittyvät ennakkoluulot kietoutuvat rekrytoijien kielellä työelämään sopeutumisen ilmauksina. Työpaikoilla monikulttuurisuus koetaan usein vaikeasti käsiteltävänä asiana, joka on peri-

aatteen tasolla trendikästä, mutta käytännössä ajatus hyvin eri taustoista lähtöisin olevien ihmisten kanssa työskentelystä ei usein tunnukaan miellyttävältä.

Millaista muutosta työelämään tarvitaan?

Sanotaan, että muutos on lähdeittävä itsestä, ja niin se pätee myös tässä. Emme voi vaatia, että pelkästään tänne tulevien täytyy oppia meidän kieli ja tavat toimia. Myös meidän täytyy tulla vastaan, oppia ja muuttua. Työkulttuurin muutos uudessa interkulttuurisessa työympäristössä haastaa uusien käytänteiden luomiseen, eri kulttuureista tulevien kohtaamiseen, rohkaistumiseen toimimaan monikielisessä ympäristössä ja käyttämään joustavasti englantia sekä muita osaamiamme kieliä, päästävä irti omista ennakkoluuloistamme ja stereotyyppioistamme sekä nähdä kukin yksilönä, joilla on erilaisia kykyjä ja osaamista.

Korkeakoulut kehittämässä kansainvälisten opiskelijoiden tukea

Korkeakoulut voivat parhaillaan toimia kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille siltana suomalaiseseen työelämään. Tämän vuoksi OKM on antanut resursseja korkeakouluille kehittää kansainvälisten opiskelijoiden integroitumiseen, suomen kielen oppimiseen sekä työelämään verkostoitumiseen liittyviä toimia, jotta tänne tulevilla tutkinto-opiskelijoilla olisi paremmat edellytykset jäädä ja työllistyä Suomeen.

Pääkaupunkiseudun korkeakoulut, yhdessä kaupunkien ja kauppakamarin kanssa ovat järjestäneet mm. yrityksille ja kv-opiskelijoille rekrytointiin liittyviä tapahtumia ja kehittävät Study and Stay -ohjelmaa tukemaan pääkaupunkiseudulle saapuvia kv-opiskelijoita.

Humakissa on kehitetty kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden integraatioon ja suomalaiseen työelämään ja uraohjaukseen liittyvää tukea sekä tuotettu kaksikielisen pedagogiikan menetelmiä, jossa kielen oppiminen nivotaan opiskeltavaan sisältöön. Kehitettävää on vie-

lä, mutta voidaan todeta, että olemme ottaneet hyviä askeleita kansainvälisten opiskelijoidemme tukemiseen.

Lähteet

Valtioneuvosto 2021. Koulutus- ja työperäisen maahanmuuton tiekartta.

Niskanen 2023. Kansainvälisten opiskelijoiden Suomeen työllistymisen edistäminen.

Henriksson 2024. Sijoitus selvitys Humakista valmistuneista seikkailukasvattajista.

Keskuskauppakamari 2023. Kauppakamarikysely työperäisestä maahanmuutosta yrityksille.

Kortet 2021. Yrityksille tukea kansainvälisten osaajien rekrytointiin.

Tomperi 2021. Kielivaatimukset ja ennakkoluulot hankalioittavat rekrytointia.

[Humakin juhluvuoden podcastissa kuullaan kv-opiskelijoiden työllistymisen ratkaisemiseen liittyviä näkökulmia Humakin kv-opiskelijalta, työnantajalta sekä uraohjaajalta.](#)

Kirjoittaja

Hoda Saastamoinen,
Koulutus- ja työperäisen maahanmuuton asiantuntija, Humak

Vuonna 2015 perustetussa Aurinkorannikon opetus ja valmennus -koulussa on toiminut useita Humak-opiskelijoita ohjausharjoituksissa. Kotikoulun perustaja Karita Leinonen on halunnut hyödyntää opetuksessa ja oppimisessa paikallista luontoa ja aurinkoa päivittäin. Kuva Karitan koulun rappusilta kohti piha-aluetta, jona toimii merenranta.

Kansainvälistyä voi myös kotimaisilla kielillä

Maarit Honkonen-Seppälä

Suomi on järjestöjen luvattu maa. Wikipedian mukaan olemme perustaneet yhdistysrekisteriin 135 000 yhdistystä, joista toimivia on noin 70 000. Arviolta peräti 75 prosenttia suomalaisista on jossakin vaiheessa elämänsä jonkin yhdistyksen jäsen, useat useamman. Kylä- ja kaupunginosa-aktiivit pyörittävät monia yhdistyksiä, jotka tukevat tai jopa tekevät hyvinvointiyhteiskuntaa. Näin myös Portugalin Algarven sekä Espanjan Costa del Solin eli Aurinkorannikon suomalaisyhteisöissä.

Arviolta 25 000 – 30 000 suomalaista asuu osan vuotta Espanjassa. Esimerkiksi Fuengirolan alueella toimii lukuisia yhdistyksiä, joita Humakin opiskelijat ovat päässeet osallistua kehittämään harjoittelu- ja opinnäytetöin ja haastattelu- ja haastatteluin. Seuraavassa muutamien opiskelijoiden anonyymeja pohdintoja harjoittelusta suomen kielellä suomalaisissa yhdistyksissä etelän auringon alla.

”Etelässä talvehdittaessa kulttuuriset ja sosiaaliset tekijät ovat merkittävässä roolissa ko-

kemuksen määrittelyssä. Kielimuurit voivat olla iso tekijä niille, jotka eivät puhu paikallista kieltä. Voi olla eristävää, jos ei pysty kommunikoidaan muiden kanssa, varsinkin kun yrittää navigoida jokapäiväisessä elämässä uudessa paikassa. Etelän talvehtimispaikoilla on kuitenkin merkittäviä ulkomaalaisia yhteisöjä, mikä helpottaa samaa kieltä puhuvien löytämistä. Kielen lisäksi kulttuuriset normit ja tavat voivat vaihdella suuresti paikasta toiseen. On tärkeää ymmärtää ja kunnioittaa paikallista kulttuuria, jotta vältetään tahattomalta yhteisön loukkamiselta tai häiritsemiseltä.”

Fuengirolan Aurinkorannikon seurakunnan nuorisotyön Saapas-toiminta kokoaa joka viikko, lauantai-iltais, parikymmentä nuorta ja puolenkymmentä vapaaehtoisaiakuista. Venla Lampén (vas.), Paula Pasanen, sosionomi (AMK) -opiskelija Tiina Joensuu, Timo Laukkanen sekä yhteisöpedagogi (AMK) -opiskelija Helmi Kotila toimivat vapaaehtoisaiakuina maaliskuisena lauantaina vuonna 2024.

"Vieraiden kielten taitoni oli niin heikko, että en alkuun uskaltanut lähteä Erasmus-vaihtoihin. Toisaalta halu kehittää kielitaitoani oli kova, ja pääsinkin harjoitteluun Aurinkorannikolle, jossa harjoittelupaikan kieli oli suomi. Kuin ohimennen kehittyivät myös englannin ja espanjan taitoni mutta ennen kaikkea rohkeus kohdata uutta, yrittää, erehtyä ja oppia. Olipa voimaannuttava kokemus saada auttaa harjoittelupaikkojen aktiiveja ja kehittää kyseisen yhteisön toimintaa."

"Paikallinen suomenkielinen yhdistys on pystynyt luomaan jäsentensä keskuudessa yhteisöllisyyden tunnetta, mikä on lisännyt yhteistyötä jäsenten välillä. Lisäksi yhdistys on pystynyt tarjoamaan jäsenilleen resursseja ja tietoja, joita he eivät muuten olisi saaneet. Tässä kehittämistyössä olen saanut Humak-opiskelijana olla mukana – kiitollisena tästäkin oppimismahdollisuudesta, jossa yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen olivat tärkeässä roolissa. Mietinkin usein, että samat teemat ovat toistuneet myös harjoitteluisa Suomessa."

"Harjoittelujeni aikana olen saanut tutustua kotimaahani ja sen yhteisökenttään pienoiskoossa mutta vieraassa maassa. Täältä löytyy erilaisia seurakuntia, nuorisjärjestöjä, harastus- ja liikuntajärjestöjä sekä esimerkiksi Naisten Pankin kaltaisia globaaleja toimijoita. Lisäksi on tietysti kouluja. Aina vaalien alla nousevat esille poliittiset järjestöt ja niiden vaalitahtumat. Taisivat edellisissä presidentinvaa-

leissa kaikki ehdokkaat käydä joko ihan liveä tai netin välityksellä kannustamassa äänestämään. Mielenkiintoisia ovat Suomalaisen kaltaiset yhdistykset, joissa on kerhoja, liikuntaryhmiä, kirjasto, teatteri, kahvila sekä vilkasta tapahtumatoimintaa."

Alla aikaisemmin julkaistut jutut opiskelusta, elämästä ja harjoittelusta suomalaisissa yhteisöissä Espanjassa ja Portugalissa:

- <https://www.humak.fi/uutiset/jyvaskylasta-fuengirolaan-yhteisopedagogiopiskelijan-harjoittelu-kokemuksia/>
- <https://nuorisotylehti.fi/saapas-toimintaa-andalusiassa/>
- <https://nuorisotylehti.fi/andalusian-auringossa-opimassa/>
- <https://nuorisotylehti.fi/aurinkorannikollakin-tarve-yhteisollisyyteen-ja-kaverin-kohtaamiseen/>
- <https://nuorisotylehti.fi/suomalaista-yhdistystoimintaa-etelan-auringon-alla/>

Kirjoittaja

Maarit Honkonen-Seppälä (FM, KM), jyvaskyläläinen Humakin lehtori, joka sai talvella 2024 olla viikon ajan Erasmus-vaihdossa ja tutustua suomalaiseen yhteisötyöhön Andalusiassa.

Opiskelijat tarkastelivat BIP-viikolla ikääntyneiden kotihoitoa monialaisesti. Pexels, Pixabay.

Tulevat ammattilaiset elefantin kimpussa Sloveniassa

Tanja Gavrilov

Osallistuin Sloveniassa [Novo Meston yliopistossa](#) järjestetyille BIP-viikolle (Blended Intensive Program) lokakuussa 2024. Monialaiselle viikolle osallistui opiskelijoita Sloveniasta, Puolasta, Kroatiasta ja Suomesta. Suomen opiskelijaedustus koostui neljästä Humakin tulkkauksen ja kommunikatio-ohjauksen opiskelijasta. Itse olin viikolla mukana Erasmus+ -liikkuvuusohjelman puitteissa. Intensiiviviikon teemana oli Access to Integrated Home Care for the Elderly, ja sitä käsiteltiin viikon aikana useasta näkökulmasta. Viikon rakenne oli selkeä ja ohjelma päättyi marraskuussa järjestettyyn verkkoseminaariin. Se, miksi tämän jutun otsikossa mainitaan elefantin kimpussa, selviää pian.

Kotihoito kuin elefantti

Novo Meston yliopiston BIP-viikon teema Access to Integrated Home Care for the Elderly oli hyvin valittu, sillä ikääntyneiden kotihoito koskettaa monialaisesti tulevia ammattilaisia niin meillä Suomessa kuin varmasti kaikkialla Euroopassa. Aihetta käsiteltiin mahdollisuuksien ja innovaatioiden kautta, eikä viikon aikana pitäydytty ainoastaan haasteiden ja ongelmien äärellä. Tätä integroidun ja monialaisen kotihoidon teemaa tarkastelevia näkökulmia olivat opiskelijoiden tulevat ammattialat eli sairaanhoito, talous, fysioterapia, sosiaalityö, teknologia sekä tulkkaus ja kommunikaatio.

Ikääntyneiden kotihoidossa saatetaan törmätä ongelmaan, jossa jokainen ammattilainen työskentelee oman ammattialansa parissa, eikä kukaan näe lopulta kokonaisuutta. Novo Meston yliopiston apulaisprofessori Vesna Zupačič vertasi luennollaan tilannetta elefantin äärellä olemiseen, jossa yksi saattaa nähdä hännän, toinen kärsän ja kolmas häärii jossain jalan ympärillä, mutta kukaan ei hahmota edessään kokonaista elefanttia. Zupačič peräänkuuluttikin kotihoidossa koordinaatioajattelua, jossa joku ottaisi haltuun tilanteen niin, että hän näkisi koko elefantin.

Elefantin kimpussa

BIP-viikko alkoi ryhmäytymisellä. Opiskelijaryhmät jaettiin niin, että jokaisessa ryhmässä oli edustaja kustakin osallistujamaasta ja kultaikin ammattialalta. Ryhmille nimettiin mentorit, jotka olivat Novo Meston yliopiston työntekijöitä eri aloilta ja jotka ohjasivat ryhmätyöskentelyä paikan päällä Novo Mestossa sekä verkossa intensiiviviikon jälkeen.

Ryhmäjaon jälkeen opiskelijoille jaettiin viikkotehtävä. Viikkotehtävässä jokainen ryhmä laati tapauksen eli casen, jonka keskiössä on kuvitteellinen ikääntynyt henkilö, ja joka on siirtymässä moniammatilliseen kotihoitoon sairaalajakson jälkeen. Case saattoi olla seuraavanlainen: 82-vuotias henkilö, jolla on alka-va Alzheimerin tauti, kotiutuu lonkkaleikkauksesta. Hän asuu puolisonsa kanssa ja heillä on taloudellisia haasteita.

Kukin ryhmä käsitteli viikon aikana tätä itse laatimaansa tapausta useasta näkökulmasta. Tämän casen ympärille ryhmä alkoi myös suunnitella erilaisia ratkaisuja moniammatillisesti. Tavoitteena oli, että jokainen opiskelija oppisi näkemään ikääntyneiden moniammatillisen kotihoidon niin, että näkymä olisi koko elefanttiin eikä vain tämän jalkaan, kärsään tai päähän.

BIP-viikko päättyi etäseminaariin

Kukin intensiiviviikon päivä koostui luentojen ja työpajojen vuorottelusta. Kutakin luentoa seurasi työpaja, jolloin omaa ryhmätyötä vietiin eteenpäin edellisen luennon aiheita käsitellen. Luentojen ja työpajojen rytmitys oli hyvä.

Työskentelyn lomassa ryhmät koostivat raporttia sekä valmistelivat esitystä omasta tapauksestaan. Perjantaina eli BIP-viikon viimeisenä päivänä opiskelijat esittelivät työnsä väliarvioinnissa ja luennoitsijat antoivat niistä palautetta.

Lopullisten BIP-viikon raporttien palautusaika oli intensiiviviikon jälkeen, ja lopulliset esitykset kuultiin jakson päättöseminaarissa, jota vietettiin vajaan kuukauden kuluttua verkossa – kukin osallistuja omassa kotimaassaan.

Kun seurasin verkkoseminaaria, ajattelin sitä tosiasiaa, että Humakista valmistuvat tulkit ja kommunikaatio-ohjaajat tulevat näkemään työssään tilanteita ja paikkoja elämän eri sektoreilta enemmän kuin monet muut ammattilaiset. Tämän tiedän sanoa varmuudella oman tulkkaustyön kokemukseni perusteella. Tällainen laaja näkemys erilaisista palveluista voi tarkoittaa myös sitä, että meiltä valmistuvat kielellisen saavutettavuuden ammattilaiset näkevät tuon kokonaisen elefantin paremmin kuin moni muu.

Kirjoittaja

Tanja Gavrilov, lehtori (FM), Humak

EUMASLI:n opiskelijat ja ylläpitäjät valmiina yhteismatkalle (Magdeburg 2024).

EUMASLI

– Kansainvälinen viittoma- kielen tulkkauksen maisteri- ohjelma laajentaa näkökulmia ja kehittää osaamista

Juha Manunen

Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) tulkkauksen ja kielellisen saavutettavuuden koulutuksen kansainvälisen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon European Master in Sign Language Interpreting -koulutus (EUMASLI) käynnistyi viidennen kerran syksyllä 2024. Koulutusta toteutetaan yhteistyössä Magdeburg-Stendalin ammattikorkeakoulun ja Heriot-Wattin yliopiston kanssa. Humak ja mainitut yhteistyökumppanit ovat järjestäneet koulutusta vuodesta 2009 alkaen yhdessä. Koulutus kestää 2,5 vuotta ja on 90 opintopisteen laajuinen. Tutkinto on monimuoto-opiskelua, joten opiskelijat voivat suorittaa sen työn ohessa.

Keitä EUMASLIssa on mukana?

Alkaneessa ryhmässä on kaikkiaan 34 opiskelijaa eri maista ympäri maailmaa. Suurin osa tulee tuttuun tapaan Euroopasta, ja lisäksi on muutama Pohjois-Amerikasta, Afrikasta, Aasiasta ja Australiasta. He kaikki ovat suorittaneet tulkki-koulutuksen perustutkinnon, ja kaikilla on lisäksi useamman vuoden työkokemus tulkkina toimimisesta. Nämä ovat koulutukseemme pääsyn perusvaatimukset. Opetuskielet ovat englanti ja kansainvälinen viittominen.

Kansainvälisellä viittomisella (International Sign, IS) tarkoitetaan tilanne- ja kontekstisidonnaisesti varioivaa kommunikaatiomuotoa, jota käytetään kansainvälisissä viittomakielisissä kohtaamistilanteissa. Sitä voidaan pitää eräänlaisena eri viittomakielten sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin pohjautuvana pidgin-kielenä, joka ei ole yhtä konventionaalinen tai kompleksinen kuin luonnolliset viittomakielet ja jolla on rajallinen sanasto. (<https://wasli.org/international-sign-definition>)

Erikoista uudessa kaudessa on, että EUMASLIssa on ensimmäistä kertaa kolme kuuroa vastuopettajaa: kirjoittaja Juha Manusen (Humak) lisäksi Okan Kubus (Magdeburg-Stendalin ammattikorkeakoulu) ja Robert Adam (Heriot-Wattin yliopisto). Okan on syntynyt Turkissa ja oppinut turkkilaisen viittomakielen (Türk İşaret Dili). Sittemmin hän muutti Saksaan ja otti käyttöönsä saksalaisen viittomakielen (Deutsche Gebärdensprache). Robert puolestaan on kotoisin Australiasta ja käytti alun perin australialaista viittomakieltä (Australian Sign Language). Muutettuaan Isoon-Britanniaan hän alkoi käyttää brittiläistä viittomakieltä (British Sign Language). Näin ollen meillä ei ole esimerkiksi henkilöstön palaverissa käytössämme yhteistä kansallista viittomakieltä, vaan käytämme pääasiassa kansainvälistä viittomista. Kansainvälisellä viittomisella ei ole kansallisten viittomakielten lailla äidinkielen asemaa.

Mitä EUMASLIssa opiskellaan?

EUMASLI:n tavoitteena on nimen mukaisesti maisteritason tutkinto. Ensimmäisenä vuonna opiskelijat tutustuvat kolmen järjestäjämaan kansallisten viittomakielten eli suomalaisen viittomakielen (Humak), saksalaisen viittomakielen

(Magdeburg-Stendal) ja brittiläisen viittomakielen (Heriot-Watt) alkeisiin. Näin opitaan näkemään, miten kansalliset viittomakielet eroavat toisistaan erityisesti leksikon, sanontojen ja kulttuurikontekstin tasolla, sekä etsitään yhteisiä piirteitä kieliopin osalta. Näiden tietojen ja taitojen pohjalta opitaan muokkaamaan viittomakielistä ilmaisua ja soveltamaan kansainvälisen viittomisen piirteitä muiden maiden viittomakielisten kanssa kommunikoitaessa. Kansainvälistä viittomista käytetäänkin erilaisissa rajat ylittävissä tilanteissa aina vapaamuotoisista keskusteluista kongressitasolle saakka.

Toisena vuonna perehdytään kääntämisen ja tulkkauksen perusteisiin sekä harjoitellaan tulkkausta englannin ja kansainvälisen viittomisen kesken. Samalla opiskellaan akateemista kirjoittamista. Koulutuksen loppuvaiheessa opiskelijat työstävät itsenäisesti opinnäytetyötään, josta pidetään seminaariesitelmä.

Vuosittain jossakin päin Eurooppaa järjestetään efsli eli European Forum of Sign Language Interpreters. Se onkin meille ihanteellinen tilaisuus varata tietyt päivät, jolloin kiinnostuneet voivat tulla paikalle kuuntelemaan EUMASLI:n opiskelijoiden esityksiä, kyselemään opinnäytetöissä tarkasteltavina olleista tutkimuksellisen kehittämisen kohteista ja jakamaan kokemuksiaan käsitellyistä aiheista.

Mitä sen jälkeen?

EUMASLI:n aiemmista ryhmistä valmistuneet opiskelijat ovat kertoneet saaneensa paljon uutta tietoa ja konkreettista hyötyä koulutusohjelmastamme. Sen lisäksi, että he saivat suorittaa maisteritason tutkinnon tulkkausalanalla, mikä ei välttämättä ole mahdollista heidän kotimaassaan, he harjaantuivat käyttämään kansainvälistä viittomista, saivat uusia näkökulmia kuurouteen, viittomakielen asemaan, tulkkaus-toiminnan haasteisiin ja muutoksiin, vahvistivat englannin kielen taitoaan sekä saivat taitoja, joita voivat hyödyntää tulkkausalan kehittämisessä kotimaassaan.

Kirjoittaja

Juha Manunen, lehtori, Humak

Uudistuva

organisaatio

Tervetuloa Tampereelle, Humak!

Kari Keuru

Syyskuun toisen päivän aamuna pystytin Humakin liehua Tampereen yliopiston pihalle Tietopinni-rakennuksen eteen. Humakin yhteisö-pedagogikoulutuksen orientaatioviikko oli alkamassa, ja Humak-liehun pystyttäminen symboloi konkreettisesti invaasiotamme Tampereelle. Koko kevään ja kesän olimme saaneet mediahuomiota, kaupungin korkein johto oli toivottanut meidät tervetulleeksi ja useat yhteistyökumppanit olivat tervehtineet ilolla Humakin saapumista Pirkanmaan ytimeen. Myös yhteishaun opiskelijamäärät Pirkanmaalta Humakin eri koulutusohjelmiin olivat olleet rohkaisevana merkinä koulutuksen aloittamiselle. Yhteisöpedagogikoulutuksen 30 monimuoto-opiskelijaa sekä kulttuurituotannon 50 verkko-opiskelijaa olivat uuden Humak-yhteisön siemen, josta opiskelijamäärä nousisi tulevina vuosina satoihin humakilaisiin.

Voionmaan koulutuskeskus ja opiskelijayhteisö

Humakin uusi opetusyksikkö sijaitsee Tampereen yliopiston Tietopinni-rakennuksen toisessa kerroksessa Voionmaan koulutuskeskuksessa. Vanha, perinteikäs kansanopisto on tarjonnut Humakille innostavan ympäristön käynnistää koulutus. Kolmeen kerrokseen levittäytyvä Voionmaan opisto lukuisine opiskelijaryhmineen säkenöi nuoruuden intoa ja elämän makua. Humakin käyttöön annettu Tietoluokka koulutuskeskuksen ensimmäisessä kerroksessa on saanut ensimmäisten kuukausien aikana seinilleen kirjavan joukon opiskelijoiden ryhmätöitä muistuttamaan Humakin arvoista. Opiskelijoistamme on myös tullut heti ensi hetkestä alkaen osa tamperelaista opiskelijayhteisöä: kiitos HUMAKOLLE pääsylippukiintiöstä Hämeenkadun Approon!

Opetusyksikön perustaminen

Aamuisin kävellessäni juna-asemalta Tullintorin halki Pinnikadulle ja edelleen alikulkutunnelissa kampusalueelle tiedän Humakin saapuneen periferiasta ytimeen. Itselleni paljasjalkaisena tamperelaisena kyse on ollut myös paluusta juurille. Tätä tunnetta on lisännyt tieto isoisästäni, joka toimi Voionmaan opiston pehtoorina 1950-luvulla. Tästä johdettuna opiskelijat ovat antaneet minulle salaisen lempinimen ”Isäntä”. Kyse ei ole niinkään maanviljelyjohdannaisesta ammattinimikkeestä vaan lukuisista pienistä käytännön asioista, joita liittyy uuden toiminnan käynnistämiseen. Kiitos Humakin johdolle, joka on huolehtinut sopimuksista ja suunnitelmista ja avannut tien parrasvaloihin, mutta päivittäin Tampereella törmäämme myös arkipäiväisiin asioihin, joita ilman ammattikorkeakoulu ei pyöri. Tarvitaan post-it-lappuja, teippiä ja tusseja sekä heittäytymistä Manse-ratikan vietäväksi.

Alumnit ja kumppanit

Suurimpia ilonaiheita Tampereella on ollut huomata Humakista valmistuneiden työelämäkumppanien määrä. Vanhoja humakilaisia on mahdotonta välttää, jos liikkuu osaamiskärkiimme liittyvissä piireissä. Ensimmäisten kuukausien ajan kampuksella on käynyt elä-

vöittämässä opetushetkiämme runsas joukko työelämäkumppaneita. Monet heistä ovat Humakista valmistuneita ammattilaisia, nykyisiä alumniteita. Tämä on luonut meille turvallisen olon. Emme ole kummajaisia vieraassa maakunnassa vaan osa isoa Humak-perhettä. Näissä kohtaamisissa korvaani on kuiskattu useamman kerran kiitollinen lause: ”Teitä on kaivattu tänne!” Tämä on myös vahvistanut omaa käsitystäni Humakin merkityksestä, joka piilee humakilaisissa ihmisissä. Humak ei ole rakennus vaan ihmisten – nykyisten ja menneiden – muodostama yhteisö.

Yläkuvassa Humakin toimipisteen sisäänkäynti. Alakuvassa Kari Keuru iloisena Tampereen toimipisteellä uuden kulkukortin kanssa.

Kirjoittaja

Kari Keuru, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu

Valokuva

Viereinen sivu:
Veikko Venemies, Unsplash

Humakin auditointi 2024: Arvopohja ja osallisuus keskiössä

Johanna Henriksson ja Titta Pohjanmäki

Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) läpäisi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toteuttaman kolmannen kierroksen auditoinnin. Auditointi varmisti, että toimintamme ja järjestelmämme täyttävät sekä kansalliset että eurooppalaiset korkeakoulujen laadunvarmistuskriteerit. Auditointiraportissa nostettiin esiin Humakin toiminnan vahvuuksia sekä keskeisiä kehittämiskohteita, jotka auttavat vahvistamaan osaamistamme ja yhteiskunnallista vaikuttavuuttamme. Auditoinnissa arvioitiin osaamista luovan, vaikuttavan ja kehittyvän korkeakoulun toimintaa sekä monipaikkaisen organisaation johtamista.

Auditointiprosessi tarjosi Humakille ainutlaatuisen mahdollisuuden tarkastella vahvuuksiaan ja tunnistaa kehittämiskohteitaan ulkopuolisen arvioinnin pohjalta. Tämä on olennainen askel kohti korkeakoulun strategisten tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan jatkuvaa parantamista.

Vahvuudet ja kehittämissuosituks

Auditointiryhmä esitti Humakille neljä keskeistä vahvuutta ja kehittämissuositusta, jotka on esitelty lyhyesti ohessa.

Vahvuudet

Luova toimintakulttuuri: Humakin toimintakulttuuri kannustaa henkilöstöä yhteistyöhön

ja kokeiluihin kumppaneiden kanssa. Tämä on luonut edellytykset luovalle ilmapiirille, joka tukee innovaatioita ja opiskelijälähtöisyyttä.

Opiskelijoiden sujuva ohjaus: Opiskelijoiden ohjauskäytännöt on suunniteltu tukemaan opintojen sujuvaa etenemistä. Valmennusmalli, jota sovelletaan laajasti oppimisessa, tarjoaa selkeän viitekehyksen opiskelijoiden tukemiseksi opintojen aikana. Malli on tunnistettu erityiseksi vahvuudeksi, sillä se sujuvoittaa opintopolkuja ja integroi työelämän osaksi opiskelua.

Yhteisöllinen kehittäminen: Humakin henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat monipuolisesti korkeakoulun toiminnan kehittämiseen. Työryhmätoiminta mahdollistaa osallisuuden ja takaa, että eri toimijoiden näkemykset tulevat huomioiduiksi.

Vahva arvopohja: Humakin selkeä arvopohja on viestitty tehokkaasti koko organisaation läpi. Yhteinen arvomaailma on tuonut selkeyttä johtamiseen ja vahvistanut organisaation kykyä toimia monipaikkaisesti.

Kehittämissuosituks

Opiskelijoiden osallistaminen palautekulttuurin kehittämiseen ja palauteprosessien systematisointi: Auditointiryhmä suosittelee opiskelijoiden vahvempaa osallistamista palautekulttuurin kehittämiseen. Jotta palautejärjestelmä toimisi paremmin, opiskelijoiden tulisi saada säännöllisesti vastapalautetta antamistaan arvioista. Näin voidaan varmistaa oppimiskokemuksen jatkuva kehittäminen.

Monipaikkaisen organisaation johtamiskäytännöt: Koska Humakin kampukset sijaitsevat eri puolilla Suomea ja osin syrjäisillä alueilla, organisaation johtamisessa tulisi huomioida fyysiset etäisyydet. Auditointiryhmä ehdotti johtamiskäytäntöjen kehittämistä niin, että monipaikkainen toimintamalli tukisi entistä paremmin yhteistyötä ja viestintää.

Kansainvälisten ja kansallisten kumppanuuksien hallinta: Humakin tulisi luoda yhtenäiset menettelytavat kansainvälisten ja kansallisten verkostojen hallinnalle. Näin kumppanuuksien hallinta voisi olla systemaattisempaa ja tukea laajemmin strategisia tavoitteita.

Hallinnollisten prosessien selkeyttäminen: Auditointiryhmä suosittelee, että Humak selkeyttää hallinnollisten prosessien ja toiminnan kehittämisen vastuita. Tämä parantaisi sisäistä tehokkuutta ja selkeyttä, erityisesti monipaikkaisessa organisaatiossa.

Kehittämissuosituksista käytäntöön

Auditointi osoitti, että Humakilla on hyvät valmiudet vastata tulevaisuuden haasteisiin, kunhan pystymme hyödyntämään vahvuuksiamme ja vastaamaan kehittämissuosituksiin systemaattisesti. Kehittämistoimenpiteet laaditaan tarkasti Karvin suositusten pohjalta ja integroidaan mahdollisuuksien mukaan Humakin stra-

tegisiin kehittämistoimiin. Tämä varmistaa, että kehitystoimet eivät jää irrallisiksi vaan tukevat korkeakoulun kokonaisvaltaista kehittämistä. Raportoinnin ja seurannan merkitys korostuu myös pitkäaikaisessa kehittämisessä. Syksyllä 2027 Humak esittelee kehittämistyönsä tuloksia Karvin laatuseminaarissa muille korkeakouluille.

Tavoitteena on, että Humak ei ainoastaan vastaa auditointiryhmän suosituksiin vaan kehittää toimintaansa ennakoivasti. Jatkossa keskeisessä roolissa ovat yhteistyöverkostojen tehokas hyödyntäminen ja opiskelijoiden aktiivinen osallisuus, jotka vievät korkeakouluamme kohti entistä vaikuttavampaa ja laadukkaampaa tulevaisuutta.

Kirjoittajat

Johanna Henriksson,
asiantuntija (hallinto), Humak

Titta Pohjanmäki, hallintopäällikkö,
Humak

HUMAK[®]

Vaikuttavampi

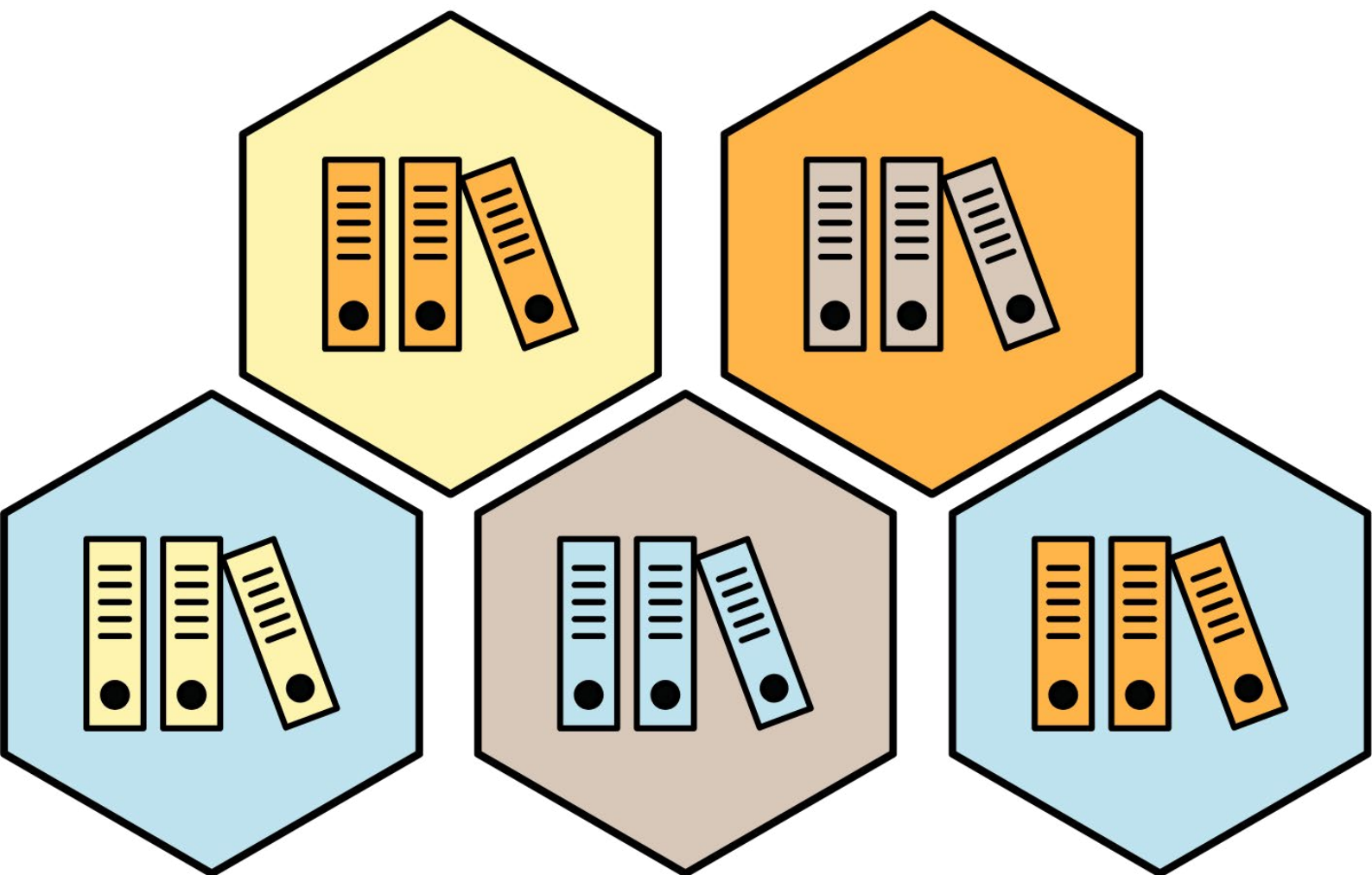
Humak

**Auditointi korkeakoulun
kehittämisen tukena**

Toimittanut
Johanna Henriksson
Titta Pohjanmäki

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

**Lue myös "Vaikuttavampi Humak -
Auditointi korkeakoulun kehittämisen
tukena" -julkaisu [tästä](#).**

DMPTuuli tuli Humakiin

Merja Kylmäkoski

Tutkimussuunnitelman tekemiseen kuuluu aineistohallintasuunnitelman laadinta. Aineistohallintasuunnitelmassa varmistetaan aineiston tutkimuseettisyys, eheys ja jatkokäyttö. Humakissa, kuten muissakin ammattikorkeakouluissa, aineistohallintasuunnitelma vaaditaan sekä ammattikorkeakoulun henkilöstön tutkimushankkeissa että opiskelijoiden opinnäytetöissä.

Paperisuunnitelmasta sähköiseen järjestelmään

Ennen kevättä 2023 Humakissa ei ollut sähköistä aineistohallintatyökalua. Kyseisenä vuonna käynnistyneen Youth participation – A key to an inclusive society -hankkeen

(2023–2024) tutkimustoiminta sekä hankkeen Humakin TKI-kyvykkyyden kehittämistavoite tekivät sähköiseen järjestelmään siirtymisestä ajankohtaista. Aineistohallintatyökalun hankinta aloitettiin perinteisesti bechmarkkaamalla muiden korkeakoulujen käyttämiä sähköisiä työkaluja. Varsin nopeasti tultiin siihen tulokseen, että Humakiin hankittava järjestelmä on

laajasti korkeakouluissa käytössä oleva kotimainen DMPTuuli.

DMPTuuli on Humakissa niin sanotusti kaikille tarkoitettu järjestelmä, mikä tarkoittaa, että sitä voivat käyttää niin henkilöstö kuin opiskelijatkin.

Uuden järjestelmän käyttöönotto

DMPTuuli otettiin ensiksi käyttöön Youth participation – A key to an inclusive society -hankkeen työpaketissa 1. Työpaketin vastuututkija perehtyi järjestelmän käyttöön avoimesti saatavilla olevien ohjevideoiden avulla, minkä jälkeen hän teki työpaketin aineistohallintasuunnitelman DMPTuuli-työkalulla järjestelmän ohjeita seuraten.

Työkalun käytön harjoittelun ja käyttäjäkokemuksen saamisen jälkeen vastaava tutkija esitteli työkalun omalle opinnäytetyöohjattavien ryhmälleen ja tarjosi sille mahdollisuutta tehdä opinnäytetyön aineistohallintasuunnitelma Word-dokumentin sijaan DMPTuuli-järjestelmässä. Valtaosa ryhmästä tarttui mahdollisuuteen demon jälkeen.

DMPTuuli-käyttäjäkokemuksia

Suunnitelman laadinta DMPTuuli-työkalussa on hyvin ohjattua. Suunnitelma on jaettu välilehdille, joissa jokaiselle täytettävälle kohdalle (perustietolehteä lukuun ottamatta) on oma ohjeensa. Ohje avautuu näytön oikeaan reunaan ja sisältää varsinaisen ohjeosuuden lisäksi vinkkejä. Työkalu tukee hyvin suunnitelman laatijaa. Word-dokumenttina tehtävään aineistohallintasuunnitelmaan verrattuna suunnitelman tekeminen on helppoa, koska laatijan ei tarvitse samanaikaisesti lehteillä esimerkiksi Arenen aineistohallintasuunnitelman ohjetta vaan suunnitelman laatiminen sujuu kätevästi sähköisen työkalun opastamana.

Toinen DMPTuuli-työkalun hyvä puoli on, että siinä on mahdollista jakaa aineistohallintasuunnitelma toiselle käyttäjälle ja pyytää häneltä kommentteja. Tämä ominaisuus on hyödyllinen etenkin tutkimusryhmässä, jossa on

useampia tutkijoita, tai opiskelijan ohjaustilanteissa. Suunnitelman voi kuitenkin jakaa vasta, kun vähintään puolet siitä on täytetty, eikä testisuunnitelmaa ole mahdollista jakaa lainkaan.

Työkalun vahvuuksia ovat myös valmiit suunnitelmapohjat, jotka on räätälöity keskeisten tutkimusrahoittajien vaatimusten mukaisesti. Lisäksi järjestelmään voi tallentaa kaikille käyttäjille avoimia suunnitelmia. Valmis suunnitelmapohja tukee esimerkiksi aloittelevaa tutkijaa tai ensimmäistä aineistohallintasuunnitelmaansa laativaa opiskelijaa.

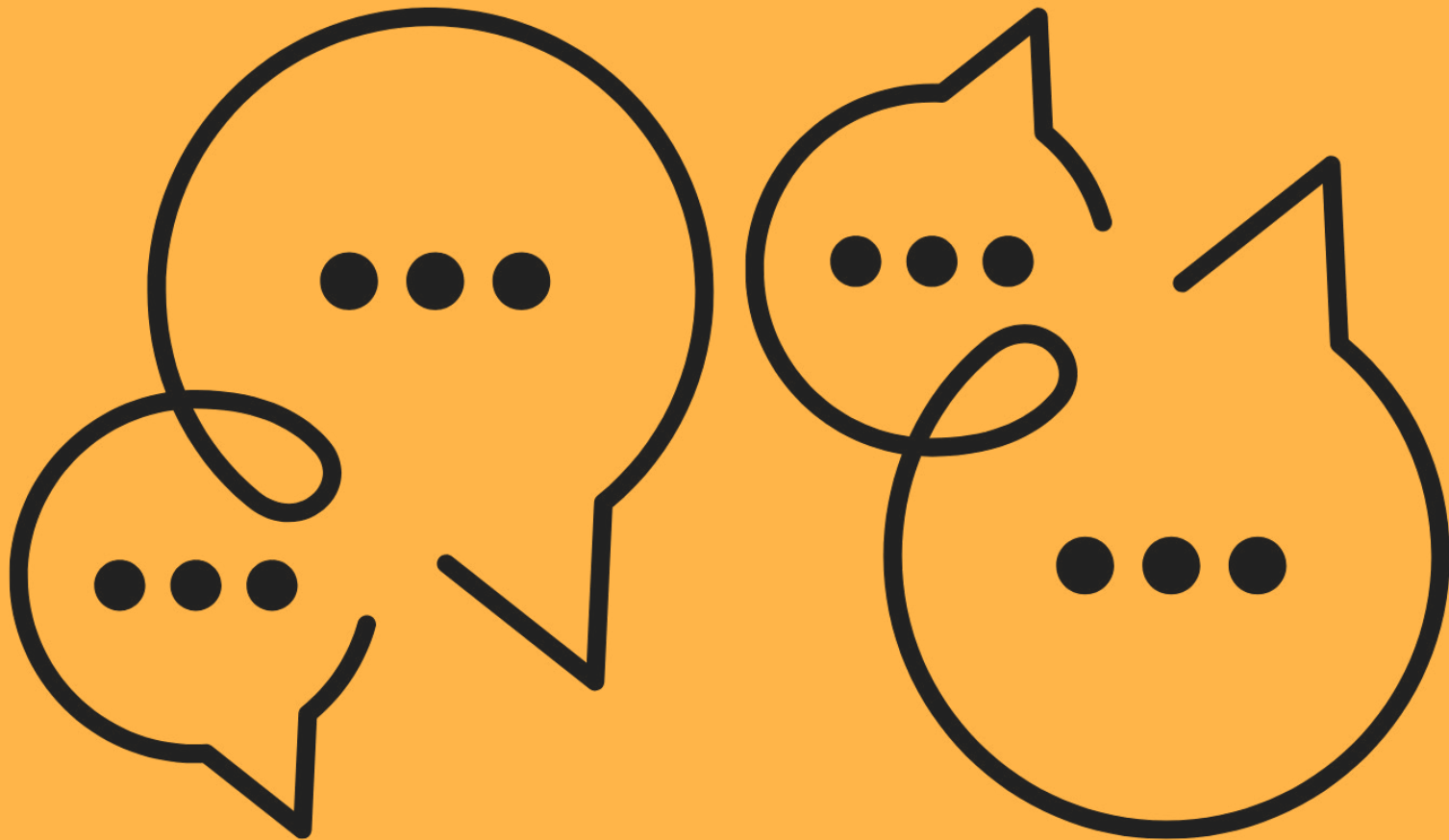
DMPTuuli-työkalussa suunnitelman voi merkitä julkiseksi, jolloin kuka tahansa voi tarkastella sitä. Suunnitelman voi myös määritellä organisaatiokohtaiseksi. Tällöin käyttäjän omaksi organisaatiokseen ilmoittaman organisaation jäsenet näkevät suunnitelman. Kolmas vaihtoehto on merkitä suunnitelma yksityiseksi. Yksityisen suunnitelman näkevät vain sen laatija ja hänen määrittelemänsä käyttäjät. Suunnitelman omistaja voi myös määritellä, saako suunnitelmaa tarkastelemaan kutsuttu yhteisöomistajuuden, muokkausoikeuden vai pelkän lukuoikeuden suunnitelmaan.

Työkalun käytön yleistymisen vie aikaa

Toistaiseksi DMPTuuli-järjestelmän käyttö Humakissa on vielä vähäistä. Tietoisuus työkalun olemassaolosta ei ole vielä laajasti organisaation jäsenten tiedossa. Uusien tutkimushankkeiden ja opiskelijaryhmien myötä työkalun tunnettuus varmasti paranee ja käyttö lisääntyy.

Kirjoittaja

Merja Kylmäkoski, FT, yliopettaja, Humak

Dialogi Hyvinvoiva Humak -hankkeen lähtökohtana

Jenny Honka ja Anniina Aunola

Hyvinvoiva Humak -hankkeessa vuonna 2024 toteutettiin henkilöstöä mukaan ottavaa dialogista kehittämisen tapaa. Tässä artikkelissa me kaksi hankkeen kehittäjää avaamme tämän kehittämistavan keskeisiä piirteitä, jotka ovat saaneet vaikutteita työnohjaaja-taustoistamme. Hanke toteutettiin yhteistyössä OAJ:n Humak-opettajat ry:n, OAJ:n työhyvinvointirahaston ja Humakin kesken.

**Hyvinvoiva
HUMAK[®]**

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Mikä on tärkeää ja merkityksellistä?

Alusta saakka meille on ollut tärkeää dialogi – niin hanketiimimme, hankkeessa toimineiden kehittämisryhmien kuin kaikkien humakilaisten välillä. Olemme kokeneet, että humakilaiset ovat varsin itseohjautuvia ja arvostus työn autonomi-aa kohtaan on suuri. Silti mahdollisuus dialogiin ja prosessimaiseen työskentelyyn yhdessä muiden kanssa on erityisen arvokas.

Merkityksellistä tämän hankevuoden aikana on ollut mahdollistaa niitä hetkiä, joissa on voinut kohdata työhyvinvoinnin kysymysten äärellä mahdollisimman erilaisissa kokoonpanoissa. Näitä kokoonpanoja ovat olleet muun muassa hankkeelle rahoituksen hankkinut työryhmä, hankkeen ohjausryhmä, jossa oli mukana esimerkiksi luottamushenkilöiden ja johdon edustajia, vuorovaikutusta tukevien rakenteiden ja kognitiivisen ergonomian kehittämisryhmät, erilaisissa kokeiluissa mukana olleet ryhmät, kehittämis- ja Bestis-päivien osallistujat, HR ja työsuojelu.

Työhyvinvointi osana ydintyötä

Työnohjauksessa keskeisenä tavoitteena on se, että pyritään olemaan pahentamatta tilannetta, joka saatetaan kokea jo valmiiksi haastavana. Tämä on velvoittanut meitä huomioimaan kognitiivisen kuormituksen riskejä ja etsimään kognitiivisesti ergonomista tapaa tehdä työhyvinvoinnin edistämistyötä: ”Kunhan ei menisi hullummaksi.” Olemme linjanneet hankkeen toiminnot sellaisiksi, etteivät ne kuormittaisi ketään yksilönä. Ei pitkiä kyselyjä, ei lisäkoulutuksia eikä raskaita tietopaketteja. Näitä jotkut ovat voineet myös jäädä kaipaamaan hankkeelta, mutta tavoitteena on ollut kaikin tavoin välttää tietotyöläisten infoähkyn lisäämistä.

Yhteisössämme olemme pyrkinneet vaalimaan kognitiivista ergonomiaa esimerkiksi sillä, että erilaisiin tilaisuuksiin osallistuvia on muistutettu, miten niihin saa tulla valmistautumatta luottaen läsnäoloon juuri siinä hetkessä. Asiantuntijoiden läsnäolon voimalla onkin syntynyt upeita keskusteluja, visioita ja moninaisia kokeiluja.

Olemme itse päätyneet toimimaan useimmissa tilanteissa työparina, jolloin meillä on ollut jatkuva tuki toisistamme. Työtehtäviemme eriytyessä olemme aina jakaneet tunnelmia ja sitä informaatiota, jota olemme tahoillamme saaneet. Näin kaikki hankkeen prosessit ovat olleet jaettu-ja, mikä on mahdollistanut vahvan yhdessä ohjautumisen kokemuksen.

Mistä voidaan luopua ja mitä tarvitaan lisää?

Hankkeen aikana on kuultu monia henkilöstön jäseniä ja ryhmiä, joiden kanssa on opittu, mitä on olennaista kehittää yhdessä. Esimerkiksi pyrkiessämme vahvistamaan humakilaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta opimme, miten tärkeää on luoda kohtaamisen paikkoja ja että meidän on syytä lisätä kaikkien tilaisuuksien yhdenvertaista saavutettavuutta.

Hankkeessa on toteutettu viisi erilaista kokeilua, joita avataan tässä Väläyksiä-julkaisussa tarkemmin. Se, mistä luovutaan, ja se, mitä sen sijaan tarvitsisimme lisää, on määrittynyt hankkeen kokeiluista saamamme palautteen perusteella. Hankkeessa olemme rakentaneet toimintamallin. Keskeistä on osoittaa jatkossakin työaika työhyvinvoinnin kehittämiseen ja yhteisöllisten kohtaamisten mahdollistamiseen ja näin sitouttaa henkilöstö oman hyvinvointinsa edistämiseen.

**Hyvinvoiva
HUMAK[®]**

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Kirjoittajat

Jenny Honka, TaM, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu
projektipäällikkö,
Hyvinvoiva Humak -hanke

Anniina Aunola, TaM, lehtori,
Humanistinen ammattikorkeakoulu,
kehittäjä, Hyvinvoiva Humak -hanke

Kohti yhteistä digityö- ja -taukotilaa

Päivi Timonen

Pohdimme Humakissa kevään 2024 aikana etätöitä tekevien työhyvinvointia. Huomasimme, että organisaatiostamme puuttuu digityö- ja -kahvihuone. Mietimme Hyvinvoiva Humak -hankkeessa, mihin käyttöön digityöhuone ja -kahvihuone Humakissa tulisi. Kevään aikana tutustuimme myös muutamaa tekniseen vaihtoehtoon toteuttaa digityöhuone. Tässä artikkelissa kerron näistä kokeiluistamme.

Digityö- ja -kahvihuoneeseen liittyvät toiveet

Kysyin Hyvinvoiva Humak -hankkeen kahdessa eri kehittämisryhmässä mukana olleita, mitä itse kukin toivoo digityö- ja -kahvihuoneelta. Sain kaikkiaan 17 vastausta. Toteutin kyselyn Menti-meterillä, koska halusin samalla testata siinä olevaa tekoälyä. Se toimii myös suomeksi ja teki kuvituksen lisäksi peruspohjan

Menti-kyselyyni. Lisäksi Mentiissä voi ryhmitellä tekoälyn avulla yli 10 avovastauksen sisällöt teemaryhmiksi.

Kyselyyn vastanneet käyttivät yhteistyöskentelyssä online-työkaluista eniten O365 Teams -ympäristöä (n = 11) ja Zoomia (n = 5). Järjestys oli sama, kun yhteistyöskentelyn ympäristöjä tarkasteltiin saavutettavan, tasa-arvoisen työskentelyn näkökulmasta. Henkilökunnan

Taulukko 1. Henkilökunnan arvio digityö- ja -kahvihuoneen käytöstä.

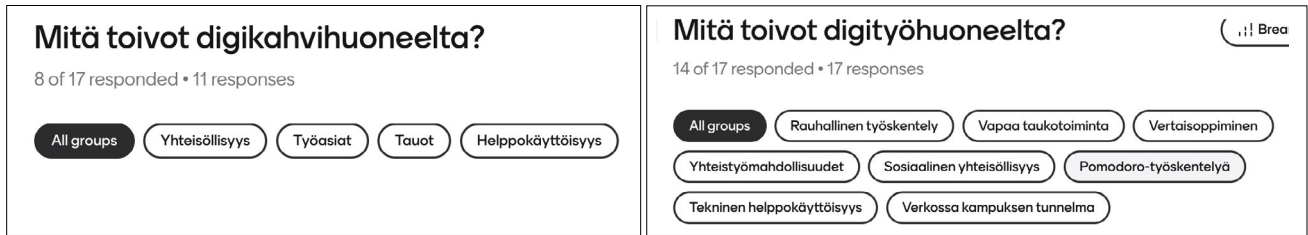
Kuinka usein käyttäisit	Viikottain	Kuukausittain	Harvemmin	En koskaan
digityöhuonetta	18 % (n = 3)	47 % (n = 8)	24 % (n = 4)	12 % (n = 2)
digikahvi- tai -taukuhuonetta	64 % (n = 7)	27 % (n = 3)	9 % (n = 1)	

**Hyvinvoiva
HUMAK[®]**

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Kuva 1. Toivomuksia digityö- ja -kahvihuoneen suhteen.

antama vastaus viikoittaisesta ja kuukausittaisesta käytöstä kannustaa edistämään digityö- ja -kahvihuoneen prosessia (taulukko 1).

Kuvassa 1 näkyy henkilökunnan digityö- ja -kahvihuonetoiveita.

Digityöhuoneelta toivottiin rauhallista työskentelyä, vapaata taukotoimintaa, vertaisoppimista, yhteistyömahdollisuuksia ja sosiaalista yhteisöllisyyttä.

Copilot-tekoäly laati kehoitteestani seuraavan yhteenvedon digityö- ja -kahvihuonetoiveista:

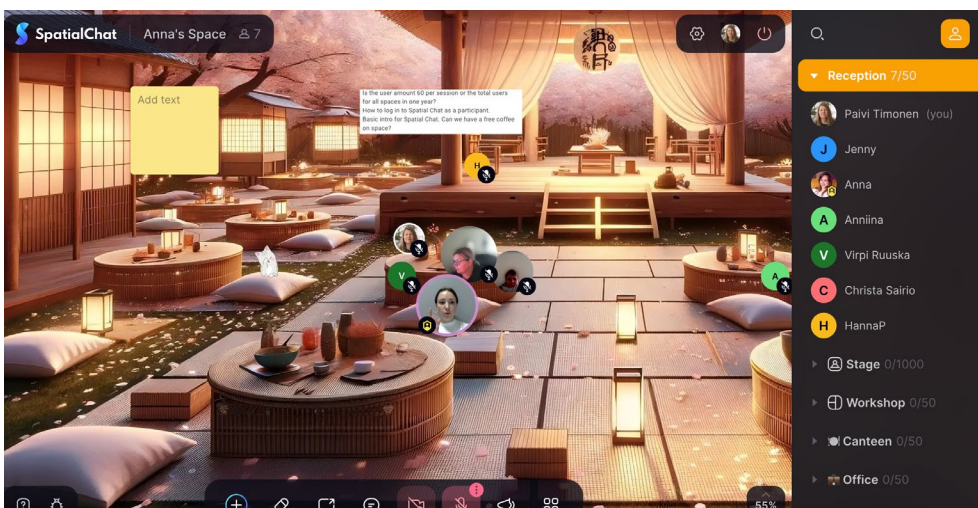
- ”Sosiaaliset hetket: Tilaisuuksia kahvitauoille ja epävirallisiin keskusteluihin, jotka voivat johtaa uusiin projekteihin.
- Kohtaamisia: Huoneessa on muitakin käyttäjiä samanaikaisesti.
- Helppokäyttöisyys: Yksinkertainen käyttöliittymä.
- Selkeät käyttöraamit: Määritellyt säännöt työ- ja taukokäytölle.
- Vertaistuki: Mahdollisuus vertaisoppimiseen ja kokemusten jakamiseen.
- Matalan kynnyksen sosiaalisuus: Oma rauha, mutta helppo tapa olla sosiaalinen.

- Yhteistyömahdollisuudet: Tiedon saaminen siitä, milloin tietyt kollegat ovat paikalla.
- Pomodoro-työskentely.
- Työyhteisöllisyys: Edistää työkavereiden tuntemista.
- Yhteisöllisyys: Mahdollisuus tavata kollegoita, rento ilmapiiri.”

Lähes 10 Humakin työntekijää tutustui kevään 2024 aikana digityö- ja -kahvihuoneeksi soveltuviin tekniikoihin

Valitsimme tutustuttaviksi Spatial.chatin, Remo.co:n ja Zoomin tekniset ympäristöt. Halusimme hieman arjen Zoom- ja Teams-työstä poikkeavan teknisen ympäristön, joka voisi luontevammin mahdollistaa innovatiivisuuden ja luovuuden. Digiympäristöjen testaamisessa keskityimme saavutettavuuteen, tasa-arvoiseen osallistumiseen ja yhteisöllisyyden mahdollisuuksiin sekä digiympäristön monipuoliseen käytettävyyteen.

Ensiksi tutustuimme Spatial.chatiin. Se vaikuttaa todella mielenkiintoiselta ja toimivalta ympäristöltä (kuva 2).

Kuva 2. Spatial.chatin ulkoasu ja tilanäkymä.

Spatial.chatin testauksessa ymmärsimme, ettemme voi organisaatiossamme hyödyntää ympäristöä siinä olevien pienten videoikkunoiden takia. Tulkkaukseen tarvitsee riittävän suuren videoikkunan, jotta henkilökunnalle voidaan taata tasa-arvoinen osallistuminen.

Remo.co:ssa videoikkuna on riittävän iso ja ympäristössä navigointi helppoa (kuva 3).

Remossa sisään saapuva henkilö ohjataan suoraan esimerkiksi neljän henkilön pöytäseurueeseen. Odottelu-aika voidaan hyödyntää luontevasti kuulumisten vaihtoon. Osallistujille voidaan etukäteen valmistaa erilaisia ja eriteemaisia huoneita, joihin kukin voi siirtyä joko omatoimisesti tai ohjatusti. Remo.co:n hankinnan edistäminen kaatui siihen, että sen serverit ovat USA:ssa ja tuotteen tiedot siirtyvät ko-

maahan. Tämä on vastoin nykyisiä tietoturvasäädöksiämme.

Zoomin ja Teamsin meeting-toiminnot ovat jo nykyään arkikäytössämme. Niinpä päädyimme muokkaamaan Zoomista digityö- ja -kahvihuooneen, jota nyt syksyn 2024 aikana testaamme.

Hyvinvoiva Humak -hanke

OAJ:n Humak-opettajat ry ja Humak hakivat ja saivat rahoitusta [Hyvinvoiva Humak -hankkeelle](#) OAJ:n työhyvinvointirahastolta.

Lähteet:

Hyvinvoiva Humak -hanke. (2024).

<https://hyvinvoiva.humak.fi/>

Tekstissä on mainittu, kun olen käyttänyt tekoälyä:

- Mentimeter.com-tekoäly
- Copilot.microsoft.com-tekoäly

Kirjoittaja

Päivi Timonen, lehtori, verkkopedagogi, Hyvinvoiva Humak, vuorovaikutusta tukevat rakenteet -kehittämisyhmän jäsen, Humak; väitöskirjatutkija, Lapin yliopisto

Kuva 3. Remo.co:n kolme erilaista yhteisöllisten tilojen näkymää.

Hyvinvoiva
HUMAK

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Aamukahvien jatkot -kokeilu – tilaa moniammatillisille dialogeille

Kati Tikkamäki

Yksi Hyvinvoiva Humak -hankkeen monista kokeiluista ja teoista on Aamukahvien jatkot. Niitä on järjestetty henkilökunnalle kevästä 2024 alkaen. Kaikilla halukkailla humakilaisilla on ollut mahdollisuus osallistua puolen tunnin mittaisille jatkoille Henkilöstön aamukahvit -tilaisuuksien jälkeen. Jatkot on kalenteroitu henkilöstön Outlookiin, mutta osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

**Hyvinvoiva
HUMAK[®]**

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Idea kokeilusta sai alkunsa Hyvinvoiva Humak -hankkeen toimijoiden kartoitusvaiheessa käymistä keskusteluista pohdittaessa työhyvinvointia lisääviä tekijöitä kognitiivisen kuormituksen ja sosiaalista vuorovaikutusta tukevien rakenteiden näkökulmista. Haluttiin tarjota mahdollisuus käydä moniammatillisia dialogeja, edistää Humakin arvojen toteutumista, jakaa osaamista ja hyviä käytäntöjä, vähentää työyksinäisyyden kokemusta sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä – ja näin lisätä henkilöstön työhyvinvointia.

Järjestäjät ehdottivat jokaiselle kerralle aiheita, mutta jokainen pienryhmä sai itse päättää, käytiinkö keskustelua annetusta aiheesta vai jostakin muusta. Ehdotetut aiheet käsittelivät muun muassa Humakin arvoja, hyviä käytäntöjä ja muutostilanteen aiheuttamia ajatuksia. Keskustelua käytiin Zoomin Breakout Roomeissa satunnaisesti muodostetuissa 4–5 osallistujan pienryhmissä. Keskusteluisältöjä toivottiin kirjattavan Teamsiin, mutta kirjaamisvelvoitetta ei kuitenkaan ollut.

Moniammatilliset dialogit ja osaamisen jakaminen

Henkilöstön osaaminen ymmärretään nykyisin organisaation tärkeimmäksi resurssiksi. Osaamisen rakentumista ja jakamista palvelee mahdollisuus käydä moniammatillisia dialogeja. Dialogia voidaan luonnehtia merkityskeskusteluksi ja yhdessä ääneen ajattelemiseksi. Dialogi perustuu rehelliselle, vilpittömälle puheelle, avoimelle itsensä ja toisten kuuntelemiselle, itsensä ja toisten kunnioittamiselle ja arvostamiselle sekä ennako-oletusten pohjalta tehtävien tulkintojen viivästyttämiselle eli odottamiselle. Dialogissa pyritään toisen ajattelun epäkohtien tai virheiden osoittamisen sijaan toisen näkökulman ymmärtämiseen.

Humakin arvojen toteutumisen varmistaminen

Arvot ovat tärkeä osa organisaation toimintakulttuuria. Arvoista on tärkeää käydä merkityskeskusteluja, sillä dialogin avulla ymmärrys erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja sekä arvoja kohtaan lisääntyy. Arvokeskustelun li-

säksi on tärkeää varmistaa arvojen mukainen toiminta.

Humakin arvoja – yhteisöllisyys, vastuullisuus, yhdenvertaisuus ja inhimillisyys – käsiteltiin Aamukahvien jatkoilla yksi kerrallaan. Keskustelua ehdotettiin käytävän siitä, miten kyseinen arvo käytännössä näkyy ja kuuluu Humakin toiminnassa ja miten kyseistä arvoa voitaisiin hyödyntää henkilöstön hyvinvoinnin tukemisessa nykyistä paremmin.

Työyksinäisyyden vähentäminen ja kollegoihin tutustuminen

Työyksinäisyyden kokemus on lisääntynyt etätöiden yleistymisen myötä. Etätö voi olla uhka työpaikan sosiaalisille suhteille (<https://yle.fi/a/74-20060912>), ainakin perinteisille sosiaalisten suhteiden rakentamisen ja ylläpitämisen tavoille. Humakin henkilöstökyselyn tulosten mukaan myös osa Humakin työntekijöistä koki työyksinäisyyttä, jonka vähentämiseksi Aamukahvien jatkot nähtiin yhtenä keinona.

Kokemuksia ja palautetta Aamukahvien jatkoista

”Mahdollisuus tavata työkavereita, tutustua ja höpötellä hetki rauhassa, pohdiskella asioita eri näkökulmista ja rooleista.”

Aamukahvien jatkoista kerättiin palautetta henkilöstöltä marraskuun 2024 loppupuolella Forms-kyselyllä. Vastauksia saatiin yhteensä 29 vastaajalta. Lämmin kiitos kaikille vastanneille!

Kokonaistyytyväisyys jatkoihin oli tähtiluokituksen mukaan 4,2/5. Yleisimmät jatkoille osallistumisen syyt olivat halu hyödyntää mahdollisuus vapaamuotoisten kollegiaalisten keskustelujen käymiseen sekä kollegoihin tutustuminen. Osallistumista koettiin ruokkineen myös kiinnostus ”konseptia” kohtaan sekä mahdollisuus saada tietoa, jota ei muulla tavoin saisi. Osallistumisen esteiksi kerrottiin yleisimmin muut työtehtävät ja kiire.

Jenny Honka 11.9. 16.12

Aamukahvien jatkot 13.9. klo 8.45-9.15 teemalla: "Mistä on tärkeää puhua juuri nyt?"**Aihe-ehdotus: "Millaisista asioista meidän on tärkeä puhua Humakissa juuri nyt?"**

Muutosneuvottelu-tilanne voi herättää monenlaisia tunteita ja ajatuksia. Mistä sinun mielestäsi olisi tärkeää tällaisessa tilanteessa kollegojen kanssa puhua? Mitä olisi tärkeää ajatella yhdessä ääneen? Pohtiessamme tämän kerran aihetta mietimme keskustelemisen, ajatusten ja kokemusten jakamisen sekä yhdessä ajattelemisen tärkeyttä.

Tavoitellessamme yhdessä ääneen ajattelemista, meidän on tärkeää muistaa seuraavat toimintatavat (Isaacs, 2001) :

- Vilpittön ja rehellinen puhe suoraan sydäimestä (voicing)
- Kuunteleminen, sekä itsen että toisten (listening)
- Kunnioitus ja arvostus, sekä itsen että toisten (respecting)
- Odottaminen, omien tulkintojen viivästyttäminen (suspending)

Lähde: Isaacs, W. (2001) Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito.

Muutostilanteissa korostuu arvojen mukainen toiminta. Yhteiset arvomme ovat: Yhteisöllisyys | Vastuullisuus | Yhdenvertaisuus | Inhimillisuus

Ryhmillä ei ole kirjaamisvelvoitetta, mutta yhdessä oppimisen kannalta olisi hienoa, jos keskustelujen teemoja ja/tai keskusteluissa syntyneitä ideoita ja ehdotuksia kirjattaisiin tälle kanavalle.

Tavataan jatkoilla Zoomissa !

Kutsu ja aihe-ehdotus Aamukahvien jatkoille 13.9.2024.

Vastaajista 80 prosenttia tai enemmän oli melko tai erittäin tyytyväinen jatkojen toteutustapaan, ohjeistamiseen, keskustelun pohjaksi annettuihin teemoihin sekä varsinaisiin keskusteluihin. Näistä vähiten tyytyväisiä oltiin keskustelujen pohjaksi annettuihin teemoihin.

Selvä enemmistö vastaajista koki kaikkien jatkoille asetettujen tavoitteiden toteutuneen melko tai erittäin hyvin. Tyytyväisimpiä oltiin työhyvinvoinnin vahvistumiseen ja kollegoihin tutustumiseen. Vähiten tyytyväisiä oltiin osaaamisen jakamisen toteutumiseen.

"Aamukahvit ovat mielestäni hyvä keino kasvattaa Humakin solidaarisuutta, mutta niitä pitäisi ehkä vielä jatkojalostaa. Ovat kyllä tärkeä keino luoda yhteisöllisyyttä."

Aamukahvien jatkot -kokeilu päättyy Hyvinvoiva Humak -hankkeen päättymisen myötä vuoden 2024 lopussa. Kyselypalautteen mukaan vapaamuotoisia moniammatillisia dialogeja toivottiin voitavan käydä myös jatkossa muun muassa yhteistyöstä, hankeideoista, kognitiivisesta ergonomiasta sekä muutoksessa selviytymisestä. Toivon mukaan vastaajien toive toteutuu.

Lähteet

Isaacs, W. (2001). Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito.

Yle 2023. Suomalaistutkijat kehittivät mittarin työyksinsä syyden arvioimiseen – testaa oma tilanteesi viidellä väitteellä. <https://yle.fi/a/74-20060912>

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Kirjoittaja

Kati Tikkamäki, lehtori,
työyhteisön kehittäminen, Humak

Yhdessä sovitut pelisäännöt työhyvinvointia edistämässä

Sikke Leinikki, Anne Holappa, Pirjo Hölttä,

Piia Mylly, Minna Rajalin ja Kristina Tilev

Työpaikan pelisäännöt ovat yhteisesti sovittuja ohjeita ja sääntöjä, jotka määrittävät, miten työntekijöiden tulisi toimia työpaikalla. Nämä säännöt voivat koskea esimerkiksi käytöstapoja, työaikoja, tietoturvaa, yhteistyötä ja konfliktien ratkaisua. Niiden tarkoituksena on luoda selkeät puitteet työympäristölle, edistää tehokasta, ammattimaista toimintaa ja siten lisätä työhyvinvointia. Pelisäännöt-käsitteellä korostetaan sääntöjen työpaikkakohtaista, yhdessä sovittua ja ajassa elävää luonnetta.

Hyvinvoiva Humak -hanke pelisääntöjen edistäjänä

Hyvinvoiva Humak -hankkeessa koko Humakin henkilöstö on päässyt osallistumaan pelisääntökeskusteluun. Työskentely aloitettiin Bestis-päivillä elokuussa 2024, ja henkilöstöllä oli sen jälkeen mahdollisuus osallistua pelisääntöjen kommentointiin ja kehittelyyn myös sähköisten alustojen kautta. Yhteisessä työskentelyssä tunnistettiin jo olemassa olevia ohjeistuksia ja mietittiin, mitä pelisääntöjä tar-

vittaisiin lisää, jotta työn tekemistä tuettaisiin parhaiten. Toimivia pelisääntöjä löytyy esimerkiksi etätönn tekemiseen, tietoturvaan ja matkustukseen sekä luottamuksen ja arvostuksen kulttuurin ylläpitämiseen. Uusia pelisääntöjä kaivattiin muun muassa työnjakoon, viestintään ja digitaalisten työvälineiden käyttöön, mutta asiaan perehtymisen myötä huomattiin, että näihinkin teemoihin sääntöjä oli jo olemassa. Lisäksi hankkeessa pohdittiin, onko nykyinen ohje edistää työpaikalla hyväntahtoisia, ystävällisiä tekoja riittävän selkeä. Hyvinvoiva

**Hyvinvoiva
HUMAK®**

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Humak -hankkeen työryhmä totesikin, että kun nykyiset ohjeet saadaan selkeämmin esille ja niitä päivitetään, uusia pelisääntöjä ei juurikaan kaivata.

Selkeät roolit ja vastuut työhyvinvoinnin perustana

Humak elää muutosten aikaa. Työyhteisöjen toiminta ja rakenteet sekä työn sisällöt muuttuvat, ja nämä muutokset saattavat joskus hämärtää rooleja ja niihin kuuluvia vastuita. Pelisäännöt kulkevat vahvasti mukana työnteon jatkuvasti muuttuvassa arjessa. Siksi on tärkeää, että pelisäännöistäkin käydään säännöllisin välein yhteisiä keskusteluja. Samalla tarkentuvat jokaisen henkilöstön jäsenen roolit ja vastuut. Yhteistyö sujuu parhaiten, kun tunnetta toistemme tehtävät sekä osaamme tukea ja kannustaa toisiamme ja hyödyntää jokaisen erityisiä vahvuuksia arjen työssä. Se on hyvinvoivan, tuottavan työyhteisön lähtökohta.

Muutosten aikana työyhteisöt kuohuvat. Organisaatiossa liikkuu juoruja ja erilaisia spekulatioita. Joskus ne saattavat tuntua yhteisten pelisääntöjen rikkomiselta. Rikkomusten käsittely on tärkeä osa pelisääntöjen toimivuutta ja noudattamisen varmistamista. Humakissa on selkeät toimintatavat muun muassa työpaikkakiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamislanteissa toimimiseen. Mutta kaivattaisiinko lisäksi sen määrittelyä, mikä on humakilainen työskentelytapa? Mitkä ovat toimintamallit arjessa?

Miten tästä eteenpäin

Humakissa arvostetaan toimivaa yhteistyötä ja ryhmätyötaitoja. Yhdessä määriteltujen pelisääntöjen lisäksi havaittiin, että tarvitaan sovittuja aikoja ja tapoja, joilla taidot vahvistuvat. Uuden työntekijän kohdalla pelisäännöt helpottavat työyhteisöön liittymistä, joten työpaikan käytännöt ja ohjeet tullaan liittämään osaksi uuden työntekijän perehdytystä. Hyvinvoiva Humak -hankkeen aikana on työyhteisön kehittämiseksi ja yhteisöllisyyden kasvattamiseksi tehty erilaisia kokeiluja, kuten aamukahvien jatkoja, testattu digikahvihuoneen käyttöä ja kehitelty toimintatapoja vahvuusa-

lojen välisten hankeyhteistyökokeilujen tueksi. Hankkeelle pyritään löytämään lähitulevaisuudessa jatkorahoitusta.

Lähteitä:

Pekka Järvinen: Menestyvän työyhteisön pelisäännöt, Helsinki: Talentum, 2017.

Marja-Liisa Manka & Riitta-Liisa Larjovuori: Yhteisöllisyydellä menestykseen – opas työpaikan sosiaalisen pääoman kehittämiseen, Tampere: Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun tutkimus- ja koulutuskeskus Synergos; Helsinki: Kuntoutussäätiö, 2013.

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Kirjoittajat

Sikke Leinikki, lehtori ja
TYKE-tiimivastaava, Humak

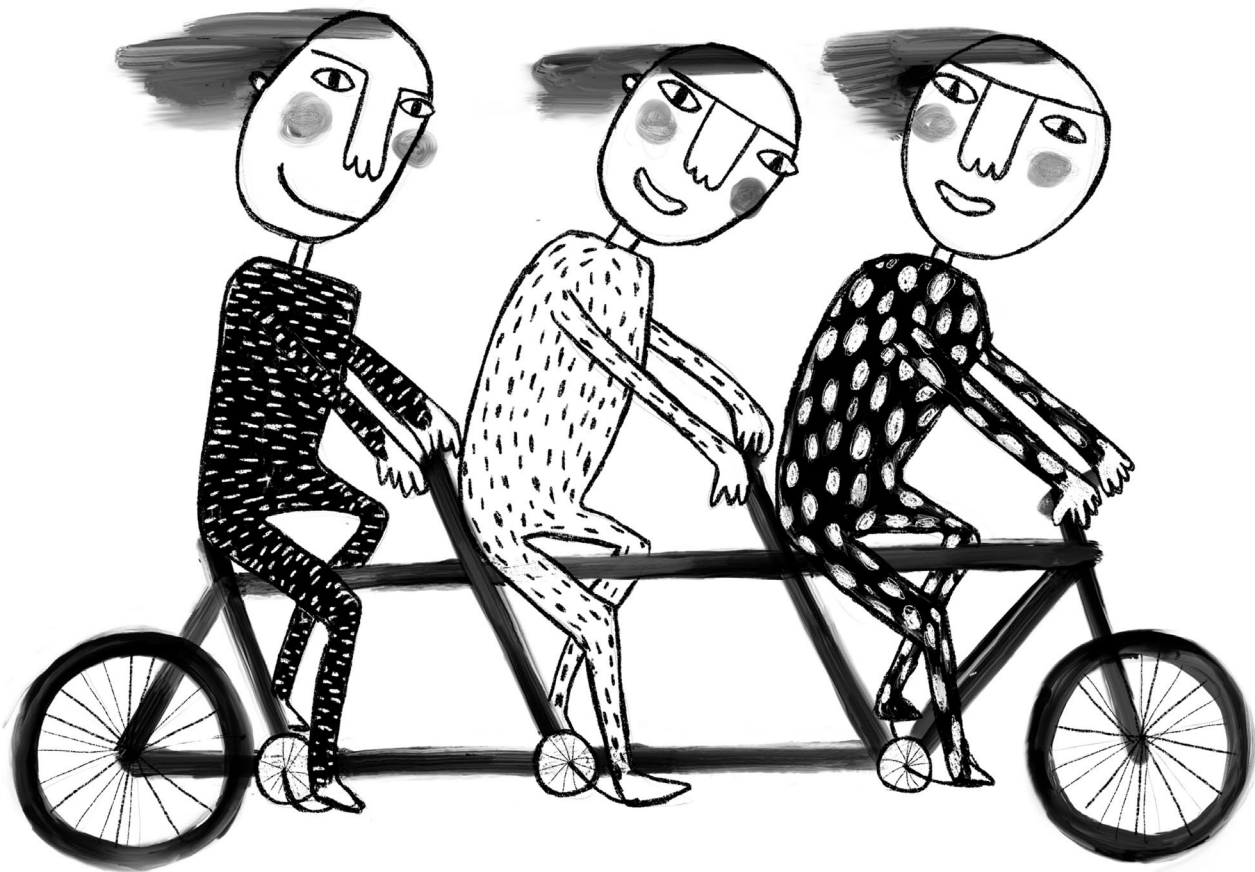
Anne Holappa, informaatikko, Humak

Pirjo Hölttä, HR-koordinaattori, Humak

Piia Mylly, lehtori, Humak

Minna Rajalin, lehtori, Humak

Kristina Tilev, asiantuntija, Humak

Henkilöstön työhyvinvoinnin sivutuotteena syntyy tunnistettava Humak-brändi

Eeva Sinisalo-Juha

Hyvinvoiva Humak -hankkeessa tutkittiin kokeiluryhmien avulla, millaisia voisivat olla vuorovaikutusta tukevat rakenteet TKI-työssä. Kokeiluryhmissä työskennelleiden Humakin asiantuntijoiden avulla pystyttiin paikantamaan haasteita mutta myös ratkaisuja, joiden avulla saavutetaan vahvempaa työhyvinvointia. Lisäksi Humakin hanketoimintalähtöisestä asiantuntijuudesta kasvaa tunnistettava Humak-brändi.

**Hyvinvoiva
HUMAK[®]**

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Tavoitteena hyvinvoiva henkilöstö

Hyvinvoiva Humak -hanke on henkilöstölähtöinen kehittämishanke, jonka työskentelyyn koko Humak on sitoutunut. Rahoitus on saatu OAJ:n työhyvinvointirahastosta vuodeksi 2024. Hankkeen tavoitteena on löytää ja kehittää erilaisia keinoja humakilaisten työhyvinvoinnin kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Keinoja on tutkittu erilaisten kokeilujen kautta. Vuorovaikutusta tukevien rakenteiden toimintalinjan yhtenä osana toteutettiin TKI-hankeyhteistyön kokeilu.

Valtakunnallisuuden ja monialaisuuden haasteet

Keskeisiä haasteita hankkeissa toimivien asiantuntijoiden mukaan ovat toisaalta Humakin valtakunnallinen rakenne ja toisaalta toiminnan osaamiskärkilähtöisyys. Kummassakin on luonnollisesti myös vahvuutensa, mutta käytännön työssä tieto ei ylitä näitä rajoja. Hyvinvoiva Humak -hankkeen kokeiluissa koottiinkin humakilaisia asiantuntijoita teemalähtöisesti. Teemoiksi valittiin luovien alojen yrittäjäys ja kotoutuminen.

Ensimmäinen havainto kokeilusta oli aito hämmästyks ja innostus siitä, että saman teeman ympärillä oli niin paljon eri toimijoita. Tieto ei ollut saavuttanut, kun sitä ei ollut osattu edes etsiä. Osallistujilla heräsi pohdintaa siitä, miksi samoja asioita pitää tehdä uudestaan sen sijaan, että mentäisiin yhteisvoimin eteenpäin uusiin, isompiin avauksiin.

Ylipäättään kummankin kokeiluryhmän keskusteluja hallitsi ihmettely: miksi Humakin, pienen ammattikorkeakoulun, sisällä ei sana kulje eikä henkilöstön osaamista tunnusteta. Kuinka paljon helpompaa olisikaan, kun voisi heti uuden hankkeen suunnitteluvaiheessa tukeutua oman organisaationsa kokeneempiin asiantuntijoihin ja edellisissä hankkeissa tuotettuihin materiaaleihin! Hankkeiden elinkaarissa on paljon hetkiä, jolloin vertaistuki toisi huomattavaa lisäarvoa. Hankkeiden välisessä yhteistyössä on siis kysymys tiedon jakamisesta, yhdessä oppimisesta ja organisaatiotason asiantuntijuuden vahvistumisesta.

Humakin osaaminen näkyväksi

Kriittisestä keskustelusta huolimatta kaikkein innostavinta vaikutti olevan haasteiden ratkaiseminen. Osa ratkaisuista oli mittavia, mutta suurin osa oli melko pienimuotoisia, tietoisia muutoksia hanketyön arkeen. Näihin lukeutuvat hankeviestinnän sisäinen kehittäminen, etätyöyhteisöllisyyden kehittäminen ja jo toimivaksi havaitun Creven-mallin parastaminen myös muiden Humak-tasoisten hanketeemojen käyttöön.

Hieman resursointia tarvitsee esimerkiksi teemakohtaisten tapaamisten järjestäminen. Samassa yhteydessä olisi mahdollista rakentaa humakilaista laajentuvaa ymmärrystä eri hankkeiden opeista. Lisäksi voitaisiin synnyttää teemakohtaisia verkostoja, joista löytyisi matalalla kynnyksellä apua ja tukea hanketyön arkeen. Myös Humakin henkilöstön osaamisesta kaivattiin yhteistä alustaa, jonka kautta löytyisi tarvittavaa osaamista oman talon sisältä.

Suurisuuntaisimpia ehdotuksia oli ajatus Humakin Innokulmasta, jossa tuotettaisiin uusia avauksia eri tarpeisiin yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Myös Humak-brändin kirkastamista hanketyössä tuotetun osaamisen ja eri tuotosten kautta pidettiin toivottavana. Yhteisenä unelmana oli Humakin tunnettisuuden vahvistuminen, jolloin Humak olisi oman asiantuntijuutensa ykkönen – ei ainoastaan Suomessa tai Euroopassa vaan globaalisti.

Kirjoittaja

Eeva Sinisalo-Juha, YTT, lehtori,
Hyvinvoiva Humak -hankkeen
ohjausryhmän puheenjohtaja, Humak

Hankeyhteistyö tuottaa hyvinvointia asiantuntijatyössä

Leena Janhila

Ammattikorkeakoulujen merkittävää roolia ulkoisessa kehittämistoiminnassa toteutetaan pääosin julkisrahoitteisilla tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeilla. Hanketoiminnan tai hankkeissa tehtävän asiantuntijatyön toimintamalleja ei juurikaan ole tarkasteltu hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden kokemuksen tai organisaatiomielikuvan rakentamisen näkökulmista.

Hyvinvoiva Humak -hankkeen Vuorovaikutusta tukevat rakenteet -teeman alla toteutettiin kokeiluja, joissa kartoitettiin nykytilan ja tulevaisuuskuvan kautta hankeyhteistyön mahdollisuuksia merkityksellisyyttä, yhteisöllisyyttä ja motivaatiota tuottavana toimintana. Tässä artikkelissa kuvataan kokeilujen lähtökohtaa ja toteuttamista. Kokeilujen tulokset on kuvattu Eeva Sinisalo-Juhan artikkelissa sivulla 154.

Asiantuntijatyöllä vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia

Kokeilujen taustalla tavoitteena oli kehittämistoiminnan vaikuttavuuden vahvistaminen. Hankeyhteistyön tavoitteissa vaikuttavuuden lisäämiseksi tunnistettiin useita keskeisiä tekijöitä, kuten hanketoiminnan laatu, saavutet-

tujen tulosten ja verkostojen hyödyntäminen, riskien jakaminen, resurssien jakaminen ja hanketoiminnan kestävyys sekä eettisyys ja arvojen toteutuminen. Kokeilujen tavoitteiksi valittiin osaamisen jakaminen sekä viestintä ja tiedon jakaminen. Näissä tunnistettiin suora yhteys henkilöstön hyvinvointiin hanketoiminnan ulkoisen vaikuttavuuden lisäksi.

Osaamisen jakamista tarkasteltiin kokeiluisa poikkileikkaavana asiantuntijuuden hyödyntämisenä, asiantuntijuuden jakamisena, vertaisoppimisena sekä erityisesti hyvinvoinnin näkökulmasta yhteisön, yhteisöllisyyden ja vertaistuellisen yhteistyön rakentamisena asiantuntijuuden kautta. Vahvistuvan, kollektiivisen ja teemallisen asiantuntijuuden vahvistuminen heijastuu myös organisaation ulkopuolelle ja mahdollistaa vaikuttavampien tulosten saavuttamisen TKI-toiminnassa.

**Hyvinvoiva
HUMAK[®]**

TYÖHYVINVOINTI-
RAHASTO

Viestintää ja tiedon jakamista tarkasteltiin kokeiluissa hankeprosessin eri vaiheissa tarvittavan kommunikaation ja ulkoisen viestinnän näkökulmista. Tiedon jakamisen rooli korostuu toteutusvaiheen lisäksi valmistelu- ja suunnitteluvaiheissa. Tässä asiantuntijuuden ja tiedon jakaminen niin organisaation sisällä kuin ulkoisesti kohderyhmien, kumppanien ja verkostojen kesken on keskeistä. Hankeyhteistyöllä voidaan viestinnällisesti lisätä hanketoiminnan kiinnostavuutta ja hyödynnettävyyttä sekä vahvistaa organisaatiomielikuvaa kehittäisteemojen asiantuntijana.

Poikkileikkaavaa asiantuntijuutta yksikkörajojen yli

Hanketoiminnan vaikuttavuutta on rakennettu Humakissa osaamiskärkikohtaisilla hankekokonaisuuksilla ja niiden sisällä erityyppisiä kehittämishankkeita ja -toimintoja yhdistävillä teemakokonaisuuksilla. Esimerkiksi luovien alojen kestävyysteeman alla toteutetaan hankkeita samanaikaisesti alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisessä yhteistyössä. Hankekokonaisuus pitää sisällään erityyppisiä kehittämishankkeita, jotka täydentävät toisiaan ja tuottavat yhdessä laajempaa vaikuttavuutta. Toisiaan täydentävät hankkeet voivat myös jakaa resursseja ja hyödyntää osaamisen jakamista keskenään.

Hankeyhteistyön kokeiluissa tarkasteluun valittiin teemallisten kokonaisuuksien toteuttaminen Humakissa organisaation vahvuusalojen ja osaamiskärkien poikkileikkaavana toimintana. Poikkileikkaaviksi teemoiksi valittiin kotoutuminen ja luovien alojen yrittäjyys, joiden alla hanketoimintaa on tehty tai on käynnissä kaikilla vahvuusaloilla.

Kokeiluihin osallistui yhteensä 17 hankkeissa toimivaa lehtoria, asiantuntijaa ja suunnittelijaa 12:sta teemojen mukaisesta hankkeesta. Lisäksi prosessiin osallistui Hyvinvoiva Humak-hankkeen henkilöitä tarkastelemaan prosessia erityisesti hyvinvoinnin näkökulmasta.

Prosessi motivaatiosta nykytilaan, tavoitteista toimenpiteisiin

Kokeiluryhmät perehdytettiin prosessiin keväällä. Kokeilujen ryhmätapaamiset ja arvioiti taas toteutettiin syksyllä neljän verkkotyöpajan sekä osallistujien laatiman tulosarvioinnin kautta.

Verkkotyöpajat käynnistyivät henkilökohtaisesta motivaatiosta selvittävällä kysymyksellä ja keskustelulla. Työpajojen tehtävät oli jaettu tavoitteiden mukaisesti kysymyksiin, joihin haettiin vastauksia pienryhmätyöskentelyn ja yhteisen keskustelun kautta. Työpajoissa selvitettiin hankeyhteistyön nykytilannetta, toimivia malleja ja puuttuvia toimintoja sekä laadittiin tavoitetila organisaation hankeyhteistyön laajemmalle toteuttamiselle.

Tulosten arviointi toteutettiin kahdella menetelmällä. Osallistujat poimivat tuloksista tärkeimmiksi kokemansa asiat kolmen näkökulman kautta: nopeasti käyttöön otettavat toimintatavat, osaamisen poikkileikkaavaa jakamista uudistavat toimenpiteet sekä Humakin ulkoista kuvaa ja asiantuntijuutta vahvistavat toiminnot. Viimeisessä vaiheessa osallistujilta kerättiin anonymioituja palautteita hankeyhteistyön kehittämisestä. Kokeilujen tulosten ja arviointiaineistojen pohjalta tuotettiin GPT-avusteisesti analyysi ja yhteenvedot toistuvista tarpeista, tavoitteiden mukaisista toimenpiteistä sekä rohkeista uusista avauksista.

Hankeyhteistyön kokeilut osoittivat tarpeen laajempien jaettujen teemojen vaikuttavammille hankekokonaisuuksille sekä vahvan kiinnostuksen niitä kohtaan. Ennen kaikkea kokeilut nostivat esille kiinnostuksen hankeyhteistyöhön asiantuntijuuden jakamiseksi sekä hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi asiantuntijatyön osana.

Kirjoittaja

Leena Janhila, asiantuntija, liiketoiminta ja yrittäjyys, kulttuurituotanto, Humak

